

Materiał porównawczy

do ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r.

**o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej
oraz o zmianie niektórych innych ustaw**

(druk nr 396)

USTAWA z dnia 21 listopada 1967 r. O POWSZECHNYM OBOWIĄZKU OBRONY
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416, z późn. zm.)

Art. 23.

Administrowanie rezerwami osobowymi dla celów powszechnego obowiązku obrony obejmuje:

[1) przeprowadzanie rejestracji i poboru obywateli;]

<1) przeprowadzanie rejestracji i kwalifikacji wojskowej;>

2) określanie zdolności do służby wojskowej;

3) przeznaczanie do:

a) służby wojskowej,

b) służby w obronie cywilnej,

c) służby w jednostkach zmilitaryzowanych;

4) uzupełnianie Sił Zbrojnych;

5) prowadzenie ewidencji wojskowej;

6) wykonywanie innych czynności w tym zakresie.

Art. 26.

[1. Określenie zdolności poborowych do czynnej służby wojskowej należy do powiatowych i wojewódzkich komisji lekarskich, z zastrzeżeniem art. 29 ust. 1.

1a. W ramach czynności, o których mowa w ust. 1, poborowych poddaje się obowiązkowym badaniom lekarskim, a także, stosownie do potrzeb i według decyzji przewodniczącego komisji lekarskiej, badaniom specjalistycznym, w tym psychologicznym, oraz obserwacji szpitalnej.

1b. Poborowy jest obowiązany przedstawić komisji lekarskiej posiadaną dokumentację medyczną, w tym wyniki badań specjalistycznych, przeprowadzonych w okresie dwunastu miesięcy przed dniem stawienia się do poboru.

1c. Poborowych, w stosunku do których orzeczono stałą albo długotrwałą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25, z późn. zm.),

poborowych całkowicie niezdolnych do pracy oraz niezdolnych do samodzielnej egzystencji lub uznanych za całkowicie niezdolnych do pracy na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.), jak również poborowych zaliczonych do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności albo o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.), można nie poddawać badaniom lekarskim, o których mowa w ust. 1a, jeżeli przedstawią komisji wypis z treści orzeczenia stwierdzającego tę niezdolność lub niepełnosprawność, na podstawie którego można określić zdolność tych poborowych do czynnej służby wojskowej.]

- <1. Określenie zdolności do czynnej służby wojskowej osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej należy do powiatowych i wojewódzkich komisji lekarskich, z zastrzeżeniem art. 29 ust. 1.**
- 1a. W ramach czynności, o których mowa w ust. 1, osoby stawiające się do kwalifikacji wojskowej, poddaje się obowiązkowym badaniom lekarskim, a także, stosownie do potrzeb i według decyzji przewodniczącego komisji lekarskiej, badaniom specjalistycznym, w tym psychologicznym, oraz obserwacji szpitalnej.**
- 1b. Osoba stawiająca się do kwalifikacji wojskowej jest obowiązana przedstawić komisji lekarskiej posiadaną dokumentację medyczną, w tym wyniki badań specjalistycznych, przeprowadzonych w okresie dwunastu miesięcy przed dniem stawienia się do kwalifikacji wojskowej.**
- 1c. Osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej, w stosunku do których orzeczono stałą albo długotrwałą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291, z późn. zm.), osób całkowicie niezdolnych do pracy oraz niezdolnych do samodzielnej egzystencji lub uznanych za całkowicie niezdolnych do pracy na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.), jak również osób zaliczonych do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności albo o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92), można nie poddawać badaniom lekarskim, o których mowa w ust. 1a, jeżeli przedstawią komisji wypis z treści orzeczenia stwierdzającego tę niezdolność lub niepełnosprawność, na podstawie którego można określić zdolność tych osób do czynnej służby wojskowej.>**
2. Powiatowe i wojewódzkie komisje lekarskie powołują wojewodowie w porozumieniu z szefami wojewódzkich sztabów wojskowych.
- 2a. Wojewódzka komisja lekarska sprawuje nadzór nad działalnością powiatowych komisji lekarskich.
3. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, skład, tryb powoływania i postępowania oraz terminy urzędowania powiatowych i wojewódzkich komisji lekarskich oraz zasady przeprowadzania badań lekarskich, a także zasady współdziałania komisji z wojewodami oraz wójtami (burmistrzami, prezydentami miast) lub starostami sprawującymi władzę administracji ogólnej i organami samorządu terytorialnego.
4. (uchylony).

Art. 28.

- [1. Orzeczenie powiatowej komisji lekarskiej doręcza się poborowemu i wojskowemu komendantowi uzupełnień na piśmie wraz z uzasadnieniem.
2. Od orzeczenia powiatowej komisji lekarskiej przysługuje poborowemu i wojskowemu komendantowi uzupełnień odwołanie do wojewódzkiej komisji lekarskiej w terminie czternastu dni od dnia doręczenia orzeczenia. Orzeczenie to może być zmienione przez wojewódzką komisję lekarską również z urzędu, jeżeli zostało wydane z naruszeniem przepisów prawa.]
- <1. Orzeczenie powiatowej komisji lekarskiej doręcza się osobie stawiającej się do kwalifikacji wojskowej i wojskowemu komendantowi uzupełnień na piśmie wraz z uzasadnieniem.**
- 2. Od orzeczenia powiatowej komisji lekarskiej przysługuje osobie stawiającej się do kwalifikacji wojskowej i wojskowemu komendantowi uzupełnień odwołanie do wojewódzkiej komisji lekarskiej w terminie czternastu dni od dnia doręczenia orzeczenia. Orzeczenie to może być zmienione przez wojewódzką komisję lekarską również z urzędu, jeżeli zostało wydane z naruszeniem przepisów prawa.>**
3. Członkom powiatowej komisji lekarskiej przysługuje prawo wnoszenia do wojewódzkiej komisji lekarskiej sprzeciwów od orzeczeń powiatowej komisji lekarskiej w terminie czternastu dni od dnia wydania orzeczenia.
- [4. Ostateczne orzeczenie o zdolności do czynnej służby wojskowej ustalające kategorię zdolności do czynnej służby wojskowej A lub B może być zmienione przez powiatową komisję lekarską z urzędu albo na pisemny wniosek poborowego lub wojskowego komendanta uzupełnień, jeżeli stan zdrowia poborowego uległ istotnej zmianie.
- 4a. O wszczęciu z urzędu postępowania, o którym mowa w ust. 4, zawiadamia się wojskowego komendanta uzupełnień oraz poborowego.
- 4b. Wniosek o zmianę kategorii zdolności do czynnej służby wojskowej A lub B poborowy składa za pośrednictwem wojskowego komendanta uzupełnień. Do wniosku poborowy dołącza zaświadczenie lekarskie stwierdzające zmiany w stanie zdrowia poborowego, jakie nastąpiły od dnia ostatniego orzeczenia ustalającego kategorię zdolności do czynnej służby wojskowej.]
- <4. Ostateczne orzeczenie o zdolności do czynnej służby wojskowej ustalające kategorię zdolności do czynnej służby wojskowej A lub B może być zmienione przez powiatową komisję lekarską z urzędu albo na pisemny wniosek osoby stawiającej się do kwalifikacji wojskowej lub wojskowego komendanta uzupełnień, jeżeli stan zdrowia tej osoby uległ istotnej zmianie.**
- 4a. O wszczęciu z urzędu postępowania, o którym mowa w ust. 4, zawiadamia się wojskowego komendanta uzupełnień oraz osobę stawiającą się do kwalifikacji wojskowej.**
- 4b. Wniosek o zmianę kategorii zdolności do czynnej służby wojskowej A lub B składa się za pośrednictwem wojskowego komendanta uzupełnień. Do wniosku osoba stawiająca się do kwalifikacji wojskowej dołącza zaświadczenie lekarskie stwierdzające zmiany w jej stanie zdrowia, jakie nastąpiły od dnia ostatniego orzeczenia ustalającego kategorię zdolności do czynnej służby wojskowej.>**
- 4c. Do powiatowej komisji lekarskiej nie kieruje się osób, wobec których wydano ostateczne orzeczenie ustalające kategorię zdolności do czynnej służby wojskowej D lub E.

[4d. Wobec osób, dla których ustalono kategorię zdolności do czynnej służby wojskowej D lub E, przewodniczący powiatowej komisji lekarskiej wszczyna z urzędu postępowanie w sprawie zmiany kategorii zdolności do czynnej służby wojskowej, jeżeli ostateczne orzeczenie o stopniu zdolności tych osób do czynnej służby wojskowej zostało wydane z naruszeniem przepisów prawa. O wszczęciu tego postępowania powiadamia się wojskowego komendanta uzupełnień oraz poborowego.]

<4d. Wobec osób, dla których ustalono kategorię zdolności do czynnej służby wojskowej D lub E, przewodniczący powiatowej komisji lekarskiej wszczyna z urzędu postępowanie w sprawie zmiany kategorii zdolności do czynnej służby wojskowej, jeżeli ostateczne orzeczenie o stopniu zdolności tych osób do czynnej służby wojskowej zostało wydane z naruszeniem przepisów prawa. O wszczęciu tego postępowania powiadamia się wojskowego komendanta uzupełnień oraz osobę stawiającą się do kwalifikacji wojskowej.>

5. Ostateczne orzeczenia komisji lekarskich są wiążące dla wojskowych komendantów uzupełnień.

Art. 29.

1. Wojskowe komisje lekarskie są właściwe do orzekania o zdolności do czynnej służby wojskowej:

[1) poborowych w okresie, kiedy nie urzęduje powiatowa komisja lekarska;]

<1) osób o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej w okresie, kiedy nie urzęduje powiatowa komisja lekarska;>

2) żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową;

3) żołnierzy rezerwy.

1a. Niezależnie od orzekania, o którym mowa w ust. 1, wojskowe komisje lekarskie orzekają również o:

1) zdolności do pełnienia służby poza granicami państwa;

2) zdolności do pełnienia służby w rodzajach wojsk i służb oraz na stanowiskach służbowych i funkcjach wojskowych wymagających szczególnych predyspozycji zdrowotnych;

3) potrzebie udzielenia żołnierzowi urlopu zdrowotnego.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, kieruje z urzędu lub na wniosek tych osób do wojskowej komisji lekarskiej wojskowy komendant uzupełnień, a osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2 - dowódca jednostki wojskowej.

[2a. O skierowaniu poborowego lub żołnierza rezerwy do wojskowej komisji lekarskiej wojskowy komendant uzupełnień, a w przypadku skierowania żołnierza czynnej służby wojskowej dowódca jednostki wojskowej, informuje przewodniczącego tej komisji i przesyła w załączeniu posiadaną dokumentację medyczną dotyczącą stanu zdrowia osoby skierowanej.]

<2a. O skierowaniu osoby o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej lub żołnierza rezerwy do wojskowej komisji lekarskiej wojskowy komendant uzupełnień, a w przypadku skierowania żołnierza czynnej służby wojskowej dowódca jednostki wojskowej, informuje przewodniczącego tej komisji i przesyła w załączeniu posiadaną dokumentację medyczną dotyczącą stanu zdrowia osoby skierowanej.>

3. Badania diagnostyczne i konsultacje specjalistyczne dla potrzeb orzekania przez wojskowe komisje lekarskie realizują placówki medyczne wybrane przez Ministra Obrony Narodowej.
- 3a. W czasie pokoju nie kieruje się do wojskowej komisji lekarskiej osoby, wobec której wydano ostateczne orzeczenie ustalające kategorię zdolności do czynnej służby wojskowej D albo E.
 - [3b. *Orzeczenie wojskowej komisji lekarskiej doręcza się na piśmie wraz z uzasadnieniem odpowiednio poborowemu, żołnierzowi rezerwy lub żołnierzowi czynnej służby wojskowej oraz wojskowemu komendantowi uzupełnień w przypadku poborowego i żołnierza rezerwy albo dowódcy jednostki wojskowej w przypadku żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową.*
 - 3c. *Od orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej przysługuje odwołanie odpowiednio poborowemu, żołnierzowi rezerwy lub żołnierzowi czynnej służby wojskowej oraz wojskowemu komendantowi uzupełnień w przypadku poborowego i żołnierza rezerwy albo dowódcy jednostki wojskowej w przypadku żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową, do wojskowej komisji lekarskiej będącej organem wyższego stopnia.*
 - 3d. *Przewodniczący wojskowej komisji lekarskiej informuje wojskowego komendanta uzupełnień o niestawieniu się poborowego albo żołnierza rezerwy, a o niestawieniu się żołnierza czynnej służby wojskowej dowódcę jednostki wojskowej.]*
- <3b. Orzeczenie wojskowej komisji lekarskiej doręcza się na piśmie wraz z uzasadnieniem odpowiednio osobie o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej, żołnierzowi rezerwy lub żołnierzowi czynnej służby wojskowej oraz wojskowemu komendantowi uzupełnień w przypadku osoby o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej i żołnierza rezerwy albo dowódcy jednostki wojskowej w przypadku żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową.**
- 3c. **Od orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej przysługuje odwołanie odpowiednio osobie o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej, żołnierzowi rezerwy lub żołnierzowi czynnej służby wojskowej oraz wojskowemu komendantowi uzupełnień w przypadku osoby o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej i żołnierza rezerwy albo dowódcy jednostki wojskowej w przypadku żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową do wojskowej komisji lekarskiej będącej organem wyższego stopnia.**
- 3d. **Przewodniczący wojskowej komisji lekarskiej informuje wojskowego komendanta uzupełnień o niestawieniu się osoby o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej albo żołnierza rezerwy, a o niestawieniu się żołnierza czynnej służby wojskowej dowódcę jednostki wojskowej.>**
- 3e. **Ostateczne orzeczenie wojskowej komisji lekarskiej jest wiążące dla wojskowych komendantów uzupełnień i dowódców jednostek wojskowych.**
4. **Do zamówień na realizację świadczeń, o których mowa w ust. 3, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177, Nr 96, poz. 959, Nr 116, poz. 1207 i Nr 145, poz. 1537).**
5. **Skierowanie do wojskowej komisji lekarskiej na wnioski osób, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, może nastąpić wyłącznie w przypadku istnienia uzupełnieniowych potrzeb Sił Zbrojnych.**
6. **uchylony).**

7. Do orzekania o zdolności do czynnej służby wojskowej osób, o których mowa w ust. 1 pkt 1, przez wojskowe komisje lekarskie przepisy art. 26 ust. 1a-1c stosuje się odpowiednio.
8. Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia:
 - 1) tworzy, przekształca i znosi wojskowe komisje lekarskie oraz określa ich siedziby, zasięg działania, a także właściwość, z uwzględnieniem w szczególności podziału terytorialnego państwa;
 - 2) określi tryb udzielania zamówień na badania diagnostyczne i konsultacje specjalistyczne dla potrzeb orzekania przez wojskowe komisje lekarskie, uwzględniając równe traktowanie placówek medycznych.

Art. 30.

1. Zakłady opieki zdrowotnej udzielają zwolnienia od pracy, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, lekarzom wchodzącym w skład powiatowych i wojewódzkich komisji lekarskich oraz pracownikom średniego personelu medycznego wyznaczonym do powiatowych komisji lekarskich w razie konieczności ich udziału w pracach komisji w godzinach pracy zawodowej.
- [2. Osobom wchodzącym w skład komisji lekarskich, o których mowa w ust. 1, orzekających o stopniu zdolności poborowych do czynnej służby wojskowej, oraz pracownikom średniego personelu medycznego, o których mowa w ust. 1, przysługuje dodatkowe wynagrodzenie za pracę związaną z określeniem zdolności poborowych do czynnej służby wojskowej, wykonywaną poza godzinami pracy zawodowej, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia zgodnie z ust. 1.*
3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania dodatkowego wynagrodzenia osób wchodzących w skład komisji lekarskich orzekających o stopniu zdolności poborowych do czynnej służby wojskowej oraz pracowników średniego personelu medycznego wyznaczonych do powiatowych komisji lekarskich. Wysokość wynagrodzenia za każdy dzień pracy nie może przekraczać 10 % przeciętnego wynagrodzenia ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" na podstawie art. 20 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za kwartał poprzedzający wypłatę wynagrodzenia.
4. Wojewodowie zlecają zakładom opieki zdrowotnej przeprowadzanie na potrzeby powiatowych i wojewódzkich komisji lekarskich badań specjalistycznych, w tym psychologicznych, oraz obserwacji szpitalnej poborowych.]
- <2. Osobom wchodzącym w skład komisji lekarskich, o których mowa w ust. 1, orzekających o stopniu zdolności do czynnej służby wojskowej osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej, oraz pracownikom średniego personelu medycznego, o których mowa w ust. 1, przysługuje dodatkowe wynagrodzenie za pracę związaną z określeniem zdolności tych osób do czynnej służby wojskowej, wykonywaną poza godzinami pracy zawodowej, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia zgodnie z ust. 1.**
- 3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania dodatkowego wynagrodzenia osób wchodzących w skład komisji lekarskich orzekających o stopniu zdolności do czynnej służby wojskowej osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej oraz pracowników średniego personelu medycznego wyznaczonych do**

powiatowych komisji lekarskich. Wysokość wynagrodzenia za każdy dzień pracy nie może przekraczać 10 % przeciętnego wynagrodzenia ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za kwartał poprzedzający wypłatę wynagrodzenia.

4. Wojewodowie zlecają zakładom opieki zdrowotnej przeprowadzanie na potrzeby powiatowych i wojewódzkich komisji lekarskich badań specjalistycznych, w tym psychologicznych, oraz obserwacji szpitalnej osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej.>
- 4a. W razie niemożności zlecenia przeprowadzania badań specjalistycznych lub badań psychologicznych zakładom opieki zdrowotnej, wojewodowie mogą zawierać umowy o przeprowadzanie takich badań przez lekarzy prowadzących indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie lub grupowe praktyki lekarskie oraz przez psychologów.
- 4b. Przy powoływaniu powiatowych i wojewódzkich komisji lekarskich oraz do zamówień na realizację świadczeń, o których mowa w art. 30 ust. 4 i 4a oraz w art. 26 ust. 1a, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych.
5. Koszty wynagrodzeń, o których mowa w ust. 1 i 2, oraz badań specjalistycznych i obserwacji szpitalnej, o których mowa w ust. 4, pokrywa się z budżetu państwa, z części, którą dysponuje wojewoda.

Art. 30a.

1. Ustala się następujące kategorie zdolności do czynnej służby wojskowej:
 - [1] *kategoria A - zdolny do czynnej służby wojskowej, co oznacza zdolność do odbywania zasadniczej służby wojskowej, nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, zajęć wojskowych w czasie trwania studiów wyższych, przeszkolenia wojskowego, okresowej służby wojskowej, ćwiczeń wojskowych, zasadniczej służby i szkolenia poborowych w obronie cywilnej, służby zastępczej, jak również służby wojskowej pełnionej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny;*
 - <1) **kategoria A - zdolny do czynnej służby wojskowej, co oznacza zdolność do odbywania zasadniczej służby wojskowej, nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, zajęć wojskowych w czasie trwania studiów wyższych, przeszkolenia wojskowego, okresowej służby wojskowej, ćwiczeń wojskowych, zasadniczej służby i szkolenia w obronie cywilnej, służby zastępczej, jak również służby wojskowej pełnionej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny;**>
 - 2) kategoria B - czasowo niezdolny do czynnej służby wojskowej, co oznacza przemijające upośledzenie ogólnego stanu zdrowia albo ostre lub przewlekłe stany chorobowe, które w okresie do dwudziestu czterech miesięcy od dnia badania rokuja odzyskanie zdolności do służby wojskowej, o której mowa w pkt 1, w czasie pokoju;
 - 3) kategoria D - niezdolny do czynnej służby wojskowej, o której mowa w pkt 1, w czasie pokoju;
 - 4) kategoria E - trwale i całkowicie niezdolny do czynnej służby wojskowej, o której mowa w pkt 1, w czasie pokoju oraz w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.
2. Orzeczenie o zaliczeniu danej osoby do jednej z kategorii, o których mowa w ust. 1, właściwe komisje lekarskie wydają na podstawie badania lekarskiego fizycznej i psychicznej zdolności tej osoby do odpowiedniego rodzaju służby wojskowej, z

- uwzględnieniem wyników badań specjalistycznych, a w razie potrzeby również obserwacji szpitalnej.
3. W razie stwierdzenia kilku chorób i ułomności przy określaniu zdolności do czynnej służby wojskowej rozpatruje się łącznie wszystkie ograniczenia spowodowane tymi chorobami i ułomnościami. Osobę badaną można w takim wypadku zaliczyć do niższej kategorii zdolności do czynnej służby wojskowej, niż wynikałoby to z kategorii zdolności ustalonej dla poszczególnych chorób i ułomności; w takim wypadku decyduje ocena ogólnej sprawności psychofizycznej badanego.
 4. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych i ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) wykaz chorób i ułomności uwzględniany przy orzekaniu o zdolności do czynnej służby wojskowej oraz do służby poza granicami państwa;
 - 2) wykaz chorób i ułomności uwzględniany przy orzekaniu o zdolności do pełnienia służby w rodzajach wojsk i służb oraz na stanowiskach służbowych i funkcjach wojskowych wymagających szczególnych predyspozycji zdrowotnych;
 - 3) szczegółowe warunki orzekania o zdolności do czynnej służby wojskowej przez wojskowe komisje lekarskie;
 - 4) szczegółowe warunki orzekania o zdolności do służby wojskowej poza granicami państwa;
 - 5) tryb postępowania wojskowych komisji lekarskich;
 - 6) sposób ustalania związku chorób oraz śmierci ze służbą wojskową przez te komisje;
 - 7) sposób orzekania o potrzebie udzielenia żołnierzowi urlopu zdrowotnego.
 5. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 4, należy wskazać kategorie zdolności do służby orzekane w razie stwierdzenia poszczególnych chorób i ułomności, uwzględniając oznaczenie tych chorób i ułomności według paragrafów i punktów w celu zapewnienia ochrony danych osobowych w procesie orzecznictwym, a także określić tryb kierowania do wojskowych komisji lekarskich i tryb ich postępowania, z uwzględnieniem prowadzenia dodatkowych badań specjalistycznych wymaganych w poszczególnych rodzajach wojsk i służb, na poszczególnych stanowiskach służbowych i funkcjach wojskowych oraz do służby poza granicami państwa, tryb wydawania orzeczeń i ich zatwierdzania, niezbędne elementy orzeczenia, tryb rozpatrywania odwołań i sprzeciwów od tych orzeczeń oraz ich uchylania w trybie nadzoru, niezbędną dokumentację lekarską i inne dokumenty mogące stanowić podstawę orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej, wzór skierowania do wojskowych komisji lekarskich, jak również wzory orzeczeń i certyfikatów wydawanych przez te komisje.

Rozdział 2

[Rejestracja i pobór]

<Rejestracja i kwalifikacja wojskowa>

[Art. 31.

1. *Mężczyźni, którzy w danym roku kalendarzowym kończą osiemnaście lat życia (przedpoborowi), są obowiązani zgłosić się do rejestracji w określonym terminie i miejscu.*

2. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia wprowadzić obowiązek zgłoszenia się do rejestracji mężczyzn, którzy w danym roku kalendarzowym kończą siedemnaście lat życia.
3. Przedpoborowi, którzy nie dopełnili obowiązku zgłoszenia się do rejestracji w określonym terminie i miejscu, są obowiązani to uczynić niezwłocznie po ustaniu przeszkody.
4. Rejestrację przeprowadzają wójtowie lub burmistrzowie (prezydenci miast).
5. Do rejestracji wzywa przedpoborowego wójt lub burmistrz (prezydent miasta).
6. W razie niezgłoszenia się przedpoborowego do rejestracji bez uzasadnionej przyczyny, wójt lub burmistrz (prezydent miasta) nakłada grzywnę w celu przymuszenia albo zarządza przymusowe doprowadzenie przez Policję do urzędu gminy, w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej określa, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania rejestracji przedpoborowych, sposób wzywania ich do rejestracji oraz zasady prowadzenia ewidencji przedpoborowych.]

<Art. 31.

1. Obywatele polscy, którzy ukończyli osiemnaście lat życia, podlegają rejestracji.
2. Rejestrację prowadzi wójt lub burmistrz (prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące osoby objętej rejestracją w dniu ukończenia przez nią osiemnastu lat życia. W pozostałych przypadkach właściwość miejscową ustala się według przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.
3. Rejestrację prowadzi się na potrzeby założenia ewidencji wojskowej oraz prowadzenia kwalifikacji wojskowej.
4. Rejestrację prowadzi się na podstawie danych osobowych określonych w art. 44a ust. 2 pkt 1-6, 8-10 i 13-17 oraz ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993, z późn. zm.) o których mowa w art. 49 ust. 2b pkt 1, uzyskanych z ewidencji ludności prowadzonej przez wójtów lub burmistrzów (prezydentów miast).
5. Dane, o których mowa w ust. 4, ujmuje się w rejestrze osób objętych rejestracją oraz w wykazach osób podlegających wezwaniu do kwalifikacji wojskowej.
6. Jeden egzemplarz rejestru osób objętych rejestracją przekazuje się właściwemu wojskowemu komendantowi uzupełnień na potrzeby założenia ewidencji wojskowej.
7. Prowadzenie rejestracji nie wymaga zgłoszenia się, zgody lub powiadomienia osoby, o której mowa w ust. 1.>

<Art. 31a.

1. W razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny rejestracją mogą zostać objęte również inne, niż wymienione w art. 31 ust. 1, osoby.
2. Osoby podlegające rejestracji mogą zostać obowiązane do zgłoszenia się do rejestracji w określonym terminie i miejscu.
3. Obowiązki, o których mowa w ust. 1 i 2, może wprowadzić, w drodze rozporządzenia, Rada Ministrów, w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny, a także w przypadku dużej migracji ludności, wystąpienia zakłóceń w przekazywaniu na potrzeby rejestracji danych z ewidencji ludności prowadzonej przez wójtów lub burmistrzów (prezydentów miast) lub w razie potrzeby rozszerzenia zakresu osób

- objętych obowiązkiem zgłoszenia się do kwalifikacji wojskowej, wskazując jednocześnie grupy osób objęte rejestracją oraz obowiązkiem zgłoszenia się do rejestracji.
4. Do prowadzenia rejestracji w przypadku, o którym mowa w ust. 2, stosuje się odpowiednio przepisy art. 3, z zastrzeżeniem ust. 5-9.
 5. Obowiązkowi zgłoszenia się do rejestracji w przypadku, o którym mowa w ust. 2, nie podlegają osoby, w stosunku do których orzeczono stałą albo długotrwałą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, osoby całkowicie niezdolne do pracy oraz niezdolne do samodzielnej egzystencji lub uznane za całkowicie niezdolne do pracy na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak również osoby zaliczone do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności albo o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, jeżeli przedstawią wójtowi lub burmistrzowi (prezydentowi miasta) dokument stwierdzający tę niezdolność lub niepełnosprawność.
 6. Rejestrację w przypadku, o którym mowa w ust. 2, prowadzi wójt lub burmistrz (prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące osoby podlegającej rejestracji. W pozostałych przypadkach właściwość miejscową ustala się według przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.
 7. Do rejestracji w przypadku, o którym mowa w ust. 2, wzywa osobę podlegającą temu obowiązkowi wójt lub burmistrz (prezydent miasta).
 8. Osoby podlegające obowiązkowi zgłoszenia się do rejestracji, które nie zgłosiły się do tej rejestracji w przypadku, o którym mowa w ust. 2, w określonym terminie i miejscu, są obowiązane to uczynić niezwłocznie po ustaniu przeszkody.
 9. W razie niezgłoszenia się bez uzasadnionej przyczyny do rejestracji w przypadku, o którym mowa w ust. 2, osoby podlegającej temu obowiązkowi, wójt lub burmistrz (prezydent miasta) nakłada grzywnę w celu przymuszenia albo zarządza przymusowe doprowadzenie przez Policję do urzędu gminy, w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 31b.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, tryb prowadzenia rejestracji i wzory dokumentów prowadzonych w ramach rejestracji, uwzględniając pisemny lub elektroniczny sposób ich prowadzenia oraz wskazując szczegółowy zakres danych ujmowanych w poszczególnych dokumentach. Rozporządzenie powinno zapewniać realizację celu prowadzenia rejestracji, w tym wskazywać organy, którym mogą być udostępniane dokumenty związane z rejestracją.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, należy również uwzględnić możliwość wprowadzenia obowiązku osobistego zgłoszenia się osób do rejestracji, w tym wskazywać tryb i sposób ich wzywania.>

[Art. 32.

1. *Mężczyźni, którzy w danym roku kalendarzowym kończą dziewiętnaście lat życia (poborowi), są obowiązani stawić się do poboru w określonym terminie i miejscu.*
2. *Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia wprowadzić obowiązek stawienia się do poboru mężczyzn, którzy w danym roku kalendarzowym kończą osiemnaście lat życia.*
3. *Do poboru mogą się stawić również ochotnicy, którzy ukończyli osiemnaście lat życia.*
4. *Poborowi, którzy nie dopełnili obowiązku stawienia się do poboru w określonym terminie i miejscu, są obowiązani to uczynić niezwłocznie po ustaniu przeszkody.*
- 4a. *Stawienie się do poboru obejmuje stawienie się przed wójtem lub burmistrzem (prezydentem miasta), powiatową komisją lekarską oraz wojskowym komendantem uzupełnień.*
- 4b. *W ramach poboru wykonuje się czynności związane z:*
 - 1) *sprawdzeniem tożsamości poborowych;*
 - 2) *określeniem zdolności poborowych do czynnej służby wojskowej;*
 - 3) *założeniem ewidencji wojskowej poborowych i przetworzeniem danych gromadzonych w tej ewidencji;*
 - 4) *wydaniem poborowym wojskowych dokumentów osobistych;*
 - 5) *przeznaczeniem poborowych do czynnej służby wojskowej lub służby w obronie cywilnej;*
 - 6) *udzieleniem poborowym odroczeń zasadniczej służby wojskowej;*
 - 7) *przyjęciem od poborowych wniosków o przeznaczenie do służby zastępczej;*
 - 8) *przyjęciem wniosków o orzeczenie konieczności sprawowania przez poborowego bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny.*
- 4c. *Czynności, o których mowa w ust. 4b, wymienione w:*
 - 1) *pkt 1 i 8 - należą do wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) albo upoważnionego pracownika urzędu gminy (miasta);*
 - 2) *pkt 2 - należą do powiatowej komisji lekarskiej;*
 - 3) *pkt 3-7 - należą do wojskowego komendanta uzupełnień albo jego upoważnionego przedstawiciela.*
5. *Do stawienia się do poboru wzywa poborowego wójt lub burmistrz (prezydent miasta), zapewniając planowe stawiennictwo do poboru.*
- 5a. *W czasie poboru wójt lub burmistrz (prezydent miasta) prowadzi listę stawiennictwa poborowych, a także wypłaca poborowym świadczenia na zasadach określonych w art. 52 ust. 2 i 3.*
6. *W razie niestawienia się poborowego do poboru bez uzasadnionej przyczyny, wójt lub burmistrz (prezydent miasta) z urzędu albo na wniosek przewodniczącego powiatowej komisji lekarskiej lub wojskowego komendanta uzupełnień nakłada grzywnę w celu przymuszenia albo zarządza przymusowe doprowadzenie przez Policję do poboru w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.*
7. *Obowiązek stawienia się do poboru trwa do końca roku kalendarzowego, w którym poborowy kończy dwadzieścia cztery lata życia.*
8. *Przepisy ust. 4a i 4b pkt 3-7 nie naruszają uprawnień wojskowego komendanta uzupełnień związanych z wykonywaniem czynności określonych w tych przepisach niezależnie od trwania poboru oraz związanych z poborem uprawnień poborowych.]*

Objaśnienie oznaczeń: [] kursywa – tekst usunięty przez Sejm

◊ druk pogrubiony – tekst wstawiony przez Sejm

<Art. 32.

1. **Mężczyźni, którzy w danym roku kalendarzowym kończą dziewiętnaście lat życia, są obowiązani stawić się, w określonym terminie i miejscu, do kwalifikacji wojskowej.**
2. **Do kwalifikacji wojskowej mogą się stawić również ochotnicy, w tym kobiety, niezależnie od posiadanych kwalifikacji i wykształcenia, jeżeli ukończyli co najmniej osiemnaście lat życia.**
3. **Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, trwa do końca roku kalendarzowego, w którym osoba objęta tym obowiązkiem kończy dwadzieścia cztery lata życia.**
4. **Osoby podlegające stawieniu się do kwalifikacji wojskowej, które nie dopełniły tego obowiązku w określonym terminie i miejscu, są obowiązane to uczynić niezwłocznie po ustaniu przeszkody.**
5. **Stawienie się do kwalifikacji wojskowej obejmuje stawienie się przed wójtem lub burmistrzem (prezydentem miasta), powiatową komisją lekarską oraz wojskowym komendantem uzupełnień.**
6. **W ramach kwalifikacji wojskowej wykonuje się czynności związane z:**
 - 1) **sprawdzeniem tożsamości osób podlegających stawieniu się do kwalifikacji wojskowej;**
 - 2) **ustaleniem zdolności do czynnej służby wojskowej osób podlegających stawieniu się do kwalifikacji wojskowej;**
 - 3) **wstępnym przeznaczaniem do poszczególnych form powszechnego obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, określonych w art. 4 ust. 2, osób podlegających stawieniu się do kwalifikacji wojskowej;**
 - 4) **założeniem lub aktualizacją ewidencji wojskowej i przetwarzaniem danych gromadzonych w tej ewidencji;**
 - 5) **wydaniem wojskowych dokumentów osobistych;**
 - 6) **przeniesieniem osób podlegających stawieniu się do kwalifikacji wojskowej do rezerwy i wydaniem na ich wniosek zaświadczeń o uregulowanym stosunku do służby wojskowej;**
 - 7) **przygotowaniem rekrutacji wojskowej do ochotniczych form służby wojskowej.**
7. **Czynności, o których mowa w ust. 6, wymienione w:**
 - 1) **pkt 1 – należą do wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) albo upoważnionego pracownika urzędu gminy (miasta);**
 - 2) **pkt 2 – należą do powiatowej komisji lekarskiej;**
 - 3) **pkt 3-7 – należą do wojskowego komendanta uzupełnień albo jego upoważnionego przedstawiciela.**
8. **Do stawienia się do kwalifikacji wojskowej w przypadku, o którym mowa w ust. 1, wzywa wójt lub burmistrz (prezydent miasta), zapewniając planowe stawiennictwo osób do kwalifikacji wojskowej stosując zasady określone w ust. 10.**
9. **W czasie kwalifikacji wojskowej wójt lub burmistrz (prezydent miasta) prowadzi listę stawiennictwa osób, które stawily się do kwalifikacji wojskowej, a także wypłaca świadczenia, na zasadach określonych w art. 52 ust. 2 i 3.**
10. **W razie niestawienia się do kwalifikacji wojskowej bez uzasadnionej przyczyny, wójt lub burmistrz (prezydent miasta) z urzędu albo na wniosek przewodniczącego powiatowej komisji lekarskiej lub wojskowego komendanta uzupełnień nakłada na**

osobę podlegającą kwalifikacji wojskowej grzywnę w celu przymuszenia albo zarządza przymusowe doprowadzenie przez Policję do kwalifikacji wojskowej w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

11. Przepisy ust. 5 i 6 pkt 3-7 nie naruszają uprawnień wojskowego komendanta uzupełnień związanych z wykonywaniem czynności, określonych w tych przepisach, niezależnie od trwania kwalifikacji wojskowej oraz związanych z nią uprawnień osób podlegających kwalifikacji wojskowej oraz tych, którzy się do niej stawili.
12. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, wprowadzić w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny, obowiązek stawienia się do kwalifikacji wojskowej osób, które w danym roku kalendarzowym kończą co najmniej osiemnaście lat życia, trwający do końca roku kalendarzowego, w którym osoby te kończą pięćdziesiąt lat życia, uwzględniając potrzeby Sił Zbrojnych, zagrożenie zewnętrznego i wewnętrznego bezpieczeństwa państwa oraz wskazując granice wieku osób, których ten obowiązek dotyczy.>

Art. 32a.

[1. *Starosta (prezydent miasta na prawach powiatu) na potrzeby przeprowadzenia poboru w szczególności:*

- 1) *zapewnia lokal dla wójta lub burmistrza (prezydenta miasta), powiatowej komisji lekarskiej i wojskowego komendanta uzupełnień wraz z wyposażeniem oraz przedmioty niezbędne do pracy tych organów, a także pomieszczenia wraz z wyposażeniem, niezbędne przy wprowadzaniu danych do ewidencji wojskowej poborowych;*
- 2) *może zatrudnić, na podstawie umowy o pracę na czas określony lub umowy zlecenia, nie więcej niż cztery osoby do prac związanych z wprowadzaniem danych do ewidencji wojskowej poborowych i wydawaniem wojskowych dokumentów osobistych poborowym zgłaszającym się do poboru oraz osobę do prowadzenia zajęć z poborowymi w lokalu, w którym jest przeprowadzany pobór;*
- 3) *zapewnia porządek w lokalu, w którym jest przeprowadzany pobór, oraz bezpieczeństwo pracy organów, o których mowa w pkt 1, a także odpowiada za zabezpieczenie pomieszczeń i dokumentacji po zakończeniu urzędowania tych organów;*
- 4) *przekazuje wójtom lub burmistrzom (prezydentom miast) dotacje celowe, otrzymane z budżetu państwa, na zadania określone w art. 32 ust. 5a.]*

<1. **Starosta (prezydent miasta na prawach powiatu) na potrzeby przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej:**

- 1) **zapewnia lokal dla wójta lub burmistrza (prezydenta miasta), powiatowej komisji lekarskiej i wojskowego komendanta uzupełnień wraz z wyposażeniem oraz przedmioty niezbędne do pracy tych organów, a także pomieszczenia wraz z wyposażeniem, niezbędne przy wprowadzaniu danych do ewidencji wojskowej osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej;**
- 2) **może zatrudnić, na podstawie umowy o pracę na czas określony lub umowę zlecenia, nie więcej niż cztery osoby do prac związanych z wprowadzaniem danych do ewidencji wojskowej osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej i wydawaniem wojskowych dokumentów osobistych oraz osobę do prowadzenia**

zająć z osobami zgłaszającymi się do kwalifikacji wojskowej w lokalu, w którym jest prowadzona kwalifikacja wojskowa;

3) zapewnia porządek w lokalu, w którym jest prowadzona kwalifikacja wojskowa oraz bezpieczeństwo pracy organów, o których mowa w pkt 1, a także odpowiada za zabezpieczenie pomieszczeń i dokumentacji po zakończeniu urzędowania tych organów;

4) przekazuje wójtom lub burmistrzom (prezydentom miast) dotacje celowe, otrzymane z budżetu państwa, na zadania określone w art. 32 ust. 9.>

2. Osobom, o których mowa w ust. 1 pkt 2, przysługuje wynagrodzenie według stawek przewidzianych dla referentów z wykształceniem średnim, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 20 ust. 2 oraz art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1593, z późn. zm.).

[3. Osobom, o których mowa w ust. 1 pkt 2, wykonującym prace związane z wprowadzaniem danych do ewidencji wojskowej i wydawaniem wojskowych dokumentów osobistych poborowym zgłaszającym się do poboru, wojskowy komendant uzupełnień wydaje pisemne upoważnienie do wykonywania tych prac na zasadach określonych w przepisach o ochronie danych osobowych. Czynności te są wykonywane pod nadzorem wojskowego komendanta uzupełnień.]

<3. Osobom, o których mowa w ust. 1 pkt 2, wykonującym prace związane z wprowadzaniem danych do ewidencji wojskowej i wydawaniem wojskowych dokumentów osobistych osobom zgłaszającym się do kwalifikacji wojskowej, wojskowy komendant uzupełnień wydaje pisemne upoważnienie do wykonywania tych prac na zasadach określonych w przepisach o ochronie danych osobowych. Czynności te są wykonywane pod nadzorem wojskowego komendanta uzupełnień.>

Art. 32b.

1. Wojewoda zapewnia lokal dla wojewódzkiej komisji lekarskiej wraz z wyposażeniem oraz przedmioty niezbędne do pracy tej komisji.

[2. Wojewoda, w miarę potrzeby, zapewnia szkolenie osób wchodzących w skład wojewódzkich i powiatowych komisji lekarskich, pracowników urzędów gmin (miast) prowadzących sprawy poboru, a także osób, o których mowa w art. 32a ust. 1 pkt 2.

3. Wojskowy komendant uzupełnień prowadzi szkolenie osób, o których mowa w art. 32a ust. 1 pkt 2, wykonujących prace związane z wprowadzaniem danych do ewidencji wojskowej i wydawaniem wojskowych dokumentów osobistych poborowym zgłaszającym się do poboru.]

<2. Wojewoda, w miarę potrzeby, zapewnia szkolenie osób wchodzących w skład wojewódzkich i powiatowych komisji lekarskich, pracowników urzędów gmin (miast) prowadzących sprawy kwalifikacji wojskowej, a także osób, o których mowa w art. 32a ust. 1 pkt 2.

3. Wojskowy komendant uzupełnień prowadzi szkolenie osób, o których mowa w art. 32a ust. 1 pkt 2.>

Art. 33.

[1. Poborowi stawiają się do poboru przed wójtem lub burmistrzem (prezydentem miasta), powiatową komisją lekarską oraz wojskowym komendantem uzupełnień, właściwymi ze

- względu na miejsce ich pobytu stałego. Poborowi zameldowani na pobyt czasowy trwający ponad trzy miesiące stawiają się przed wójtem lub burmistrzem (prezydentem miasta), powiatową komisją lekarską oraz wojskowym komendantem uzupełnień, właściwymi ze względu na miejsce tego pobytu.
2. Poborowi, którzy w okresie od dnia ogłoszenia poboru do dnia jego rozpoczęcia zmienili miejsce pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące, zgłaszają się do wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) właściwego ze względu na ich nowe miejsce pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) wyznacza im miejsce i termin stawienia się do poboru.
 3. Poborowi, którzy po rozpoczęciu poboru na danym terenie zamierzają zmienić miejsce pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące, stawiają się do poboru przed opuszczeniem miejsca dotychczasowego pobytu.]
- <1. Osoby podlegające kwalifikacji wojskowej stawiają się przed wójtem lub burmistrzem (prezydentem miasta), powiatową komisją lekarską oraz wojskowym komendantem uzupełnień, właściwymi ze względu na miejsce ich pobytu stałego. Osoby zameldowane na pobyt czasowy trwający ponad trzy miesiące stawiają się przed wójtem lub burmistrzem (prezydentem miasta), powiatową komisją lekarską oraz wojskowym komendantem uzupełnień, właściwymi ze względu na miejsce tego pobytu.**
2. Osoby, które w okresie od dnia ogłoszenia kwalifikacji wojskowej do dnia jej rozpoczęcia zmieniły miejsce pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące, zgłaszają się do wójta lub burmistrza (prezydenta miasta), właściwego ze względu na ich nowe miejsce pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) wyznacza im miejsce i termin stawienia się do kwalifikacji wojskowej.
 3. Osoby, które po rozpoczęciu kwalifikacji wojskowej na danym terenie zamierzają zmienić miejsce pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego do trzech miesięcy, stawiają się do kwalifikacji wojskowej przed opuszczeniem miejsca dotychczasowego pobytu. W pozostałych przypadkach właściwość miejscową ustala się według przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.>
 4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się również do ochotników.

[Art. 34.

Mężczyźni, którzy nie stawili się do poboru do końca roku kalendarzowego, w którym ukończyli dwadzieścia cztery lata życia, są obowiązani zgłosić się do wojskowego komendanta uzupełnień właściwego ze względu na ich miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące w celu uregulowania stosunku do powszechnego obowiązku obrony. Obowiązek ten trwa do czasu ukończenia sześćdziesięciu lat życia.

Art. 35.

1. *(uchylony).*
2. *Pobór przeprowadzają wojewodowie przy współudziale szefów wojewódzkich sztabów wojskowych oraz starostów, a także wójtów lub burmistrzów (prezydentów miast).*
3. *(uchylony).*

4. *Za przeprowadzenie poboru na obszarze powiatu (miasta na prawach powiatu) odpowiada starosta (prezydent miasta na prawach powiatu), który zadanie to wykonuje jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.*
5. *Minister właściwy do spraw wewnętrznych i Minister Obrony Narodowej określają corocznie, w drodze rozporządzenia, termin ogłoszenia poboru i czas jego trwania na terytorium państwa oraz roczniki i grupy osób podlegających obowiązkowi stawienia się do poboru. Rozporządzenie powinno w szczególności uwzględniać osoby, które mają obowiązek zgłosić się przed wójtem lub burmistrzem (prezydentem miasta), powiatową komisją lekarską i wojskowym komendantem uzupełnień, a także przewidywać, że termin ogłoszenia poboru będzie wyprzedzał o co najmniej czternaście dni dzień jego rozpoczęcia.]*

<Art. 34.

Osoby, które podlegały obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej i z jakichkolwiek powodów nie stawily się do niej, są obowiązane zgłosić się do wojskowego komendanta uzupełnień, właściwego ze względu na ich miejsce pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące, w celu uregulowania stosunku do powszechnego obowiązku obrony. Obowiązek ten trwa do czasu ukończenia pięćdziesięciu lat życia, a w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny, do czasu ukończenia sześćdziesięciu lat życia.

Art. 35.

1. **Kwalifikację wojskową przeprowadzają wojewodowie przy współudziale szefów wojewódzkich sztabów wojskowych oraz starostów, a także wójtów lub burmistrzów (prezydentów miast).**
2. **Za przeprowadzenie kwalifikacji wojskowej na terenie powiatu (miasta na prawach powiatu) odpowiada starosta (prezydent miasta).**
3. **Kwalifikację wojskową przeprowadza się corocznie, z zastrzeżeniem, że jej przeprowadzenie w kilku okresach danego roku kalendarzowego może nastąpić wyłącznie w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.**
4. **Minister właściwy do spraw wewnętrznych i Minister Obrony Narodowej określają corocznie, w drodze rozporządzenia, termin lub terminy ogłoszenia kwalifikacji wojskowej i czas jej lub ich trwania na terytorium państwa oraz roczniki i grupy osób podlegających obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej. Rozporządzenie powinno w szczególności uwzględniać osoby, które mają obowiązek zgłosić się przed wójtem lub burmistrzem (prezydentem miasta), powiatową komisją lekarską i wojskowym komendantem uzupełnień, a także przewidywać, że termin lub terminy ogłoszenia kwalifikacji wojskowej będą wyprzedzać, co najmniej o czternaście dni, dzień jej lub ich rozpoczęcia.>**

[Art. 37.

1. *Zwierzchni nadzór nad przeprowadzaniem poboru sprawuje minister właściwy do spraw wewnętrznych.*
2. *Bieżący nadzór nad przygotowaniem i przebiegiem poboru sprawują wojewodowie.*
3. *Kontrolę prowadzenia poboru przez wojewódzkie i powiatowe komisje lekarskie oraz wojskowych komendantów uzupełnień wykonuje Minister Obrony Narodowej i szefowie wojewódzkich sztabów wojskowych. Wnioski z kontroli w zakresie dotyczącym*

wojewódzkich i powiatowych komisji lekarskich przekazuje się odpowiednio ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych lub wojewodom.]

<Art. 37.

- 1. Zwierzchni nadzór nad przeprowadzaniem kwalifikacji wojskowej, w tym także kontrole, sprawuje minister właściwy do spraw wewnętrznych.**
- 2. Bieżący nadzór nad przygotowaniem i przebiegiem kwalifikacji wojskowej sprawują wojewodowie.**
- 3. Kontrolę prowadzenia kwalifikacji wojskowej przez wojewódzkie i powiatowe komisje lekarskie oraz wojskowych komendantów uzupełnień wykonuje Minister Obrony Narodowej i szefowie wojewódzkich sztabów wojskowych, a przez organy samorządowe Prezes Rady Ministrów i wojewodowie.>**

[Art. 39.

- 1. Odroczenia zasadniczej służby wojskowej udziela się poborowemu na jego udokumentowany wniosek ze względu na:*
 - 1) wybór na posła, w tym do Parlamentu Europejskiego, lub senatora - na czas pełnienia mandatu;*
 - 2) kandydowanie do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Senatu Rzeczypospolitej Polskiej lub Parlamentu Europejskiego - do dnia ogłoszenia wyników wyborów;*
 - 3) konieczność sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny wspólnie z nim zamieszkałym, który nie ukończył szesnastego roku życia lub został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy i do samodzielnej egzystencji albo który ukończył siedemdziesiąty piąty rok życia, jeżeli nie ma innego pełnoletniego członka rodziny bliższego lub równego stopniem pokrewieństwa obowiązane do sprawowania tej opieki, albo ze względu na obowiązek sprawowania opieki wynikającej z prawomocnego orzeczenia sądu - na czas sprawowania tej opieki, z zastrzeżeniem ust. 4;*
 - 4) pobieranie nauki w szkole wyższej, jeżeli jest on studentem - na czas pobierania tej nauki;*
 - 5) pobieranie nauki w zakładzie kształcenia nauczycieli - na czas pobierania tej nauki;*
 - 6) pobieranie nauki w szkole ponadgimnazjalnej - na czas pobierania tej nauki;*
 - 7) kształcenie w celu zdobycia kwalifikacji przydatnych w wojsku na podstawie umowy zawartej z wojskowym komendantem uzupełnień, o której mowa w art. 132a ust. 3, albo skierowania określonego w art. 132b ust. 2 - na czas tego kształcenia.*
- 2. Odroczenia ze względu na pobieranie nauki udziela się także poborowym będącym alumnami wyższych seminariów duchownych, osobami zakonnymi (po profesji czasowej), nowicjuszami w zakonach albo słuchaczami szkół duchownych kościołów i związków wyznaniowych mających osobowość prawną - na czas pobierania tej nauki.*
 - 2a. (uchylony).*
- 3. Odroczenia zasadniczej służby wojskowej można udzielić również ze względu na ważne sprawy osobiste lub rodzinne poborowego, a w szczególności związane z zaistnieniem trudnej sytuacji osobistej lub rodzinnej, które nie upoważniają do udzielenia poborowemu odroczenia z tytułu sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny albo z powodu konieczności załatwienia spraw związanych z prowadzeniem przez*

- poborowego przedsiębiorstwa, gospodarstwa rolnego albo innej działalności gospodarczej.*
4. *Odroczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, udziela się każdorazowo na okres określony w decyzji, o której mowa w art. 39a ust. 1.*
 5. *Odroczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 i w ust. 3, udziela się tylko jeden raz na okres od trzech do dwunastu miesięcy.*
 6. *Skreślenie z listy studentów, słuchaczy lub uczniów albo wydalenie ze szkoły wyższej, zakładu kształcenia nauczycieli lub szkoły ponadgimnazjalnej, a także niewywiązywanie się poborowego z umowy, o której mowa w art. 132a ust. 3, lub z obowiązku określonego w skierowaniu wskazanym w art. 132b ust. 2, powodują utratę udzielonego odroczenia zasadniczej służby wojskowej z tytułu pobierania nauki.*
 7. *Poborowy, któremu udzielono odroczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 4-6, po zakończeniu roku szkolnego (studiów), nie później jednak niż w terminie czternastu dni od dnia rozpoczęcia kolejnego roku szkolnego (studiów), przedstawia wojskowemu komendantowi uzupełnień właściwemu ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące zaświadczenie o ukończeniu poprzedniego i rozpoczęciu nowego roku szkolnego (studiów).*
 8. *Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb udzielania odroczeń zasadniczej służby wojskowej, uwzględniając wymóg, że odroczenia udziela się poborowym na ich udokumentowany wniosek. Rozporządzenie powinno określać również dokumenty, jakie należy dołączyć do wniosku o udzielenie odroczenia.*

Art. 39a.

1. *O konieczności sprawowania przez poborowego bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny, o którym mowa w art. 39 ust. 1 pkt 3, orzeka na wniosek poborowego wójt lub burmistrz (prezydent miasta), określając zgodnie z wnioskiem okres sprawowania opieki, nie dłuższy jednak niż dwanaście miesięcy.*
2. *Decyzję wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) doręcza się poborowemu i wojskowemu komendantowi uzupełnień na piśmie wraz z uzasadnieniem.*
3. *Od decyzji wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) przysługuje poborowemu i wojskowemu komendantowi uzupełnień odwołanie do wojewody w terminie czternastu dni od dnia doręczenia decyzji. Decyzja ta może być zmieniona przez wojewodę również z urzędu, jeżeli została wydana z naruszeniem przepisów prawa. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje powołania poborowego do zasadniczej służby wojskowej.*
4. *Ostateczne decyzje w sprawach, o których mowa w ust. 1, są wiążące dla wojskowych komendantów uzupełnień.*
5. *Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb orzekania o konieczności sprawowania przez poborowego bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny oraz dokumenty wymagane w tych sprawach, uwzględniając wymóg, że orzekanie o konieczności sprawowania przez poborowego bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny następuje na uzasadniony wniosek poborowego lub członka jego rodziny.*

Art. 40.

1. *(uchylony).*
2. *Poborowy korzystający z odroczenia zasadniczej służby wojskowej jest obowiązany stawić się przed wojskowym komendantem uzupełnień niezwłocznie po upływie okresu odroczenia.]*

<Art. 39.

1. Odroczenia zasadniczej służby wojskowej udziela się osobie podlegającej obowiązkowi odbycia tej służby na jej udokumentowany wniosek ze względu na:
 - 1) wybór na posła, w tym do Parlamentu Europejskiego, lub senatora – na czas pełnienia mandatu;
 - 2) kandydowanie do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Senatu Rzeczypospolitej Polskiej lub Parlamentu Europejskiego – do dnia ogłoszenia wyników wyborów;
 - 3) konieczność sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny wspólnie z nią zamieszkałym, który nie ukończył szesnastego roku życia lub został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy i do samodzielnej egzystencji albo który ukończył siedemdziesiąty piąty rok życia, jeżeli nie ma innego pełnoletniego członka rodziny bliższego lub równego stopniem pokrewieństwa obowiązanego do sprawowania tej opieki, albo ze względu na obowiązek sprawowania opieki wynikającej z prawomocnego orzeczenia sądu – na czas sprawowania tej opieki, z zastrzeżeniem ust. 4;
 - 4) pobieranie nauki w szkole wyższej, jeżeli jest ona studentem – na czas pobierania tej nauki;
 - 5) pobieranie nauki w zakładzie kształcenia nauczycieli – na czas pobierania tej nauki;
 - 6) pobieranie nauki w szkole ponadgimnazjalnej – na czas pobierania tej nauki;
 - 7) kształcenie w celu zdobycia kwalifikacji przydatnych w wojsku na podstawie umowy zawartej z wojskowym komendantem uzupełnień, o której mowa w art. 132a ust. 3, albo skierowania określonego w art. 132b ust. 2 – na czas tego kształcenia.
2. Odroczenia ze względu na pobieranie nauki udziela się także osobom podlegającym obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej będącym alumnami wyższych seminariów duchownych, osobami zakonnymi (po profesji czasowej), nowicjuszami w zakonach albo słuchaczami szkół duchownych kościołów i związków wyznaniowych mających osobowość prawną – na czas pobierania tej nauki.
3. Odroczenia zasadniczej służby wojskowej można udzielić również ze względu na ważne sprawy osobiste lub rodzinne osoby podlegającej obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej, a w szczególności związane z zaistnieniem trudnej sytuacji osobistej lub rodzinnej, które nie upoważniają do udzielenia tej osobie odroczenia z tytułu sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny albo z powodu konieczności załatwienia spraw związanych z prowadzeniem przez nią przedsiębiorstwa, gospodarstwa rolnego albo innej działalności gospodarczej.
4. Odroczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, udziela się każdorazowo na okres określony w decyzji, o której mowa w art. 39a ust. 1.
5. Odroczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 i w ust. 3, udziela się tylko jeden raz na okres od trzech do dwunastu miesięcy.
6. Skreślenie z listy studentów, słuchaczy lub uczniów albo wydalenie ze szkoły wyższej, zakładu kształcenia nauczycieli lub szkoły ponadgimnazjalnej, a także niewywiązywanie się osoby podlegającej obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej, z umowy, o której mowa w art. 132a ust. 3, lub z obowiązku określonego w skierowaniu wskazanym w art. 132b ust. 2, powodują utratę udzielonego odroczenia zasadniczej służby wojskowej z tytułu pobierania nauki.

7. Osoba podlegająca obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej, której udzielono odroczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 4-6, po zakończeniu roku szkolnego (studiów), nie później jednak niż w terminie czternastu dni od dnia rozpoczęcia kolejnego roku szkolnego (studiów), przedstawia wojskowemu komendantowi uzupełnień właściwemu ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące zaświadczenie o ukończeniu poprzedniego i rozpoczęciu nowego roku szkolnego (studiów).
8. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb udzielania odroczeń zasadniczej służby wojskowej, uwzględniając wymóg, że odroczenia udziela się osobie podlegającej obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej na jej udokumentowany wniosek. Rozporządzenie powinno określać również dokumenty, jakie należy dołączyć do wniosku o udzielenie odroczenia.

Art. 39a.

1. O konieczności sprawowania przez osobę podlegającą obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny, o którym mowa w art. 39 ust. 1 pkt 3, orzeka wójt lub burmistrz (prezydent miasta), określając zgodnie z wnioskiem okres sprawowania opieki, nie dłuższy jednak niż dwanaście miesięcy.
2. Decyzję wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) doręcza się osobie podlegającej obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej i wojskowemu komendantowi uzupełnień na piśmie wraz z uzasadnieniem.
3. Od decyzji wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) przysługuje osobie podlegającej obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej i wojskowemu komendantowi uzupełnień odwołanie do wojewody w terminie czternastu dni od dnia doręczenia decyzji. Decyzja ta może być zmieniona przez wojewodę również z urzędu, jeżeli została wydana z naruszeniem przepisów prawa. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje powołania do zasadniczej służby wojskowej osoby podlegającej obowiązkowi odbycia tej służby.
4. Ostateczne decyzje w sprawach, o których mowa w ust. 1, są wiążące dla wojskowych komendantów uzupełnień.
5. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb orzekania o konieczności sprawowania przez osobę podlegającą obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny oraz dokumenty wymagane w tych sprawach, uwzględniając wymóg, że orzekanie o konieczności sprawowania przez osobę podlegającą obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny następuje na uzasadniony wniosek osoby podlegającej obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej lub członka jej rodziny.

Art. 40.

Osoba podlegająca obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej korzystająca z odroczenia zasadniczej służby wojskowej jest obowiązana stawić się przed wojskowym komendantem uzupełnień niezwłocznie po upływie okresu odroczenia.>

[Art. 42.

1. *Orzekanie o udzieleniu poborowym odroczeń zasadniczej służby wojskowej należy do wojskowych komendantów uzupełnień.*

- 1a. Decyzję o udzieleniu odroczenia można ogłosić ustnie, z zastrzeżeniem ust. 2. W takim przypadku potwierdzenia wydanej decyzji administracyjnej dokonuje się w formie wpisu lub zamieszczenia danych w wojskowym dokumencie osobistym poborowego i przez wprowadzenie danych do ewidencji wojskowej.
2. Odmowa udzielenia odroczenia lub udzielenie odroczenia w treści innej niż żądanie poborowego, określone w jego wniosku o udzielenie tego odroczenia, a także udzielanie odroczeń, o których mowa w art. 39 ust. 3, następuje w drodze decyzji administracyjnej, którą doręcza się poborowemu na piśmie wraz z uzasadnieniem.
3. Od orzeczenia wojskowego komendanta uzupełnień przysługuje poborowemu odwołanie do szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego w terminie czternastu dni od dnia doręczenia orzeczenia. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje powołania poborowego do zasadniczej służby wojskowej.
4. Orzeczenie wojskowego komendanta uzupełnień może być zmienione przez szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego również z urzędu, jeżeli zostało wydane z naruszeniem przepisów prawa.]

<Art. 42.

1. **Orzekanie o udzieleniu osobom podlegającym obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej odroczeń tej służby należy do wojskowych komendantów uzupełnień.**
2. **Decyzję o udzieleniu odroczenia można ogłosić ustnie, z zastrzeżeniem ust. 3. W takim przypadku potwierdzenia wydanej decyzji administracyjnej dokonuje się w formie wpisu lub zamieszczenia danych w wojskowym dokumencie osobistym i przez wprowadzenie danych do ewidencji wojskowej.**
3. **Odmowa udzielenia odroczenia lub udzielenie odroczenia w treści innej niż żądanie osoby podlegającej obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej, określone w jej wniosku o udzielenie tego odroczenia, a także udzielanie odroczeń, o których mowa w art. 39 ust. 3, następuje w drodze decyzji administracyjnej, którą doręcza się osobie podlegającej obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej, na piśmie wraz z uzasadnieniem.**
4. **Od orzeczenia wojskowego komendanta uzupełnień przysługuje osobie podlegającej obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej odwołanie do szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego w terminie czternastu dni od dnia doręczenia orzeczenia. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje powołania do zasadniczej służby wojskowej osoby podlegającej obowiązkowi odbycia tej służby.**
5. **Orzeczenie wojskowego komendanta uzupełnień może być zmienione przez szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego również z urzędu, jeżeli zostało wydane z naruszeniem przepisów prawa.>**

[Art. 43.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych i Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określają, w drodze rozporządzenia, sposób wzywania do poboru oraz treść obwieszczeń i wzory wezwań w tych sprawach, sposób organizacji i przebieg poboru oraz dokumenty, jakie poborowi powinni przedstawić przy poborze, uwzględniając czynności wojewodów, starostów, wójtów lub burmistrzów (prezydentów miast) i wojskowych komendantów uzupełnień w tym zakresie. Rozporządzenie powinno umożliwić współpracę organów wykonujących zadania w czasie poboru, a także uwzględnić

możliwość obsłużenia przez te organy określonej liczby poborowych w danym dniu, w sposób jak najmniej uciążliwy dla tych poborowych.

Art. 44.

1. Nie powołuje się do czynnej służby wojskowej poborowych uznanych za zdolnych do tej służby:
 - 1) obywateli polskich, którzy stale zamieszkują za granicą i którzy nie posiadają miejsca pobytu stałego lub czasowego trwającego ponad trzy miesiące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) absolwentów szkół i ośrodków szkolenia Policji, Straży Granicznej i Państwowej Straży Pożarnej, którzy bezpośrednio po zakończeniu studiów (nauki) podjęli służbę w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Policji, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Służbie Więziennej lub Państwowej Straży Pożarnej;
 - 3) absolwentów szkół wyższych, którzy bezpośrednio po zakończeniu studiów podjęli służbę w Centralnym Biurze Antykorupcyjnym.
2. (uchylony).
3. W sprawach, o których mowa w ust. 1, orzeka wojskowy komendant uzupełnień na wniosek poborowego. Decyzję wojskowego komendanta uzupełnień doręcza się poborowemu na piśmie wraz z uzasadnieniem.
4. Od decyzji wojskowego komendanta uzupełnień przysługuje poborowemu odwołanie do szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji. Decyzja ta może być zmieniona przez szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego również z urzędu, jeżeli została wydana z naruszeniem przepisów prawa.
5. Decyzje w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, wygasają z dniem powrotu poborowego do kraju i zameldowania się na pobyt stały lub pobyt czasowy trwający ponad trzy miesiące. Przepis art. 46 ust. 3 pkt 4 stosuje się odpowiednio.
6. Poborowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, wojskowy komendant uzupełnień na jego wniosek, udokumentowany zaświadczeniem wystawionym przez kierownika jednostki organizacyjnej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Służby Więziennej lub Państwowej Straży Pożarnej, przenosi do rezerwy.

Art. 44a.

1. Poborowego i żołnierza rezerwy przed powołaniem do czynnej służby wojskowej wojskowy komendant uzupełnień kieruje do wojskowej pracowni psychologicznej w celu wydania orzeczenia psychologicznego w zakresie braku przeciwwskazań do odbywania tej służby na stanowiskach, funkcjach wojskowych lub w rodzajach oraz wyspecjalizowanych służbach Sił Zbrojnych wymagających szczególnych predyspozycji.
2. O skierowaniu poborowego lub żołnierza rezerwy do wojskowej pracowni psychologicznej wojskowy komendant uzupełnień informuje kierownika tej pracowni.
3. Kierownik wojskowej pracowni psychologicznej informuje wojskowego komendanta uzupełnień o fakcie niestawienia się poborowego lub żołnierza rezerwy do wojskowej pracowni psychologicznej.
4. Orzeczenie psychologiczne wojskowej pracowni psychologicznej wydaje psycholog tej pracowni uprawniony do przeprowadzenia badań psychologicznych.

5. *Orzeczenie psychologiczne wojskowej pracowni psychologicznej doręcza się na piśmie odpowiednio poborowemu lub żołnierzowi rezerwy oraz wojskowemu komendantowi uzupełnień, w zależności od właściwości i procedury postępowania kwalifikacyjnego.*
6. *Od orzeczenia psychologicznego wojskowej pracowni psychologicznej przysługuje odpowiednio poborowemu lub żołnierzowi rezerwy oraz wojskowemu komendantowi uzupełnień odwołanie do wojskowej pracowni psychologicznej będącej organem wyższego stopnia.*
7. *Ostateczne orzeczenia psychologiczne wojskowych pracowni psychologicznych są wiążące dla wojskowego komendanta uzupełnień.*
8. *Wydawanie orzeczeń psychologicznych przez wojskowe pracownie psychologiczne nie narusza uprawnień psychologów tych pracowni i psychologów jednostek wojskowych do prowadzenia innych badań psychologicznych i wydawania opinii psychologicznych w stosunku do kierowanych na te badania poborowych, żołnierzy rezerwy i żołnierzy czynnej służby wojskowej.*
9. *W celu wydania opinii psychologicznej, o której mowa w ust. 8, na badania psychologiczne kieruje wojskowy komendant uzupełnień w przypadku poborowych i żołnierzy rezerwy oraz dowódca jednostki wojskowej w przypadku żołnierzy czynnej służby wojskowej.*
10. *Wojskowe pracownie psychologiczne są również właściwe do wydawania orzeczeń psychologicznych w zakresie braku przeciwwskazań do pełnienia zawodowej służby wojskowej przez osoby, które zgłosiły chęć pełnienia tej służby na zasadach określonych w art. 5a ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 141, poz. 892 i Nr 206, poz. 1288).*
11. *Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, tworzy, przekształca i znosi wojskowe pracownie psychologiczne oraz określa ich siedziby i zasięg działania, z uwzględnieniem w szczególności podziału terytorialnego państwa i różnych rodzajów oraz wyspecjalizowanych służb Sił Zbrojnych.*
12. *Minister Obrony Narodowej, uwzględniając stanowiska, funkcje wojskowe lub rodzaje oraz wyspecjalizowane służby Sił Zbrojnych wymagające szczególnych predyspozycji, określi, w drodze rozporządzenia:*
 - 1) *zakres badań psychologicznych, którym jest obowiązany poddać się poborowy lub żołnierz rezerwy;*
 - 2) *tryb kierowania do wojskowych pracowni psychologicznych oraz sposób i tryb wydawania orzeczeń psychologicznych;*
 - 3) *tryb odwoływania się od orzeczeń psychologicznych;*
 - 4) *tryb kontroli wykonywania i dokumentowania badań psychologicznych oraz wydawania orzeczeń psychologicznych;*
 - 5) *sposób postępowania z dokumentacją związaną z badaniami psychologicznymi oraz wzory stosowanych dokumentów i orzeczeń, z wyjątkiem wzorów orzeczeń dotyczących badań kierowców i osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami oraz wykonujących pracę na stanowisku kierowcy.*

Art. 45.

1. *Poborowych uznanych za zdolnych do czynnej służby wojskowej wojskowy komendant uzupełnień przeznaczają do służby, uwzględniając potrzeby Sił Zbrojnych, orzeczenie właściwej komisji lekarskiej oraz stosownie do potrzeb orzeczenie lub opinię*

psychologiczną, kwalifikacje zawodowe, a także, w miarę możliwości, życzenia poborowych.

2. Poborowi powinni być powoływani do odbycia czynnej służby wojskowej, w miarę możliwości, w jednostce wojskowej mającej siedzibę w pobliżu ich miejsca pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące.
- 2a. Wojskowy komendant uzupełnień na wniosek poborowego udziela mu informacji o przewidywanym terminie powołania go do odbycia zasadniczej służby wojskowej.
3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady przeznaczania poborowych do służby, z uwzględnieniem wymogów niezbędnych do kierowania poborowych do poszczególnych rodzajów Sił Zbrojnych i rodzajów wojsk oraz kryteriów kierowania poborowych na poszczególne stanowiska i funkcje wojskowe.

Art. 46.

1. Poborowych niepowołanych do odbycia zasadniczej służby wojskowej w ciągu osiemnastu miesięcy od dnia stawienia się do poboru albo od dnia zgłoszenia się do wojskowego komendanta uzupełnień w celu uregulowania stosunku do powszechnego obowiązku obrony w przypadku, o którym mowa w art. 34, przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu tego okresu, z zastrzeżeniem art. 93 ust. 2a i art. 93e.
2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do poborowych, którzy:
 - 1) nie mogli być powołani do odbycia zasadniczej służby wojskowej w okresie, o którym mowa w ust. 1, z powodu odroczenia tej służby albo złożenia wniosku o przeznaczenie do odbycia służby zastępczej;
 - 2) z przyczyn niezależnych od organów wojskowych nie mogli być powołani do odbycia zasadniczej służby wojskowej w terminie określonym w ust. 1 ze względu na:
 - a) odbywanie kary pozbawienia wolności,
 - b) orzeczenie środka karnego pozbawienia praw publicznych,
 - c) czasowe przebywanie za granicą,
 - d) niespełnienie wojskowego obowiązku meldunkowego,
 - e) niestawienie się na wezwanie organów wojskowych w sprawach dotyczących powszechnego obowiązku obrony lub niepoddanie się badaniom lekarskim lub psychologicznym;
 - 3) zostali uznani za czasowo niezdolnych do czynnej służby wojskowej;
 - 4) zostali uznani za niezdolnych do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju;
 - 5) spełnili obowiązek służby wojskowej w innym kraju, którego równocześnie byli lub są obywatelami.
3. Poborowych niepowołanych do odbycia zasadniczej służby wojskowej z powodu:
 - 1) odroczenia tej służby, z zastrzeżeniem ust. 4, przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu osiemnastu miesięcy następujących po dniu uchylecia lub wygaśnięcia decyzji o odroczeniu zasadniczej służby wojskowej albo powzięcia wiadomości przez wojskowego komendanta uzupełnień o tym wygaśnięciu, a jeżeli odroczenie zostało udzielone ze względu na pobieranie nauki, w przypadku skreślenia z listy uczniów lub studentów albo wydalenia ze szkoły wyższej, zakładu kształcenia nauczycieli, szkoły ponadgimnazjalnej, a do dnia 31 sierpnia 2008 r. także szkoły ponadpodstawowej, po dniu otrzymania zawiadomienia przez wojskowego komendanta uzupełnień o tym skreśleniu lub wydaleniu;

- 2) złożenia wniosku o przeznaczenie do odbycia służby zastępczej przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu trzydziestu sześciu miesięcy, a w przypadku absolwentów szkół wyższych osiemnastu miesięcy, następujących po dniu przeznaczenia do służby zastępczej, jeżeli poborowy nie został skierowany do odbycia tej służby, albo w ostatnim dniu upływu okresu osiemnastu miesięcy następującego po dniu uchylenia przeznaczenia do służby zastępczej;
 - 3) odbywania kary pozbawienia wolności lub orzeczenia środka karnego pozbawienia praw publicznych przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu osiemnastu miesięcy następujących po dniu otrzymania zawiadomienia przez wojskowego komendanta uzupełnień o odbyciu kary lub zakończenia obowiązywania środka karnego;
 - 4) czasowego przebywania za granicą albo niespełnienia wojskowego obowiązku meldunkowego, niestawienia się na wezwanie organów wojskowych w sprawach dotyczących powszechnego obowiązku obrony lub niepoddania się badaniom lekarskim lub psychologicznym przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu osiemnastu miesięcy następujących po dniu otrzymania zawiadomienia przez wojskowego komendanta uzupełnień o powrocie z zagranicy albo spełnienia wojskowego obowiązku meldunkowego, obowiązku stawienia się na wezwanie organów wojskowych w sprawach dotyczących powszechnego obowiązku obrony lub poddania się badaniom lekarskim lub psychologicznym;
 - 5) uznania za czasowo niezdolnych do czynnej służby wojskowej przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu osiemnastu miesięcy następujących po dniu, w którym orzeczenie komisji lekarskiej stwierdzającej zdolność do czynnej służby wojskowej stało się ostateczne;
 - 6) uznania za niezdolnych do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju przenosi się do rezerwy z dniem uprawomocnienia się orzeczenia komisji lekarskiej;
 - 7) spełnienia obowiązku służby wojskowej w innym kraju, którego równocześnie byli lub są obywatelami, przenosi się do rezerwy z dniem otrzymania udokumentowanego zawiadomienia przez wojskowego komendanta uzupełnień o spełnieniu obowiązku służby wojskowej w innym kraju.
4. *Poborowych niepowołanych do odbycia zasadniczej służby wojskowej z powodu odroczenia tej służby, w przypadku, o którym mowa w art. 39 ust. 1 pkt 3, przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu łącznego okresu trzydziestu sześciu miesięcy tych odroczeń.*
- 4a. *Poborowych przeznaczonych do służby zastępczej, którym odroczone odbycie tej służby z przyczyn określonych w art. 21 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o służbie zastępczej lub zwolnionych ze służby zastępczej przed jej odbyciem na podstawie art. 31 ust. 2 pkt 2 tej ustawy, przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu łącznego okresu trzydziestu sześciu miesięcy tych odroczeń lub zwolnień.*
- 4b. *Termin przeniesienia do rezerwy określony w art. 46 ust. 3 pkt 2 nie ma zastosowania do poborowych przeznaczonych do służby zastępczej, którzy nie mogli być skierowani do odbycia tej służby lub jej nie rozpoczęli z powodu odroczenia tej służby, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1, 2, 4 i 5 oraz ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o służbie zastępczej, lub z przyczyn niezależnych od marszałka województwa, o których mowa w art. 46 ust. 2 pkt 2 lit. a-e i pkt 3 i 4.*
- 4c. *W stosunku do poborowych, o których mowa w ust. 4b, ponowne określenie okresu trzydziestu sześciu miesięcy, a w przypadku absolwentów szkół wyższych osiemnastu*

miesiący, w którym podlegają skierowaniu do odbycia służby zastępczej, mają zastosowanie odpowiednio przepisy art. 46 ust. 3 pkt 1 i 3-6.

- 4d. Poborowych, którym przerwano odbywanie służby zastępczej z przyczyn rozwiązania umowy z podmiotem o wykonywanie pracy przez poborowego skierowanego do odbycia tej służby, przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu łącznego okresu trzydziestu sześciu miesięcy, a w przypadku absolwentów szkół wyższych osiemnastu miesięcy, oczekiwania na skierowanie do odbycia tej służby, następującego po dniu rozwiązania umowy z przyczyn leżących po stronie podmiotu lub po ustaniu innych przyczyn, które uzasadniały przerwanie tej służby.*
- 4e. Do okresu, o którym mowa w ust. 4d, wlicza się czas liczony od dnia następującego po dniu przeznaczenia do służby zastępczej do dnia jej rozpoczęcia, z wyjątkiem czasu trwania odroczeń lub przyczyn określonych w art. 46 ust. 2 pkt 2-4.*
- 5. Poborowych, wobec których przeprowadzone postępowanie kwalifikacyjne do służby w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego albo Centralnym Biurze Antykorupcyjnym zakończyło się pozytywną oceną predyspozycji do służby i których zamierza się przyjąć do służby w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego albo Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, wojskowy komendant uzupełnień, na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego albo Centralnego Biura Antykorupcyjnego właściwej w sprawach kadr, przenosi do rezerwy.*
- 6. Poborowych niepowołanych do odbycia zasadniczej służby wojskowej lub przeszkolenia wojskowego przenosi do rezerwy wojskowy komendant uzupełnień.*
- 7. Minister Obrony Narodowej może zarządzić, w drodze rozporządzenia, przeniesienie określonej części poborowych, w tym również absolwentów szkół wyższych, do rezerwy, przed upływem okresu, w którym podlegają powołaniu do odbycia służby wojskowej, uwzględniając potrzeby Sił Zbrojnych dotyczące uzupełnień. Rozporządzenie w szczególności powinno określić grupę lub grupy poborowych podlegających przeniesieniu do rezerwy oraz termin tego przeniesienia.]*

<Art. 43.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych i Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określają, w drodze rozporządzenia, sposób wzywania do kwalifikacji wojskowej oraz treść obwieszczeń i wzory wezwań w tych sprawach, sposób organizacji i przebieg kwalifikacji wojskowej oraz dokumenty, jakie osoby podlegające temu obowiązkowi powinny przedstawić przy kwalifikacji wojskowej, uwzględniając czynności wojewodów, starostów, wójtów lub burmistrzów (prezydentów miast) i wojskowych komendantów uzupełnień w tym zakresie. Rozporządzenie powinno umożliwić współpracę organów wykonujących zadania w czasie kwalifikacji wojskowej oraz zapewnić warunki do obsłużenia przez te organy określonej liczby osób w danym dniu, w sposób jak najmniej uciążliwy dla tych osób, a także uwzględnić możliwość stawiania się do kwalifikacji wojskowej ochotników, w tym kobiet.

Art. 44.

- 1. Nie powołuje się do czynnej służby wojskowej osób podlegających obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej uznanych za zdolne do tej służby:**

- 1) obywateli polskich, którzy stale zamieszkują za granicą i którzy nie posiadają miejsca pobytu stałego lub czasowego trwającego ponad trzy miesiące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) absolwentów szkół i ośrodków szkolenia Policji i Państwowej Straży Pożarnej, którzy w terminie do 3 miesięcy od dnia zakończenia studiów (nauki) podjęli służbę w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Policji, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Służbie Więziennej lub Państwowej Straży Pożarnej;
 - 3) absolwentów szkół wyższych, którzy bezpośrednio po zakończeniu studiów podjęli służbę w Centralnym Biurze Antykorupcyjnym lub Straży Granicznej.
2. W sprawach, o których mowa w ust. 1, orzeka wojskowy komendant uzupełnień na wniosek osoby podlegającej obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej. Decyzję wojskowego komendanta uzupełnień doręcza się osobie podlegającej obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej na piśmie wraz z uzasadnieniem.
 3. Od decyzji wojskowego komendanta uzupełnień przysługuje osobie podlegającej obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej odwołanie do szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego w terminie czternastu dni od dnia doręczenia decyzji. Decyzja ta może być zmieniona przez szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego również z urzędu, jeżeli została wydana z naruszeniem przepisów prawa.
 4. Decyzje w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, wygasają z dniem powrotu osoby podlegającej obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej do kraju i zameldowania się na pobyt stały lub pobyt czasowy trwający ponad trzy miesiące. Przepis art. 46 ust. 3 pkt 4 stosuje się odpowiednio.
 5. Osobę, o której mowa w ust. 1 pkt 2, wojskowy komendant uzupełnień na jej wniosek, udokumentowany zaświadczeniem o podjęciu służby, wystawionym przez kierownika jednostki organizacyjnej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Służby Więziennej lub Państwowej Straży Pożarnej, przenosi do rezerwy z dniem poprzedzającym dzień podjęcia służby.
 6. Osobę, o której mowa w ust. 1 pkt 3, wojskowy komendant uzupełnień, na podstawie otrzymanego od kierownika jednostki organizacyjnej Centralnego Biura Antykorupcyjnego lub Straży Granicznej zawiadomienia o reklamowaniu z urzędu, przenosi do rezerwy.

Art. 44a.

1. Osobę powoływaną do czynnej służby wojskowej wojskowy komendant uzupełnień kieruje do wojskowej pracowni psychologicznej w celu wydania orzeczenia psychologicznego w zakresie braku przeciwwskazań do odbywania tej służby na stanowiskach, funkcjach wojskowych lub w rodzajach oraz wyspecjalizowanych służbach Sił Zbrojnych wymagających szczególnych predyspozycji.
2. O skierowaniu osoby, o której mowa w ust. 1, do wojskowej pracowni psychologicznej wojskowy komendant uzupełnień informuje kierownika tej pracowni.

3. Kierownik wojskowej pracowni psychologicznej informuje wojskowego komendanta uzupełnień o fakcie niestawienia się osoby, o której mowa w ust. 1, do wojskowej pracowni psychologicznej.
4. Orzeczenie psychologiczne wojskowej pracowni psychologicznej wydaje psycholog tej pracowni uprawniony do przeprowadzenia badań psychologicznych.
5. Orzeczenie psychologiczne wojskowej pracowni psychologicznej doręcza się na piśmie osobie, o której mowa w ust. 1, oraz wojskowemu komendantowi uzupełnień.
6. Od orzeczenia psychologicznego wojskowej pracowni psychologicznej przysługuje osobie, o której mowa w ust. 1, oraz wojskowemu komendantowi uzupełnień odwołanie do wojskowej pracowni psychologicznej będącej organem wyższego stopnia.
7. Ostateczne orzeczenia psychologiczne wojskowych pracowni psychologicznych są wiążące dla wojskowego komendanta uzupełnień.
8. Wydawanie orzeczeń psychologicznych przez wojskowe pracownice psychologiczne nie narusza uprawnień psychologów tych pracowni i psychologów jednostek wojskowych do prowadzenia innych badań psychologicznych i wydawania opinii psychologicznych w stosunku do kierowanych na te badania osób, o których mowa w ust. 1, oraz żołnierzy czynnej służby wojskowej.
9. W celu wydania opinii psychologicznej, o której mowa w ust. 8, na badania psychologiczne kieruje wojskowy komendant uzupełnień w przypadku osób, o których mowa w ust. 1, oraz dowódca jednostki wojskowej w przypadku żołnierzy czynnej służby wojskowej.
10. Wojskowe pracownice psychologiczne są również właściwe do wydawania orzeczeń psychologicznych w zakresie braku przeciwwskazań do pełnienia zawodowej służby wojskowej przez osoby, które zgłosiły chęć pełnienia tej służby na zasadach określonych w art. 5a ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 141, poz. 892).
11. Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, tworzy, przekształca i znosi wojskowe pracownice psychologiczne oraz określa ich siedziby i zasięg działania, z uwzględnieniem w szczególności podziału terytorialnego państwa i różnych rodzajów oraz wyspecjalizowanych służb Sił Zbrojnych.
12. Minister Obrony Narodowej, uwzględniając stanowiska, funkcje wojskowe lub rodzaje oraz wyspecjalizowane służby Sił Zbrojnych wymagające szczególnych predyspozycji, określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) zakres badań psychologicznych, którym jest obowiązana poddać się osoba, o której mowa w ust. 1;
 - 2) tryb kierowania do wojskowych pracowni psychologicznych oraz sposób i tryb wydawania orzeczeń psychologicznych;
 - 3) tryb odwoływania się od orzeczeń psychologicznych;
 - 4) tryb kontroli wykonywania i dokumentowania badań psychologicznych oraz wydawania orzeczeń psychologicznych;
 - 5) sposób postępowania z dokumentacją związaną z badaniami psychologicznymi oraz wzory stosowanych dokumentów i orzeczeń, z wyjątkiem wzorów orzeczeń dotyczących badań kierowców i osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami oraz wykonujących pracę na stanowisku kierowcy.

Art. 45.

1. Osoby uznane za zdolne do czynnej służby wojskowej i podlegające obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej wojskowy komendant uzupełnień przeznacza do służby, uwzględniając potrzeby Sił Zbrojnych, orzeczenie właściwej komisji lekarskiej oraz stosownie do potrzeb orzeczenie lub opinię psychologiczną, kwalifikacje zawodowe, a także, w miarę możliwości, życzenia tych osób.
2. Osoby, o których mowa w ust. 1, powinny być powoływane do odbycia czynnej służby wojskowej, w miarę możliwości, w jednostce wojskowej mającej siedzibę w pobliżu ich miejsca pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące.
3. Wojskowy komendant uzupełnień na wniosek osoby, o której mowa w ust. 1, udziela jej informacji o przewidywanym terminie powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej.
4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady przeznaczania osób, o których mowa w ust. 1, do służby, z uwzględnieniem wymogów niezbędnych do kierowania tych osób do poszczególnych rodzajów Sił Zbrojnych i rodzajów wojsk oraz kryteriów ich kierowania na poszczególne stanowiska i funkcje wojskowe.

Art. 46.

1. Osoby podlegające obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej i niepowołane do jej odbycia w ciągu osiemnastu miesięcy od dnia stawienia się do kwalifikacji wojskowej albo od dnia zgłoszenia się do wojskowego komendanta uzupełnień w celu uregulowania stosunku do powszechnego obowiązku obrony w przypadku, o którym mowa w art. 34, przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu tego okresu, z zastrzeżeniem art. 93 ust 2a i art. 93e.
 2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do osób, które:
 - 1) nie mogły być powołane do odbycia zasadniczej służby wojskowej w okresie, o którym mowa w ust. 1, z powodu odroczenia tej służby albo złożenia wniosku o przeznaczenie do odbycia służby zastępczej;
 - 2) z przyczyn niezależnych od organów wojskowych nie mogły być powołane do odbycia zasadniczej służby wojskowej w terminie określonym w ust. 1 ze względu na:
 - a) odbywanie kary pozbawienia wolności,
 - b) orzeczenie środka karnego pozbawienia praw publicznych,
 - c) czasowe przebywanie za granicą,
 - d) niespełnienie wojskowego obowiązku meldunkowego,
 - e) niestawienie się na wezwanie organów wojskowych w sprawach dotyczących powszechnego obowiązku obrony lub niepoddanie się badaniom lekarskim lub psychologicznym;
 - 3) zostały uznane za czasowo niezdolne do czynnej służby wojskowej;
 - 4) zostały uznane za niezdolne do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju;
 - 5) spełniły obowiązek służby wojskowej w innym kraju, którego równocześnie były lub są obywatelami.
 3. Osoby podlegające obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej i niepowołane do jej odbycia z powodu:
-

- 1) odroczenia tej służby, z zastrzeżeniem ust. 4, przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu osiemnastu miesięcy następujących po dniu uchylecia lub wygaśnięcia decyzji o odroczeniu zasadniczej służby wojskowej albo powzięcia wiadomości przez wojskowego komendanta uzupełnień o tym wygaśnięciu, a jeżeli odroczenie zostało udzielone ze względu na pobieranie nauki, w przypadku skreślenia z listy uczniów lub studentów albo wydalenia ze szkoły wyższej, zakładu kształcenia nauczycieli, szkoły ponadgimnazjalnej, po dniu otrzymania zawiadomienia przez wojskowego komendanta uzupełnień o tym skreśleniu lub wydaleniu;
 - 2) złożenia wniosku o przeznaczenie do odbycia służby zastępczej przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu trzydziestu sześciu miesięcy, a w przypadku absolwentów szkół wyższych osiemnastu miesięcy, następujących po dniu przeznaczenia do służby zastępczej, jeżeli osoba ta została skierowana do odbycia tej służby, albo w ostatnim dniu upływu okresu osiemnastu miesięcy następującego po dniu uchylecia przeznaczenia do służby zastępczej;
 - 3) odbywania kary pozbawienia wolności lub orzeczenia środka karnego pozbawienia praw publicznych przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu osiemnastu miesięcy następujących po dniu otrzymania zawiadomienia przez wojskowego komendanta uzupełnień o odbyciu kary lub zakończenia obowiązywania środka karnego;
 - 4) czasowego przebywania za granicą albo niespełnienia wojskowego obowiązku meldunkowego, niestawienia się na wezwanie organów wojskowych w sprawach dotyczących powszechnego obowiązku obrony lub niepoddania się badaniom lekarskim lub psychologicznym przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu osiemnastu miesięcy następujących po dniu otrzymania zawiadomienia przez wojskowego komendanta uzupełnień o powrocie z zagranicy albo spełnienia wojskowego obowiązku meldunkowego, obowiązku stawienia się na wezwanie organów wojskowych w sprawach dotyczących powszechnego obowiązku obrony lub poddania się badaniom lekarskim lub psychologicznym;
 - 5) uznania za czasowo niezdolne do czynnej służby wojskowej przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu osiemnastu miesięcy następujących po dniu, w którym orzeczenie komisji lekarskiej stwierdzającej zdolność do czynnej służby wojskowej stało się ostateczne;
 - 6) uznania za niezdolne do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju przenosi się do rezerwy z dniem uprawomocnienia się orzeczenia komisji lekarskiej;
 - 7) spełnienia obowiązku służby wojskowej w innym kraju, którego równocześnie były lub są obywatelami, przenosi się do rezerwy z dniem otrzymania udokumentowanego zawiadomienia przez wojskowego komendanta uzupełnień o spełnieniu obowiązku służby wojskowej w innym kraju.
4. Osoby podlegające obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej i niepowołane do jej odbycia z powodu odroczenia tej służby, o którym mowa w art. 39 ust. 1 pkt 3, przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu łącznego okresu trzydziestu sześciu miesięcy tych odroczeń.
5. Osoby podlegające obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej i przeznaczone do służby zastępczej, którym odroczone odbycie tej służby z przyczyn określonych w art. 21 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o służbie zastępczej lub które zwolniono ze służby zastępczej przed jej odbyciem na podstawie

- art. 31 ust. 2 pkt 2 tej ustawy, przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu łącznego okresu trzydziestu sześciu miesięcy tych odroczeń lub zwolnień.
6. Termin przeniesienia do rezerwy określony w ust 3 pkt 2 nie ma zastosowania do osób przeznaczonych do służby zastępczej, które nie mogły być skierowane do odbycia tej służby lub jej nie rozpoczęły z powodu odroczenia tej służby, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1, 2, 4 i 5 oraz ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o służbie zastępczej lub z przyczyn niezależnych od marszałka województwa, o których mowa w ust. 2 pkt 2 lit. a-e i pkt 3 i 4.
 7. W stosunku do osób, o których mowa w ust. 6, do ponownego określenia okresu trzydziestu sześciu miesięcy, a w przypadku absolwentów szkół wyższych osiemnastu miesięcy, w którym podlegają skierowaniu do odbycia służby zastępczej, mają zastosowanie odpowiednio przepisy ust. 3 pkt 1 i 3-6.
 8. Osoby, którym przerwano odbywanie służby zastępczej z przyczyn rozwiązania umowy z podmiotem o wykonywanie pracy przez osobę skierowaną do odbycia tej służby, przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu łącznego okresu trzydziestu sześciu miesięcy, a w przypadku absolwentów szkół wyższych osiemnastu miesięcy, oczekiwania na skierowanie do odbycia tej służby, następującego po dniu rozwiązania umowy z przyczyn leżących po stronie podmiotu lub po ustaniu innych przyczyn, które uzasadniały przerwanie tej służby.
 9. Do okresu, o którym mowa w ust. 7, wlicza się czas liczony od dnia następującego po dniu przeznaczenia do służby zastępczej, do dnia jej rozpoczęcia, z wyjątkiem czasu trwania odroczeń lub przyczyn określonych w ust. 2 pkt 2-4.
 10. Osoby podlegające obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej, wobec których przeprowadzone postępowanie kwalifikacyjne do służby w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego albo Centralnym Biurze Antykorupcyjnym zakończyło się pozytywną oceną predyspozycji do służby i które zamierza się przyjąć do służby w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego albo Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, wojskowy komendant uzupełnień, na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego albo Centralnego Biura Antykorupcyjnego właściwej w sprawach kadr, przenosi do rezerwy.
 11. Osoby podlegające obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej i niepowołane do odbycia tej służby lub przeszkolenia wojskowego przenosi do rezerwy wojskowy komendant uzupełnień.
 12. Minister Obrony Narodowej może zarządzić, w drodze rozporządzenia, przeniesienie określonej części osób podlegających obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej, w tym również absolwentów szkół wyższych podlegających obowiązkowi odbycia przeszkolenia wojskowego, do rezerwy, przed upływem okresu, w którym podlegają powołaniu do odbycia służby wojskowej, uwzględniając potrzeby Sił Zbrojnych dotyczące uzupełnień. Rozporządzenie w szczególności powinno określić grupę lub grupy osób podlegających przeniesieniu do rezerwy oraz termin tego przeniesienia.>

Art. 47.

[1. Poborowych, którzy zostali duchownymi lub członkami zakonów (po profesji wieczystej), przenosi się do rezerwy.]

<1. Osoby podlegające obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej, które zostały duchownymi lub członkami zakonów (po profesji wieczystej), przenosi się do rezerwy.>

2. Przepisu ust. 1 oraz innych przepisów ustawy dotyczących duchownych lub członków zakonów nie stosuje się do:

- 1) duchownych wybieranych na określoną kadencję;
- 2) duchownych lub członków zakonów kościołów i innych związków wyznaniowych nieposiadających osobowości prawnej.

Art. 48.

[1. Kobiety posiadające kwalifikacje przydatne do czynnej służby wojskowej oraz kobiety, które w danym roku szkolnym kończą naukę w szkołach medycznych i weterynaryjnych, mogą być poddane obowiązkowi stawienia się do poboru, poczynając od dnia 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym kończą osiemnaście lat życia - do dnia 31 grudnia roku kalendarzowego, w którym kończą dwadzieścia cztery lata. Kobiety te mogą być uprzednio poddane obowiązkowi stawienia się do rejestracji.]

<1. Kobiety posiadające kwalifikacje przydatne do czynnej służby wojskowej oraz kobiety pobierające naukę w celu uzyskania tych kwalifikacji, które w danym roku szkolnym lub akademickim kończą naukę albo będące studentkami lub absolwentkami szkół wyższych, mogą być poddane obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej, poczynając od dnia 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym kończą dziewiętnaście lat życia.>

[1a. Obowiązek stawienia się do poboru lub rejestracji, o którym mowa w ust. 1, w przypadku kobiet będących studentkami lub absolwentkami szkół wyższych, trwa do dnia 31 grudnia roku kalendarzowego, w którym kobiety te kończą dwadzieścia osiem lat życia. W takich przypadkach stosuje się odpowiednio przepisy ust. 3 i 5.]

2. Za kwalifikacje, o których mowa w ust. 1, uznaje się wykształcenie lub kwalifikacje zawodowe wymagane do wykonywania zawodów medycznych, weterynaryjnych, morskich oraz lotniczych, a także zawodów: psychologów, rehabilitantów, radiologów, diagnostyków laboratoryjnych, informatyków, teleinformatyków, nawigatorów oraz tłumaczy.

[3. W razie wprowadzenia obowiązku stawienia się do poboru kobiet:

- 1) dyrektorzy szkół, o których mowa w ust. 1, przesyłają wojskowemu komendantowi uzupełnień właściwemu ze względu na siedzibę szkoły imienny wykaz kobiet, które kończą naukę w danym roku kalendarzowym;
- 2) wojskowy komendant uzupełnień właściwy ze względu na siedzibę szkoły, o której mowa w ust. 1, przesyła wojskowym komendantom uzupełnień właściwym ze względu na miejsce pobytu stałego kobiet albo miejsce ich czasowego pobytu trwającego ponad trzy miesiące imienne wykazy kobiet podlegających obowiązkowi stawienia się do poboru;

- 3) *wojskowi komendanci uzupełnień po otrzymaniu wykazów, o których mowa w pkt 2, przesyłają je wójtom lub burmistrzom (prezydentom miast) w celu wezwania kobiet do poboru.*
4. *Kobiety, które stawily się do poboru, zdolne do czynnej służby wojskowej przeznaczają się do tej służby i wydają im wojskowe dokumenty osobiste.*
5. *Kobietom przeznaczonym do czynnej służby wojskowej i pobierającym naukę udziela się odroczenia tej służby na czas pobierania tej nauki, nie dłużej jednak niż do końca roku kalendarzowego, w którym kończą one odpowiednio dwadzieścia cztery lub dwadzieścia osiem lat życia.]*

<3. W razie wprowadzenia obowiązku stawienia się do kwalifikacji wojskowej kobiet:

- 1) **dyrektorzy szkół, o których mowa w ust. 1, przesyłają wojskowemu komendantowi uzupełnień, właściwemu ze względu na siedzibę szkoły, imienny wykaz kobiet, które kończą naukę w danym roku kalendarzowym;**
- 2) **wojskowy komendant uzupełnień, właściwy ze względu na siedzibę szkoły, o której mowa w ust. 1, przesyła wojskowym komendantom uzupełnień, właściwym ze względu na miejsce pobytu stałego kobiet lub miejsce ich czasowego pobytu trwającego ponad trzy miesiące, imienne wykazy kobiet, podlegających obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej;**
- 3) **wojskowi komendanci uzupełnień po otrzymaniu wykazów, o których mowa w pkt 2, przesyłają je wójtom lub burmistrzom (prezydentom miast) w celu wezwania kobiet do kwalifikacji wojskowej. Wykazy te uzupełniają dodatkowym zestawieniem kobiet, o których mowa w ust. 4.**
4. **Do kwalifikacji wojskowej stawać również mogą, w terminie określonym w ust. 1, kobiety, które ochotniczo zgłosiły się do pełnienia czynnej służby wojskowej lub odbywania zajęć wojskowych.**
5. **Kobiety, które stawily się do kwalifikacji wojskowej, z dniem tego stawienia, podlegają obowiązkowi czynnej służby wojskowej na ogólnych zasadach.>**
- [6. Kobiety przeznaczone do czynnej służby wojskowej oraz uznane za czasowo niezdolne do czynnej służby wojskowej przenosi się do rezerwy z dniem przeznaczenia do tej służby, z zastrzeżeniem ust. 7.*
- 7. Kobiety, o których mowa w ust. 5, przenosi się do rezerwy z dniem wygaśnięcia lub uchylecia decyzji o odroczeniu czynnej służby wojskowej.*
- 8. Do rejestracji i poboru kobiet oraz przeznaczania ich do czynnej służby wojskowej i odraczania tej służby stosuje się odpowiednio przepisy art. 26-45.]*
9. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, nakłada obowiązki, o których mowa w ust. 1, wskazując grupy kobiet poddane temu obowiązkowi oraz określa stanowiska służbowe lub funkcje, na które przeznaczają się kobiety do czynnej służby wojskowej, uwzględniając przepisy w sprawie prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet oraz potrzeby Sił Zbrojnych.

Art. 49.

- [1. Ewidencję wojskową osób podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej oraz w związku z potrzebą nadania lub nadaniem pracowniczych przydziałów mobilizacyjnych także innych osób niepodlegających temu obowiązkowi prowadzą:*

1) *na szczeblu centralnym - Minister Obrony Narodowej dla terytorium całego państwa;*

2) *na szczeblu terenowym - wojskowy komendant uzupełnień dla obszaru objętego terytorialnym zasięgiem działania tego komendanta.]*

<1. Ewidencję wojskową osób podlegających rejestracji, kwalifikacji wojskowej oraz podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej, a także podlegających innym rodzajom powszechnego obowiązku obrony prowadzą:

1) na szczeblu centralnym – Minister Obrony Narodowej dla terytorium całego państwa;

2) na szczeblu wojewódzkim – szef wojewódzkiego sztabu wojskowego dla obszaru województwa;

3) na szczeblu terenowym – wojskowy komendant uzupełnień dla obszaru objętego terytorialnym zasięgiem działania tego komendanta.>

1a. Wojskowi komendanci uzupełnień współpracują z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych w zakresie niezbędnym do realizacji jego zadań ustawowych.

1b. Ewidencję wojskową, o której mowa w ust. 1, w zakresie osób odbywających w jednostkach wojskowych czynną służbę wojskową oraz posiadających przydział mobilizacyjny lub pracowniczy przydział mobilizacyjny do tych jednostek prowadzą również dowódcy tych jednostek.

1c. Organy prowadzące ewidencję wojskową są obowiązane do wzajemnego przekazywania danych zgromadzonych w tej ewidencji.

1d. Dane osobowe zgromadzone w ewidencji wojskowej mogą być udostępniane:

1) dowódcom jednostek wojskowych oraz ich przełożonym - jeżeli wymagają tego ich zadania;

2) przełożonym wojskowego komendanta uzupełnień;

3) sądom wojskowym, wojskowym jednostkom organizacyjnym prokuratury, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego i Żandarmerii Wojskowej - jeżeli wymagają tego ich zadania;

4) sądom powszechnym, powszechnym jednostkom organizacyjnym prokuratury, Policji, Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu i Biuru Ochrony Rządu - jeżeli wymagają tego ich zadania i jest to niezbędne do prowadzonego przez nie postępowania;

5) pracodawcom - w zakresie stosunku zatrudnianych przez nich pracowników do powszechnego obowiązku obrony oraz rodzaju i terminu wykonania tego obowiązku;

6) osobom, których dotyczą dane osobowe zgromadzone w ewidencji wojskowej;

7) innym podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.

1e. Udostępnianie danych osobowych zgromadzonych w ewidencji wojskowej podmiotom wymienionym w ust. 1d następuje nieodpłatnie.

1f. Podmioty, o których mowa w ust. 1d pkt 1 i 2, są uprawnione również do wglądu w dane osobowe zgromadzone w ewidencji wojskowej.

2. Organy administracji publicznej obowiązane są do bezpłatnego udostępniania danych osobowych w celu ich przetwarzania w ewidencji wojskowej.

- 2a. Do ewidencji wojskowej prowadzonej na szczeblu centralnym, w ramach udostępniania danych osobowych, niezbędnych do jej prowadzenia, przekazuje się na informatycznym nośniku danych lub w drodze teletransmisji dane ze zbiorów Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności, zwanego dalej "PESEL", oraz centralnej ewidencji kierowców i Krajowego Rejestru Karnego.
- 2b. W ewidencji wojskowej prowadzonej na szczeblu centralnym w zakresie przekazywania danych ze zbiorów, o których mowa w ust. 2a, gromadzi się następujące dane:
- 1) ze zbioru danych osobowych PESEL - określone w art. 44a ust. 2 pkt 1-6, 8-10 i 13-17 oraz ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2001 r. Nr 87, poz. 960, z późn. zm.);
 - 2) z centralnej ewidencji kierowców - określone w art. 100b ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 515, z późn. zm.);
 - 3) z Krajowego Rejestru Karnego - określone w art. 20 ust. 1 pkt 1 (obejmujące nazwisko, imiona i numer ewidencyjny PESEL) i pkt 2 (obejmujące stwierdzenie czy dana osoba figuruje lub nie figuruje w Rejestrze) ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. Nr 50, poz. 580, z późn. zm.).
- 2c. W ewidencji wojskowej mogą być gromadzone i przetwarzane następujące dane:
- 1) imię lub imiona oraz nazwisko, w tym nazwisko rodowe, oraz nazwiska i imiona poprzednie;
 - 2) data i miejsce urodzenia;
 - 3) numer ewidencyjny PESEL;
 - 4) imiona i nazwiska rodowe rodziców;
 - 5) stan cywilny i rodzinny, w tym imiona i nazwisko oraz data urodzenia małżonka i dzieci;
 - 6) obywatelstwo;
 - 7) płeć;
 - 8) seria i numer dowodu osobistego;
 - 9) miejsce pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące oraz adres do korespondencji, a także adres najbliższej rodziny;
 - 10) dotyczące wykształcenia i zawodu wyuczonego;
 - 11) dotyczące nauki, w tym miejsce jej pobierania, oraz posiadane kwalifikacje zawodowe, w tym uprawnienia do wykonywania zawodów lub czynności;
 - 12) dotyczące zatrudnienia lub prowadzonej działalności gospodarczej, w tym ich miejsce, rodzaj i okres oraz zajmowane stanowisko;
 - 13) dotyczące zdolności do czynnej służby wojskowej;
 - 13a) dotyczące szkodliwego używania alkoholu lub używania środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych;
 - 13b) dotyczące orzeczeń lub opinii psychologicznych;
 - 14) stopień wojskowy, specjalność wojskowa, klasa kwalifikacyjna, korpus osobowy i grupa osobowa;
 - 15) przeznaczenie do czynnej służby wojskowej lub jej form równorzędnych;

- 16) przydział mobilizacyjny, pracowniczy przydział mobilizacyjny lub przydział organizacyjno-mobilizacyjny albo reklamowanie od obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej;
 - 17) przebieg czynnej służby wojskowej lub jej form równorzędnych albo zastępczych;
 - 18) cechy wojskowego dokumentu osobistego, karty mobilizacyjnej lub karty przydziału oraz karty i tabliczki tożsamości;
 - 19) dotyczące prawomocnych orzeczeń w sprawach karnych oraz w sprawach o wykroczenia;
 - 20) o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, o osadzeniu w zakładzie karnym lub areszcie śledczym lub o umieszczeniu w zakładzie poprawczym oraz o zwolnieniu z tych zakładów lub aresztu;
 - 21) informacje o osobie z Krajowego Rejestru Karnego;
 - 22) data zgonu, numer aktu zgonu oraz oznaczenie urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt zgonu.
- 2d. Przetwarzanie danych osobowych zgromadzonych w ewidencji wojskowej może odbywać się bez zgody i wiedzy osoby, której dotyczą te dane.
- 2e. Osoby podlegające ewidencji wojskowej są obowiązane do udzielania informacji organom prowadzącym tę ewidencję w zakresie danych dotyczących tych osób i przetwarzanych w ewidencji wojskowej.
3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia ewidencji wojskowej, szczegółowy zakres danych gromadzonych i przetwarzanych w ewidencji wojskowej, dokumenty stanowiące ewidencję wojskową i dokumenty będące podstawą wprowadzenia danych do tej ewidencji oraz okres prowadzenia ewidencji wojskowej i przechowywania danych zgromadzonych w tej ewidencji, uwzględniając w szczególności kategorie osób objętych ewidencją wojskową, formy spełniania powszechnego obowiązku obrony oraz zakres danych, o których mowa w ust. 2c, gromadzonych i przetwarzanych w ewidencji wojskowej. Rozporządzenie powinno zapewniać prawidłowe spełnianie przez obywateli polskich powszechnego obowiązku obrony oraz niezbędną ochronę danych osobowych i informacji niejawnych gromadzonych i przetwarzanych w ewidencji wojskowej.
4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, zakres i sposób odtwarzania ewidencji wojskowej osób podlegających obowiązkowi służby wojskowej, z uwzględnieniem przypadków, kiedy następuje potrzeba odtworzenia ewidencji wojskowej oraz miejsca odtworzenia tej ewidencji.

Art. 51.

1. *[Wojskowe komendy uzupełnień lub organy przeprowadzające rejestrację przedpoborowych są zawiadamiane:]* **<Wojskowi komendanci uzupełnień, a w przypadku wprowadzenia obowiązku zgłoszenia się określonych osób do rejestracji również organy przeprowadzające tę rejestrację, są zawiadamiani:>**
 - 1) przez sądy - o zastosowaniu tymczasowego aresztowania wobec osób podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej i o prawomocnym skazaniu tych osób;
 - 2) przez zakłady karne i poprawcze oraz areszty śledcze - o osadzeniu w zakładzie karnym lub areszcie śledczym osób podlegających obowiązkowi czynnej służby

wojskowej lub o umieszczeniu takich osób w zakładzie poprawczym oraz o zwolnieniu z tych zakładów lub aresztu;

3) (uchylony).

2. Minister Sprawiedliwości, Minister Obrony Narodowej i minister właściwy do spraw wewnętrznych określą, w drodze rozporządzenia, zakres zawiadomień, o których mowa w ust. 1, oraz sposób i terminy ich przesyłania, uwzględniając pisemną lub elektroniczną formę zawiadomienia.

Art. 53.

1. Osoby podlegające obowiązkowi czynnej służby wojskowej są obowiązane do spełniania wojskowego obowiązku meldunkowego, polegającego na zgłaszaniu wójtom lub burmistrzom (prezydentom miast) albo właściwym organom wojskowym zmian miejsca pobytu (zamieszkania), imienia, nazwiska, wykształcenia i zawodu, a także faktu wyjazdu za granicę na okres dłuższy niż trzy miesiące oraz powrotu z tego wyjazdu.

[2. Osoby podlegające obowiązkowi czynnej służby wojskowej, które:

1) nie stawily się do poboru - od dnia 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym kończą dziewiętnaście lat życia, albo

2) zostały powołane do odbycia czynnej służby wojskowej, zasadniczej służby lub szkolenia poborowych w obronie cywilnej albo służby zastępczej - od dnia doręczenia karty powołania (karty skierowania) do tej służby

- są obowiązane uzyskać zezwolenie Ministra Obrony Narodowej lub organu wojskowego przez niego upoważnionego na wyjazd i pobyt za granicą.]

<2. Osoby podlegające obowiązkowi czynnej służby wojskowej, które:

„1) nie stawily się do kwalifikacji wojskowej – od dnia 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym kończą dziewiętnaście lat życia, albo

2) zostały powołane do odbycia czynnej służby wojskowej, zasadniczej służby lub szkolenia w obronie cywilnej albo służby zastępczej - od dnia doręczenia karty powołania (karty skierowania) do tej służby

- są obowiązane uzyskać zezwolenie Ministra Obrony Narodowej lub organu wojskowego przez niego upoważnionego na wyjazd i pobyt za granicą.>

3. Wójtowie lub burmistrzowie (prezydenci miast):

1) dokonują zameldowania osób podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej po uprzednim wymeldowaniu się ich z poprzedniego miejsca pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące;

2) zawiadamiają wojskowych komendantów uzupełnień oraz wójtów lub burmistrzów (prezydentów miast) właściwych ze względu na poprzednie miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące osób podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej o zmianach zgłoszonych przy spełnianiu wojskowego obowiązku meldunkowego.

3a. [Żołnierze rezerwy, którym nadano przydział mobilizacyjny, oraz osoby, którym nadano pracowniczy przydział mobilizacyjny, a także poborowi, którym wydano karty powołania, mają obowiązek powiadomienia wojskowego komendanta uzupełnień o:] <Żołnierze rezerwy, którym nadano przydział mobilizacyjny, oraz osoby, którym nadano pracowniczy przydział mobilizacyjny, a także osoby, którym wydano karty

powołania, z wyjątkiem żołnierzy rezerwy, mają obowiązek powiadomienia wojskowego komendanta uzupełnień o:>

- 1) zmianie miejsca pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące;
 - 2) wyjeździe za granicę z zamiarem pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące i powrocie z tego pobytu;
 - 3) adresie do korespondencji, w przypadku wyjazdu z miejsca pobytu stałego na pobyt czasowy trwający ponad trzy miesiące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Żołnierze zwolnieni z zasadniczej służby wojskowej przedterminowo, w trybie określonym w art. 90, są obowiązani do uzyskania zezwolenia dowódcy jednostki wojskowej na zmianę miejsca pobytu; obowiązek ten trwa do czasu przeniesienia do rezerwy.
5. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb i zakres spełniania obowiązków, o których mowa w ust. 1-3a, oraz organy właściwe w tych sprawach, uwzględniając wymóg okazania dokumentów potwierdzających zgłaszane zmiany.

Art. 55.

1. Obowiązek służby wojskowej polega na:

[1] odbywaniu zasadniczej służby wojskowej przez poborowych;]

<1) odbywaniu zasadniczej służby wojskowej przez osoby podlegające kwalifikacji wojskowej;>

2) odbywaniu zajęć wojskowych oraz przeszkolenia wojskowego przez studentów i absolwentów szkół wyższych;

3) odbywaniu ćwiczeń wojskowych oraz okresowej służby wojskowej przez żołnierzy rezerwy;

[4) pełnieniu czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny przez poborowych i żołnierzy rezerwy.]

<4) pełnieniu czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny przez osoby podlegające kwalifikacji wojskowej i żołnierzy rezerwy.>

[2. W ramach obowiązku służby wojskowej poborowi - zamiast do zasadniczej służby wojskowej - mogą być przeznaczeni do odbycia zasadniczej służby lub szkolenia poborowych w obronie cywilnej.]

<2. W ramach obowiązku służby wojskowej osoby podlegające kwalifikacji wojskowej – zamiast do zasadniczej służby wojskowej – mogą być przeznaczone do odbycia zasadniczej służby lub szkolenia w obronie cywilnej.>

[Art. 56.

1. Równoznaczne ze spełnianiem obowiązku zasadniczej służby wojskowej jest pełnienie przez poborowych służby w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych.

1a. Czas trwania służby poborowych w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych wynosi dwanaście miesięcy.

1b. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określa corocznie, w drodze rozporządzenia, terminy kierowania poborowych do służby w formacjach uzbrojonych niewchodzących w

skład Sił Zbrojnych i terminy zwalniania z tej służby, uwzględniając potrzeby uzupełnieniowe oraz okresy szkolenia w tych formacjach.

- 1c. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może, w drodze rozporządzenia, ograniczać czas trwania służby poborowych w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych, stosownie do potrzeb uzupełnieniowych tych formacji, jeżeli nie zagraża to bezpieczeństwu państwa.*
- 1d. W przypadkach gdy wymaga tego konieczność zapewnienia bezpieczeństwa państwa, Rada Ministrów może przedłużyć, w drodze rozporządzenia, czas trwania służby poborowych w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych o okres nieprzekraczający łącznie sześciu miesięcy.*
- 2. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, formacje uzbrojone niewchodzące w skład Sił Zbrojnych, w których pełnienie służby jest równoznaczne ze spełnieniem obowiązku zasadniczej służby wojskowej.*
- 3. Poborowym pełniącym służbę w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych i członkom ich rodzin, niezależnie od uprawnień określonych dla tych osób w przepisach z tytułu tej służby, przysługują szczególne uprawnienia przewidziane w niniejszej ustawie oraz w przepisach wydanych na jej podstawie dla żołnierzy zasadniczej służby wojskowej i ich rodzin w zakresie określonym przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia.*
- 4. Skierowanie do służby w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej może nastąpić tylko za zgodą poborowego.*
- 5. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrami, którym są podporządkowane formacje, o których mowa w ust. 2, określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady przeznaczania i kierowania poborowych do służby w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych, a także przebieg tej służby w zakresie nieuregulowanym w odrębnych ustawach.*

Art. 56a.

Poborowi pełniący służbę w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych podporządkowanych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych są objęci obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135).]

<Art. 56.

- 1. Równoznaczne ze spełnianiem obowiązku zasadniczej służby wojskowej przez osoby podlegające jej odbyciu jest pełnienie służby w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych.**
- 2. Czas trwania służby w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych wynosi dwanaście miesięcy.**
- 3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określa corocznie, w drodze rozporządzenia, terminy kierowania osób, o których mowa w ust. 1, do służby w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych i terminy zwalniania z tej służby, uwzględniając potrzeby uzupełnieniowe oraz okresy szkolenia w tych formacjach.**
- 4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może, w drodze rozporządzenia, ograniczać czas trwania służby osób, o których mowa w ust. 1, w formacjach**

- uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych, stosownie do potrzeb uzupełnieniowych tych formacji, jeżeli nie zagraża to bezpieczeństwu państwa.
5. W przypadkach gdy wymaga tego konieczność zapewnienia bezpieczeństwa państwa, Rada Ministrów może przedłużyć, w drodze rozporządzenia, czas trwania służby osób, o których mowa w ust. 1, w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych o okres nieprzekraczający łącznie sześciu miesięcy.
 6. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, formacje uzbrojone niewchodzące w skład Sił Zbrojnych, w których pełnienie służby jest równoznaczne ze spełnieniem obowiązku zasadniczej służby wojskowej.
 7. Osobom, o których mowa w ust. 1, pełniącym służbę w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych i członkom ich rodzin, niezależnie od uprawnień określonych dla tych osób w przepisach z tytułu tej służby, przysługują szczególne uprawnienia przewidziane w niniejszej ustawie oraz w przepisach wydanych na jej podstawie dla żołnierzy zasadniczej służby wojskowej i ich rodzin w zakresie określonym przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia.
 8. Skierowanie do służby w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych może nastąpić tylko za zgodą osoby, o której mowa w ust. 1.
 9. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrami, którym są podporządkowane formacje, o których mowa w ust. 6, określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady przeznaczania i kierowania osób, o których mowa w ust. 1, do służby w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych, a także przebieg tej służby w zakresie nieuregulowanym w odrębnych ustawach.

Art. 56a.

Osoby, o których mowa w art. 56 ust. 1, pełniące służbę w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych podporządkowanych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych są objęte obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027).>

Art. 56b.

1. *[Poborowi, o których mowa w art. 56a, na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, mają prawo wyboru:]* **<Osoby, o których mowa w art. 56a, na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, mają prawo wyboru:>**
 - 1) lekarza i pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej,
 - 2) świadczeniodawcy udzielającego ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych,
 - 3) lekarza dentystry,
 - 4) szpitala- w miejscu pełnienia służby, spośród świadczeniodawców, którzy zawarli umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, będących jednostkami budżetowymi tworzonymi i nadzorowanymi przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, posiadających w strukturze organizacyjnej ambulatorium, ambulatorium z izbą chorych

lub lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, albo będących zakładami opieki zdrowotnej utworzonymi przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

[2. W przypadku gdy poborowi, o których mowa w ust. 1, nie mogą uzyskać świadczenia opieki zdrowotnej u świadczeniodawcy określonego w ust. 1, mają prawo wyboru innego świadczeniodawcy spośród świadczeniodawców, którzy zawarli umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

3. Koszty częściowej lub całkowitej odpłatności za leki wydawane poborowym, o których mowa w art. 56a, na zasadach i w zakresie określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, są finansowane z budżetu państwa, z części pozostającej w dyspozycji ministra właściwego do spraw wewnętrznych.]

<2. W przypadku gdy osoby, o których mowa w ust. 1, nie mogą uzyskać świadczenia opieki zdrowotnej u świadczeniodawcy określonego w ust. 1, mają prawo wyboru innego świadczeniodawcy spośród świadczeniodawców, którzy zawarli umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

3. Koszty częściowej lub całkowitej odpłatności za leki wydawane osobom, o których mowa w art. 56a, na zasadach i w zakresie określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, są finansowane z budżetu państwa, z części pozostającej w dyspozycji ministra właściwego do spraw wewnętrznych.>

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb finansowania kosztów leków, o których mowa w ust. 3, uwzględniając zasady i sposób wydatkowania środków publicznych.

[Art. 57.

Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, corocznie liczbę poborowych, którzy mogą być powoływani w roku kalendarzowym do zasadniczej służby wojskowej, na przeszkolenie wojskowe, do zasadniczej służby i szkolenia poborowych w obronie cywilnej oraz do służby w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych, a także żołnierzy rezerwy do odbycia ćwiczeń wojskowych i służby okresowej, jak również do odbycia ćwiczeń w obronie cywilnej, z uwzględnieniem potrzeb etatowych Sił Zbrojnych oraz poszczególnych formacji.]

<Art. 57.

1. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, corocznie liczbę osób, które mogą być powołane w danym roku kalendarzowym do czynnej służby wojskowej oraz służby lub szkolenia w obronie cywilnej.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, należy uwzględnić odpowiednio potrzeby uzupełnieniowe Sił Zbrojnych, ze wskazaniem rodzajów czynnej służby wojskowej, do których następowałoby powoływanie, oraz służby w obronie cywilnej, a także możliwość odbywania danego rodzaju służby przez ochotników w ramach limitu osób, określonego w tym rozporządzeniu.>

Art. 59a.

1. Żołnierzy rezerwy, których w pierwszej kolejności przewiduje się powołać do czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny, przeznacza się do tej służby przez nadanie w czasie pokoju przydziału mobilizacyjnego na stanowiska

- służbowe lub do pełnienia funkcji wojskowych, które są określone w etacie jednostki wojskowej na czas wojny.
2. Pracownikom zatrudnionym w jednostkach wojskowych na stanowiskach pracowniczych określonych w etacie tych jednostek na czas pokoju, a w razie potrzeby również pracownikom zatrudnionym u innych pracodawców oraz innym osobom niebędącym pracownikami, mogą być nadawane w czasie pokoju pracownicze przydziały mobilizacyjne na stanowiska pracownicze, określone w etacie jednostki wojskowej na czas wojny.
 3. Pracowniczych przydziałów mobilizacyjnych nie nadaje się osobom, które:
 - 1) nie ukończyły osiemnastu lat życia;
 - 2) ukończyły sześćdziesiąt lat życia;
 - [3) są przedpoborowymi lub poborowymi;]*
 - 4) posiadają nadany przydział mobilizacyjny;
 - 5) są sędziami lub prokuratorami;
 - 6) są funkcjonariuszami Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Biura Ochrony Rządu, Straży Granicznej, Służby Więziennej, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Ochrony Kolei lub pracownikami specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w jednostkach organizacyjnych podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez ministrów, kierowników urzędów centralnych, wojewodów, Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Krajową Radę Radiofonii i Telewizji;
 - 7) są reklamowane od obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny;
 - 8) zostały uznane za stale lub długotrwale niezdolne do pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników lub za całkowicie niezdolne do pracy oraz samodzielnej egzystencji albo całkowicie niezdolne do pracy na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub zaliczone do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności albo umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
 4. Przydziały mobilizacyjne oraz pracownicze przydziały mobilizacyjne nadaje oraz unieważnia wojskowy komendant uzupełnień, działając w porozumieniu z dowódcą jednostki wojskowej.
 5. Nadanie przydziału mobilizacyjnego oraz pracowniczego przydziału mobilizacyjnego następuje w formie karty mobilizacyjnej. Osoba, której nadano przydział mobilizacyjny lub pracowniczy przydział mobilizacyjny, jest obowiązana przyjąć kartę mobilizacyjną.
 6. Kartę mobilizacyjną wojskowy komendant uzupełnień doręcza w trybie, o którym mowa w art. 52. Kartę mobilizacyjną można także doręczyć w czasie ćwiczeń wojskowych żołnierzy rezerwy, a w przypadku pracowników zatrudnionych w jednostkach wojskowych w miejscu pracy.
 7. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) tryb nadawania przydziałów mobilizacyjnych oraz pracowniczych przydziałów mobilizacyjnych, uwzględniając w szczególności warunki, jakie powinni spełniać odpowiednio żołnierze rezerwy, pracownicy lub inne osoby niebędące

pracownikami, do przeznaczenia ich do czynnej służby wojskowej lub pracy w jednostkach wojskowych w razie ogłoszenia mobilizacji lub w czasie wojny, czynności wojskowego komendanta uzupełnień i dowódcy jednostki wojskowej poprzedzające nadanie przydziałów, sposób ich nadawania, przypadki, w jakich się je unieważnia;

- 2) wzory kart mobilizacyjnych oraz ich przeznaczenie. Karta mobilizacyjna powinna zawierać dane dotyczące daty wydania karty, organu wydającego, dane osobowe żołnierza rezerwy, pracownika lub innej osoby niebędącej pracownikiem, w tym stopień wojskowy, imię i nazwisko, dane jednostki wojskowej, w tym nazwę, adres, numer mobilizacyjny, pododdział, odpowiednio przydział mobilizacyjny lub pracowniczy przydział mobilizacyjny, a także termin i miejsce stawienia się do jednostki wojskowej. Karta mobilizacyjna powinna zawierać również pouczenie o skutkach uchylania się odpowiednio od obowiązku czynnej służby wojskowej lub pracy, sposób postępowania w razie utraty karty oraz w przypadku niemożliwości stawienia się do miejsca określonego w tej karcie, a także wykaz przedmiotów użytku osobistego, które żołnierz rezerwy, pracownik lub inna osoba niebędąca pracownikiem powinna zabrać ze sobą, stawiając się do jednostki wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny. W karcie mobilizacyjnej nie podaje się uzasadnienia.

Art. 73b.

- [1. Spełnienie przez poborowego obowiązku odbycia zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego lub zajęć wojskowych albo zasadniczej służby lub szkolenia poborowych w obronie cywilnej, służby zastępczej lub służby w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych i przeniesienie do rezerwy uznaje się za uregulowanie przez niego stosunku do służby wojskowej.*
2. *Za osoby posiadające uregulowany stosunek do służby wojskowej uważa się również inne osoby, które nie podlegają powszechnemu obowiązkowi obrony oraz w zakresie dotyczącym poborowych obowiązkowi odbycia służby wojskowej.]*
- <1. Spełnienie obowiązku odbycia zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego lub zajęć wojskowych albo zasadniczej służby lub szkolenia w obronie cywilnej, służby zastępczej lub służby w formacjach uzbrojonych niewchodzących w skład Sił Zbrojnych przez osoby podlegające obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej i przeniesienie ich do rezerwy uznaje się za uregulowanie przez nie stosunku do służby wojskowej.**
- 2. Za posiadające uregulowany stosunek do służby wojskowej uważa się również inne osoby, które nie podlegają powszechnemu obowiązkowi obrony oraz w zakresie dotyczącym osób, o których mowa w ust. 1, obowiązkowi odbycia służby wojskowej.>**
3. Osobom, o których mowa w ust. 1 lub 2, wojskowy komendant uzupełnień na żądanie tych osób wydaje zaświadczenie o ich stosunku do służby wojskowej.

Art. 83.

- [1. Do odbycia zasadniczej służby wojskowej powołuje się poborowych przeznaczonych stosownie do art. 45 do tej służby oraz poborowych, którzy zgłosili się ochotniczo do jej odbycia.]*

<1. Do odbycia zasadniczej służby wojskowej powołuje się osoby przeznaczone zgodnie z art. 45 do tej służby oraz osoby podlegające kwalifikacji wojskowej, które zgłosiły się ochotniczo do jej odbycia.>

2. Do odbycia zasadniczej służby wojskowej określonej w art. 82 ust. 1 powołuje się również mężczyźni uznanych za zdolnych do służby wojskowej, którzy ukończyli osiemnaście lat życia i zgłosili się ochotniczo do tej służby.

[3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

1) tryb postępowania w sprawach ochotniczego zgłaszania się do odbycia zasadniczej służby wojskowej, uwzględniając kwalifikacje ochotników przydatne w czynnej służbie wojskowej oraz potrzeby uzupełnieniowe Sił Zbrojnych;

2) sposób odbywania zasadniczej służby wojskowej.

Rozporządzenie powinno w szczególności określać sposób i tryb postępowania organów wojskowych w zakresie wcielania poborowych do zasadniczej służby wojskowej, wyznaczania, zmiany i zwalniania żołnierzy ze stanowisk służbowych, przenoszenia do innych jednostek wojskowych, delegowania i podróży służbowych, a także rodzaje i sposób opiniowania służbowego, z uwzględnieniem prawa żołnierzy do składania zażaleń w tych sprawach.]

<3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

1) tryb postępowania w sprawach ochotniczego zgłaszania się do odbycia zasadniczej służby wojskowej, uwzględniając kwalifikacje ochotników przydatne w czynnej służbie wojskowej oraz potrzeby uzupełnieniowe Sił Zbrojnych;

2) sposób odbywania zasadniczej służby wojskowej.

Rozporządzenie powinno w szczególności określać sposób i tryb postępowania organów wojskowych w zakresie przyjmowania osób powołanych do zasadniczej służby wojskowej, wyznaczania, zmiany i zwalniania żołnierzy ze stanowisk służbowych, przenoszenia do innych jednostek wojskowych, delegowania i podróży służbowych, a także rodzaje i sposób opiniowania służbowego, z uwzględnieniem prawa żołnierzy do składania zażaleń w tych sprawach.>

Art. 84.

1. Ochotników określonych w art. 83 ust. 2 kieruje się do powiatowej komisji lekarskiej w celu ustalenia zdolności do służby wojskowej.

[2. Wydanie orzeczenia o niezdolności ochotnika do służby wojskowej nie zwalnia go od obowiązku stawienia się do poboru w określonym terminie i miejscu.]

<2. Wydanie orzeczenia o niezdolności ochotnika do służby wojskowej nie zwalnia go od obowiązku stawienia się do kwalifikacji wojskowej w określonym terminie i miejscu.>

[Art. 91.

Ilekróć w ustawie jest mowa o "absolwentach szkół wyższych", rozumie się przez to poborowych, którzy złożyli egzaminy wymagane planem studiów, w tym egzamin dyplomowy, i uzyskali uprawnienia do otrzymania dyplomu.]

<Art. 91.

Ilekróć w ustawie jest mowa o "absolwentach szkół wyższych", rozumie się przez to osoby podlegające kwalifikacji wojskowej, które złożyły egzaminy wymagane planem studiów, w tym egzamin dyplomowy, i uzyskały uprawnienia do otrzymania dyplomu.>

Art. 93.

1. Przeszkolenie wojskowe absolwentów szkół wyższych odbywa się w jednostkach wojskowych w wymiarze do trzech miesięcy.

[2. Poborowych powołuje się do odbycia przeszkolenia wojskowego nie później niż w terminie dwunastu miesięcy od dnia otrzymania zawiadomienia przez wojskowego komendanta uzupełnień o tym, że stali się oni absolwentami szkół wyższych, a w przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 46 ust. 2, nie później niż w terminie dwunastu miesięcy od dnia zawiadomienia wojskowego komendanta uzupełnień o ustaniu tych okoliczności. Przepisy art. 46 ust. 3 i 4 oraz 5-7 stosuje się odpowiednio.

2a. W ostatnim dniu upływu okresu, o którym mowa w ust. 2, poborowych niepowołanych do odbycia przeszkolenia wojskowego przenosi się do rezerwy, o ile nie zostaną oni wcześniej przeniesieni do rezerwy na podstawie art. 46.]

<2. Absolwentów szkół wyższych powołuje się do odbycia przeszkolenia wojskowego nie później niż w terminie dwunastu miesięcy od dnia otrzymania zawiadomienia przez wojskowego komendanta uzupełnień o tym, że stali się oni absolwentami szkół wyższych, a w przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 46 ust. 2, nie później niż w terminie dwunastu miesięcy od dnia zawiadomienia wojskowego komendanta uzupełnień o ustaniu tych okoliczności. Przepisy art. 46 ust. 3 i 4 oraz 10 i 11 stosuje się odpowiednio.

2a. W ostatnim dniu upływu okresu, o którym mowa w ust. 2, absolwentów szkół wyższych niepowołanych do odbycia przeszkolenia wojskowego przenosi się do rezerwy, o ile nie zostaną oni wcześniej przeniesieni do rezerwy na podstawie art. 46.>

3. W sprawach odroczenia przeszkolenia wojskowego absolwentom szkół wyższych stosuje się odpowiednio art. 38-43, z zastrzeżeniem ust. 4.

[4. Wojskowy komendant uzupełnień odracza absolwentowi szkoły wyższej, na jego wniosek, przeszkolenie wojskowe również wtedy, gdy bezpośrednio po ukończeniu studiów podjął on naukę na studiach doktoranckich prowadzonych w systemie studiów dziennych. W takim przypadku poborowego powołuje się do odbycia przeszkolenia wojskowego nie później niż w ciągu dwunastu miesięcy od dnia uchylecia lub wygaśnięcia decyzji o odroczeniu. Przepis art. 42 stosuje się odpowiednio.]

<4. Wojskowy komendant uzupełnień odracza absolwentowi szkoły wyższej, na jego wniosek, przeszkolenie wojskowe również wtedy, gdy bezpośrednio po ukończeniu studiów podjął on naukę na studiach doktoranckich prowadzonych w systemie studiów dziennych. W takim przypadku absolwenta szkoły wyższej powołuje się do odbycia przeszkolenia wojskowego nie później niż w ciągu dwunastu miesięcy od dnia uchylecia lub wygaśnięcia decyzji o odroczeniu. Przepis art. 42 stosuje się odpowiednio.>

5. (uchylony).

6. (uchylony).

Art. 93a.

[1. Studenci będący poborowymi po zdaniu egzaminu z przysposobienia obronnego, o którym mowa w art. 166a ust. 3, mogą odbywać przeszkolenie wojskowe w czasie tych studiów.]

<1. Studenci będący osobami podlegającymi kwalifikacji wojskowej, po zdaniu egzaminu z przysposobienia obronnego, o którym mowa w art. 166a ust. 3, mogą odbywać przeszkolenie wojskowe w czasie tych studiów.>

2. Przeszkolenie wojskowe studentów odbywa się w jednostkach wojskowych.
3. Czas trwania przeszkolenia wojskowego studentów wynosi do sześciu tygodni.
4. Przeszkolenie wojskowe studentów odbywa się w jednym nieprzerwanym okresie.

Art. 93e.

1. Studentów, którzy odbyli i zdali egzamin z przysposobienia obronnego studentów, o którym mowa w art. 166a ust. 1, oraz złożyli wnioski o powołanie ich na przeszkolenie wojskowe odbywane w czasie studiów, ale nie zostali powołani do odbycia tego przeszkolenia w terminie do dnia, w którym stali się absolwentami szkół wyższych, przenosi się do rezerwy z dniem, w którym stali się tymi absolwentami, o ile nie zostaną oni wcześniej przeniesieni do rezerwy na podstawie art. 46.

2. *[Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do poborowych przeznaczonych do odbycia przeszkolenia wojskowego w czasie studiów, którzy:]*

<2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do studentów przeznaczonych do odbycia przeszkolenia wojskowego w czasie studiów, którzy:>

- 1) nie mogli być powołani do odbycia tego przeszkolenia z powodu niespełnienia wojskowego obowiązku meldunkowego, niestawienia się na wezwanie organów wojskowych w sprawach dotyczących powszechnego obowiązku obrony lub niepoddania się badaniom lekarskim lub psychologicznym;
- 2) nie przyjęli karty powołania do odbycia tego przeszkolenia;
- 3) nie stawili się do odbycia tego przeszkolenia w miejscu i terminie określonych w karcie powołania.

[3. Poborowi, o których mowa w ust. 2, którzy staną się absolwentami szkół wyższych, podlegają obowiązkowi odbycia przeszkolenia wojskowego na zasadach ogólnych.]

<3. Studenci, o których mowa w ust. 2, którzy staną się absolwentami szkół wyższych, podlegają obowiązkowi odbycia przeszkolenia wojskowego na zasadach ogólnych.>

Art. 95.

[1. Poborowi będący studentami uczelni morskich są obowiązani do odbycia zajęć wojskowych w czasie trwania studiów wyższych w tych uczelniach. Odbycie tych zajęć jest równoznaczne z odbyciem przeszkolenia wojskowego, o którym mowa w art. 93 ust. 1.]

<1. Osoby podlegające kwalifikacji wojskowej będące studentami uczelni morskich są obowiązane do odbycia zajęć wojskowych w czasie trwania studiów wyższych w tych uczelniach. Odbycie tych zajęć jest równoznaczne z odbyciem przeszkolenia wojskowego, o którym mowa w art. 93 ust. 1.>

2. Zajęcia wojskowe są obowiązkowym przedmiotem nauki objętym planem studiów wyższych, prowadzonym w studium wojskowym będącym jednostką organizacyjną uczelni morskiej.
- [3. Zajęcia wojskowe mogą również odbywać, za zgodą rektora uczelni morskiej, studentki uczelni morskiej, które w wyniku tej zgody ochotniczo stanęły do poboru i zostały uznane za zdolne do czynnej służby wojskowej.]*
- <3. Zajęcia wojskowe mogą również odbywać studentki uczelni morskiej, które w wyniku tej zgody ochotniczo stanęły do kwalifikacji wojskowej i zostały uznane za zdolne do czynnej służby wojskowej.>**
4. Studentów i studentki, którzy ukończyli zajęcia wojskowe i zdali egzamin z zajęć wojskowych, wojskowy komendant uzupełnień przenosi do rezerwy z dniem zdania tego egzaminu.
5. Koszty związane z utworzeniem i działalnością studium wojskowego, o którym mowa w ust. 2, pokrywa się z części budżetu państwa właściwej dla ministra, który nadzoruje uczelnię morską, w ramach której funkcjonuje to studium.
6. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej określa, w drodze rozporządzenia:
- 1) tryb przeznaczania studentów i studentek uczelni morskich do odbycia zajęć wojskowych oraz czas i sposób ich odbywania,
 - 2) organizację studium wojskowego,
 - 3) programy zajęć wojskowych
- mając na względzie w szczególności sposób i tryb postępowania organów wojskowych i uczelni morskich w zakresie przeznaczania studentów i studentek uczelni morskich do odbycia zajęć wojskowych, czas trwania zajęć wojskowych, termin ich rozpoczęcia i zakończenia, przypadki przeniesienia studentów i studentek uczelni morskich do innych uczelni morskich oraz wzór opinii wydawanej przez organ wojskowy po zdaniu egzaminu z zajęć wojskowych.
7. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb pokrywania kosztów związanych z utworzeniem i działalnością studiów wojskowych, uwzględniając fakt pokrywania tych kosztów z części budżetu państwa właściwej dla ministra, który nadzoruje uczelnię morską, w ramach której funkcjonuje studium wojskowe.

Art. 109.

[1. W razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny poborowi uznani za zdolnych do służby wojskowej oraz żołnierze rezerwy niezależnie od ich przeznaczenia mogą być w każdym czasie powołani do czynnej służby wojskowej.]

<1. W razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny osoby uznane za zdolne do służby wojskowej, niezależnie od ich przeznaczenia, mogą być w każdym czasie powołane do czynnej służby wojskowej.>

2. Do czynnej służby wojskowej mogą być powołane również inne osoby, które zgłosiły się do pełnienia tej służby w drodze zaciągu ochotniczego.

[2a. Zaciąg ochotniczy przeprowadza wojskowy komendant uzupełnień właściwy ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego ochotnika, trwającego ponad trzy miesiące.]

<2a. Zaciąg ochotniczy przeprowadza wojskowy komendant uzupełnień właściwy ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego ochotnika, trwającego ponad trzy miesiące.>

- 2b. Obywatele polscy mający stałe miejsce zamieszkania za granicą w sprawach zaciągu ochotniczego zgłaszają się do polskich przedstawicielstw dyplomatycznych.
- 2c. W ramach zaciągu ochotniczego nie powołuje się do czynnej służby wojskowej osób, które na podstawie odrębnych przepisów nie podlegają obowiązkowi tej służby w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.
3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady przeprowadzania zaciągu ochotniczego, z uwzględnieniem sytuacji, w których przeprowadzany będzie zaciąg, sposobu ogłaszania zaciągu, warunków, jakie muszą spełniać osoby podejmujące zaciąg, oraz sposobu postępowania z osobami zgłaszającymi się w ramach zaciągu ochotniczego bezpośrednio do dowódców jednostek wojskowych.

[Art. 113.

1. *Przeprowadzenie poboru zarządza Minister Obrony Narodowej.*
2. *Minister Obrony Narodowej może zarządzić objęcie obowiązkiem stawienia się do poboru:*
 - 1) *mężczyzn, którzy w danym roku kalendarzowym kończą osiemnaście lat życia;*
 - 2) *kobiet posiadających kwalifikacje przydatne do służby wojskowej, które w danym roku kalendarzowym kończą osiemnaście, a nie przekroczyły czterdziestu lat życia i nie są żołnierzami rezerwy;*
 - 3) *osób uznanych za czasowo niezdolne do służby wojskowej.*
3. *Osoby wymienione w ust. 2 są poborowymi w rozumieniu art. 109 ust. 1.*

Art. 114.

1. *Do przeprowadzania poboru są właściwe wojewódzkie sztaby wojskowe.*
2. *Szefowie wojewódzkich sztabów wojskowych powołują powiatowe i wojewódzkie komisje poborowe w składzie określonym przez Ministra Obrony Narodowej.*
3. *Orzeczenia powiatowych komisji poborowych są ostateczne.*
4. *Orzeczenie powiatowej komisji poborowej może być zmienione lub uchylone przez wojewódzką komisję poborową tylko w trybie nadzoru, jeżeli zostało wydane z naruszeniem przepisów prawa lub jest oczywiście błędne.]*

[Art. 115.

Odroczenia czynnej służby wojskowej udziela się tylko ze względu na stan zdrowia, na czas ustalony przez powiatową komisję poborową, nie dłuższy jednak niż sześć miesięcy. Po upływie tego okresu poborowy korzystający z odroczenia obowiązany jest stawić się ponownie przed właściwą komisją poborową.]

<Art. 115.

Odroczenia czynnej służby wojskowej udziela się tylko ze względu na stan zdrowia, na czas ustalony przez powiatową komisję lekarską, nie dłuższy jednak niż sześć miesięcy. Po upływie tego okresu osoba, korzystająca z odroczenia, obowiązana jest stawić się ponownie przed właściwą komisją lekarską.>

Art. 126a.

[1. W okresie między dniem doręczenia poborowemu będącemu studentem lub uczniem, który ochotniczo zgłosił się do odbycia zasadniczej służby wojskowej, karty powołania do czynnej służby wojskowej a dniem upływu okresu trzydziestu dni od dnia jego zwolnienia z tej służby nie można tego studenta lub ucznia skreślić z listy studentów lub uczniów oraz zwolnić lub wydalić ze szkoły.]

<1. W okresie między dniem doręczenia studentowi lub uczniowi, który ochotniczo zgłosił się do odbycia zasadniczej służby wojskowej, karty powołania do czynnej służby wojskowej a dniem upływu okresu trzydziestu dni od dnia jego zwolnienia z tej służby, nie można tego studenta lub ucznia skreślić z listy studentów lub uczniów oraz zwolnić lub wydalić ze szkoły.>

2. W okresie, o którym mowa w ust. 1, do dnia zgłoszenia, o którym mowa w ust. 5, studentowi lub uczniowi udziela się urlopu.
3. W czasie urlopu, o którym mowa w ust. 2, student lub uczeń jest zwolniony z łożenia wszelkich świadczeń na rzecz danej uczelni lub szkoły wynikających z tytułu pobierania w niej nauki.
4. Wojskowy komendant uzupełnień zawiadamia daną uczelnię lub szkołę o zwolnieniu żołnierza będącego studentem lub uczniem, o którym mowa w ust. 1, z zasadniczej służby wojskowej.
5. Studenta lub ucznia, który w terminie trzydziestu dni od dnia zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej zgłosi w szkole, w której pobierał naukę w dniu powołania do tej służby, zamiar kontynuowania tej nauki, przywraca się w prawach studenta lub ucznia i wpisuje na rok lub semestr nauki, który został przerwany z powodu odbywania zasadniczej służby wojskowej. Niezachowanie tego terminu powoduje skreślenie tego studenta lub ucznia z listy studentów lub uczniów oraz jego zwolnienie ze szkoły.

Art. 127.

[1. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) uznaje poborowego, któremu doręczono kartę powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej, oraz żołnierza odbywającego tę służbę, z wyjątkiem żołnierza pełniącego ją nadterminowo - na ich wniosek lub uprawnionego członka rodziny - za posiadającego na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny. Przepis art. 128 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

1a. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta), w drodze decyzji administracyjnej, uznaje poborowego, któremu doręczono kartę powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej, oraz żołnierza odbywającego tę służbę, na jego udokumentowany wniosek za żołnierza samotnego.

1b. Decyzję, o której mowa w ust. 1 i 1a, wydaje wójt lub burmistrz (prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące w dniu doręczenia poborowemu karty powołania do zasadniczej służby wojskowej, a w stosunku do żołnierza odbywającego zasadniczą służbę wojskową - w dniu stawienia się do odbycia tej służby.]

<1. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) uznaje osobę, której doręczono kartę powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej, oraz żołnierza odbywającego tę służbę, z wyjątkiem żołnierza pełniącego ją nadterminowo - na ich wniosek lub uprawnionego członka rodziny - za posiadającego na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny. Przepis art. 128 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

- 1a. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta), w drodze decyzji administracyjnej, uznaje osobę, której doręczono kartę powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej, oraz żołnierza odbywającego tę służbę, na jego udokumentowany wniosek za żołnierza samotnego.
- 1b. Decyzję, o której mowa w ust. 1 i 1a, wydaje wójt lub burmistrz (prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące w dniu doręczenia osobie karty powołania do zasadniczej służby wojskowej, a w stosunku do żołnierza odbywającego zasadniczą służbę wojskową - w dniu stawienia się do odbycia tej służby.>
2. (uchylony).
3. Decyzję wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) doręcza się osobie, która wniosła podanie, wraz z uzasadnieniem.
4. Od decyzji wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) przysługuje osobie, która wniosła podanie, odwołanie do wojewody w terminie czternastu dni od dnia doręczenia decyzji. Decyzja może być zmieniona przez wojewodę również z urzędu, jeżeli została wydana z naruszeniem przepisów prawa.
5. Żołnierzem samotnym w rozumieniu ustawy jest osoba niebędąca w związku małżeńskim, prowadząca odrębne gospodarstwo domowe, samodzielnie zajmująca lokal mieszkalny lub dom mieszkalny, w którym jest zameldowana na pobyt stały, jeżeli nie ma innych osób zobowiązanych do pokrywania należności z tytułu zajmowania tego lokalu lub domu mieszkalnego.

[Art. 128d.

Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb przyznawania i wypłacania zasiłków na utrzymanie członków rodziny, o których mowa w art. 128 ust. 1 i art. 128a ust. 1. Rozporządzenie powinno określać szczegółowy wykaz podmiotów uprawnionych do pobierania zasiłku, organy upoważnione do wydania decyzji o przyznaniu zasiłku, dokumenty wymagane do wydania decyzji o przyznaniu zasiłku, sposób postępowania z dokumentacją przy przeniesieniu żołnierza do innej jednostki wojskowej lub poborowego do innej jednostki organizacyjnej, a także termin wypłaty oraz okres pobierania zasiłku.]

<Art. 128d.

Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb przyznawania i wypłacania zasiłków na utrzymanie członków rodziny, o których mowa w art. 128 ust. 1 i art. 128a ust. 1. Rozporządzenie powinno określać szczegółowy wykaz podmiotów uprawnionych do pobierania zasiłku, organy upoważnione do wydania decyzji o przyznaniu zasiłku, dokumenty wymagane do wydania decyzji o przyznaniu zasiłku, sposób postępowania z dokumentacją przy przeniesieniu żołnierza do innej jednostki wojskowej lub osoby odbywającej zasadniczą służbę w obronie cywilnej do innej jednostki organizacyjnej, a także termin wypłaty oraz okres pobierania zasiłku.>

Art. 132a.

1. Żołnierzom, którzy odbyli zasadniczą służbę wojskową w ustalonym czasie jej trwania na stanowiskach służbowych lub funkcjach wojskowych odpowiadających ich kwalifikacjom nabytym przed powołaniem do tej służby, wypłaca się, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, odpowiednio zrewaloryzowany ekwiwalent pieniężny z tytułu poniesionych

- przed powołaniem do tej służby kosztów związanych z uzyskaniem kwalifikacji przydatnych w wojsku.
2. Ekwiwalent pieniężny, o którym mowa w ust. 1, wypłaca na wniosek żołnierza wojskowy komendant uzupełnień w ciągu czternastu dni od dnia złożenia wniosku, pod warunkiem że wniosek został złożony nie później niż w terminie trzydziestu dni od dnia zwolnienia żołnierza z zasadniczej służby wojskowej. Należności te są pokrywane z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.
 - [3. Podstawę wypłaty należności z tytułu uzyskania kwalifikacji stanowi umowa zawarta między wojskowym komendantem uzupełnień a poborowym, na podstawie której poborowy zobowiązał się do uzyskania przed powołaniem do zasadniczej służby wojskowej określonych kwalifikacji, a wojskowy komendant uzupełnień zobowiązał się do powołania go do tej służby na stanowisko służbowe lub funkcję wojskową odpowiadające uzyskanym kwalifikacjom.]*
 - <3. Podstawę wypłaty należności z tytułu uzyskania kwalifikacji stanowi umowa zawarta między wojskowym komendantem uzupełnień a osobą podlegającą obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej, na podstawie której osoba ta zobowiązała się do uzyskania przed powołaniem do tej służby określonych kwalifikacji, a wojskowy komendant uzupełnień zobowiązał się do powołania jej do tej służby na stanowisko służbowe lub funkcję wojskową odpowiadające uzyskanym kwalifikacjom.>**

Art. 132b.

- [1. Poborowi przeznaczeni do odbycia zasadniczej służby wojskowej mogą być kierowani do odbycia szkolenia (kursu) w celu uzyskania kwalifikacji przydatnych w wojsku.*
- 2. Poborowych do odbycia szkolenia (kursu), o którym mowa w ust. 1, kieruje wojskowy komendant uzupełnień. Skierowanie stanowi decyzję administracyjną.]*
- <1. Osoby przeznaczone do odbycia zasadniczej służby wojskowej mogą być kierowane do odbycia szkolenia (kursu) w celu uzyskania kwalifikacji przydatnych w wojsku.**
- 2. Do odbycia szkolenia (kursu), o którym mowa w ust. 1, kieruje wojskowy komendant uzupełnień. Skierowanie stanowi decyzję administracyjną.>**
3. Szkolenia (kursy), o których mowa w ust. 1, prowadzą osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, z którymi szef wojewódzkiego sztabu wojskowego zawarł umowę na realizację tego szkolenia (kursu). Do wyłonienia podmiotów realizujących szkolenie (kursy) stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych.
4. Czas trwania szkolenia (kursu), o którym mowa w ust. 1, może wynosić do trzech miesięcy i być realizowany w czasie wolnym od pracy lub w przerwie wakacyjnej.
5. Uczestnikom szkolenia (kursu), o którym mowa w ust. 1, będącym pracownikami przysługuje:
 - 1) zwolnienie z pracy na czas niezbędny do odbycia zajęć, z uwzględnieniem czasu koniecznego na dojazd;
 - 2) wynagrodzenie w pełnej wysokości za czas zwolnienia z pracy z powodu odbywania zajęć.

6. Koszty związane z realizacją szkolenia (kursu), o którym mowa w ust. 1, oraz wynikające ze świadczeń określonych w ust. 5, pokrywa się z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.

[Art. 132c.

Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, kwalifikacje przydatne w wojsku, o których mowa w art. 132a ust. 1 i art. 132b ust. 1, wzór umowy, o której mowa w art. 132a ust. 3 i art. 132b ust. 3, oraz tryb naliczania i wypłacania ekwiwalentu pieniężnego, o którym mowa w art. 132a ust. 1, uwzględniając w szczególności klasyfikację zawodów i specjalności określoną na podstawie art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 514, z późn. zm.) lub dyscypliny sportu określone w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz. U. z 2001 r. Nr 81, poz. 889, z późn. zm.), a także w zakresie ekwiwalentu pieniężnego prognozowany w ustawie budżetowej na dany rok wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych obowiązujący w dniu zwolnienia żołnierza z zasadniczej służby wojskowej.]

<Art. 132c.

Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, kwalifikacje przydatne w wojsku, o których mowa w art. 132a ust. 1 i art. 132b ust. 1, wzór umowy, o której mowa w art. 132a ust. 3 i art. 132b ust. 3, oraz tryb naliczania i wypłacania ekwiwalentu pieniężnego, o którym mowa w art. 132a ust. 1, uwzględniając w szczególności klasyfikację zawodów i specjalności określoną na podstawie art. 36 ust. 8 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, Nr 70, poz. 416, Nr 134, poz. 850 i Nr 171, poz. 1056) lub dyscypliny sportu określone w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz.U. z 2007 r. Nr 226, poz. 1675 oraz z 2008 r. Nr 195, poz. 1200), a także w zakresie ekwiwalentu pieniężnego prognozowany w ustawie budżetowej na dany rok wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych obowiązujący w dniu zwolnienia żołnierza z zasadniczej służby wojskowej.>

Art. 141.

Obowiązek służby w obronie cywilnej polega na:

- 1) odbywaniu w czasie pokoju:
 - [a) zasadniczej służby lub szkolenia poborowych,]*
 - <a) zasadniczej służby lub szkolenia,>**
 - b) ćwiczeń;
- 2) pełnieniu w czasie wojny czynnej służby.

Art. 142.

1. Obowiązkowi służby w obronie cywilnej podlegają:

- [1) poborowi uznani za zdolnych do służby wojskowej, przeznaczeni do odbycia:*
 - a) zasadniczej służby w oddziałach obrony cywilnej, jeżeli nie korzystają z odroczenia zasadniczej służby wojskowej,*
 - b) szkolenia poborowych w tych oddziałach;]*

<1) osoby uznane za zdolne do służby wojskowej, przeznaczone zamiast zasadniczej służby wojskowej do odbycia:

- a) zasadniczej służby w oddziałach obrony cywilnej, jeżeli nie korzystają z odroczenia zasadniczej służby wojskowej,**
- b) szkolenia w oddziałach obrony cywilnej;>**

2) przeznaczeni do tej służby:

- a) żołnierze rezerwy nieprzewidziani do służby wojskowej albo do służby w jednostkach zmilitaryzowanych,
- b) mężczyźni niepodlegający obowiązkowi służby wojskowej, do końca roku kalendarzowego, w którym kończą sześćdziesiąt lat życia,
- c) kobiety począwszy od 1 stycznia roku, w którym kończą osiemnaście lat życia, do końca roku kalendarzowego, w którym kończą pięćdziesiąt lat życia.

[2. Obowiązkowi odbycia szkolenia poborowych w jednostkach organizacyjnych obrony cywilnej mogą być również poddani przedpoborowi uznani za zdolnych do służby wojskowej, którzy zgłosili się ochotniczo do tego szkolenia.]

3. Obowiązkowi służby w obronie cywilnej nie podlegają:

1) osoby uznane za stale lub długotrwale niezdolne do pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników lub za całkowicie niezdolne do pracy oraz samodzielnej egzystencji albo całkowicie niezdolne do pracy na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub zaliczone do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności albo umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;

2) kobiety w ciąży i w okresie sześciu miesięcy po odbyciu porodu;

3) osoby sprawujące opiekę nad dziećmi do lat ośmiu;

4) sprawujące opiekę nad:

- a) dziećmi od lat ośmiu do szesnastu,
- b) osobami obłożnie chorymi,
- c) osobami, wobec których orzeczono stałą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- d) osobami, wobec których orzeczono całkowitą niezdolność do pracy oraz samodzielnej egzystencji na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- e) osobami zaliczonymi do znacznego stopnia niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,

jeżeli osoby te wspólnie z nimi zamieszkują i opieki tej nie można powierzyć innym osobom.

Art. 143.

[1. Poborowych przeznacza i powołuje do zasadniczej służby w obronie cywilnej wojskowy komendant uzupełnień.]

<1. Do zasadniczej służby w obronie cywilnej przeznaczają i powołuje wojskowy komendant uzupełnień.>

2. Osoby, o których mowa w art. 142 ust. 1 pkt 2, przeznaczają do służby w obronie cywilnej komendant formacji obrony cywilnej lub kierownik jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 139 ust. 3, a na stanowisko komendanta formacji - pracodawca albo wójt lub burmistrz (prezydent miasta), po zasięgnięciu, w uzasadnionych przypadkach, opinii lekarza publicznego zakładu opieki zdrowotnej.
3. Powołanie do zasadniczej służby w obronie cywilnej następuje za pomocą karty powołania do tej służby.
4. Przeznaczenie do służby w obronie cywilnej osób, o których mowa w ust. 2, następuje w drodze nadania przydziału organizacyjno-mobilizacyjnego do służby w określonej:
 - 1) formacji obrony cywilnej lub
 - 2) jednostce organizacyjnej, o której mowa w art. 139 ust. 3.
5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, kategorie żołnierzy rezerwy, których przeznaczenie do służby w obronie cywilnej wymaga zgody wojskowego komendanta uzupełnień, z uwzględnieniem celu powołania do służby w obronie cywilnej oraz zadań, jakie mają tam wykonywać.

Art. 144.

[1. Poborowi powołani do zasadniczej służby w obronie cywilnej są obowiązani zgłosić się do tej służby w terminie i miejscu określonych w karcie powołania.]

<1. Osoby powołane do zasadniczej służby w obronie cywilnej są obowiązane zgłosić się do tej służby w terminie i miejscu określonych w karcie powołania.>

2. Dniem powołania do zasadniczej służby w obronie cywilnej jest określony w karcie powołania dzień stawienia się do tej służby.
3. Osoby wymienione w art. 142 ust. 1 pkt 2 są obowiązane zgłaszać się do służby w terminie i miejscu określonych w karcie przydziału do służby w formacji obrony cywilnej albo w wezwaniu komendanta oddziału lub kierownika jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 139 ust. 3; przepis art. 61 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 145.

[1. Zasadniczą służbę w obronie cywilnej poborowi odbywają w jednym, nieprzerwanym okresie przez dziewięć miesięcy.]

<1. Zasadniczą służbę w obronie cywilnej odbywa się w jednym, nieprzerwanym okresie przez dziewięć miesięcy.>

2. (uchylony).

[3. Poborowi z dniem stawienia się do zasadniczej służby w obronie cywilnej otrzymują bez szczególnego nadania tytuł ratownika. Nadanie tytułu starszego ratownika następuje w drodze mianowania.]

<3. Osoby powołane do zasadniczej służby w obronie cywilnej z dniem stawienia się do tej służby otrzymują bez szczególnego nadania tytuł ratownika. Nadanie tytułu starszego ratownika następuje w drodze mianowania.>

4. Ratownicy odbywają zasadniczą służbę w obronie cywilnej w formie skoszarowanej lub nieskoszarowanej w oddziałach obrony cywilnej i przechodzą szkolenie praktyczne w

zakresie przygotowania obrony cywilnej. Formę odbywania służby określa organ, który tworzy oddział obrony cywilnej w ramach formacji obrony cywilnej.

5. W zakresie zwalniania ratowników z zasadniczej służby w obronie cywilnej przed jej odbyciem stosuje się zasady określone w art. 87 ust. 2-6 oraz zasady i tryb określone w art. 88.

[Art. 146.

1. *Szkolenie poborowych w obronie cywilnej polega na odbywaniu w jednostkach organizacyjnych obrony cywilnej w okresie trzech lat:
 - 1) zajęć szkoleniowych organizowanych w czasie wolnym od pracy;
 - 2) przeszkolenia na obozie szkoleniowym przez okres do trzydziestu dni.*
2. *Łączny czas szkolenia poborowych w jednostkach organizacyjnych obrony cywilnej nie może przekraczać sześćdziesięciu dni w roku, w tym dwudziestu dni ustawowo wolnych od pracy.*
3. *Do czasu szkolenia poborowych nie wlicza się udziału w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków. Zajęcia szkoleniowe w okresie zwalczania klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwania ich skutków mogą być prowadzone w czasie pracy.*
4. *Szkoleniem poborowych w obronie cywilnej mogą być objęte również kobiety uznane za zdolne do służby wojskowej. Powołanie kobiet do odbywania tego szkolenia może nastąpić do końca roku kalendarzowego, w którym kończą dwadzieścia cztery lata życia.*

Art. 147.

1. *Szef Obrony Cywilnej Kraju może skrócić czas trwania zasadniczej służby lub szkolenia poborowych w obronie cywilnej.*
2. *Poborowych, którzy odbyli zasadniczą służbę lub szkolenie poborowych w obronie cywilnej, wojskowy komendant uzupełnień przenosi do rezerwy.]*

<Art. 146.

1. **Szkolenie w obronie cywilnej polega na odbywaniu w jednostkach organizacyjnych obrony cywilnej w okresie trzech lat:
 - 1) zajęć szkoleniowych organizowanych w czasie wolnym od pracy;
 - 2) przeszkolenia na obozie szkoleniowym przez okres do trzydziestu dni.**
2. **Łączny czas szkolenia w jednostkach organizacyjnych obrony cywilnej nie może przekraczać sześćdziesięciu dni w roku, w tym dwudziestu dni ustawowo wolnych od pracy.**
3. **Do czasu szkolenia nie wlicza się udziału w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków. Zajęcia szkoleniowe w okresie zwalczania klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwania ich skutków mogą być prowadzone w czasie pracy.**
4. **Szkoleniem w obronie cywilnej mogą być objęte również kobiety uznane za zdolne do służby wojskowej. Powołanie kobiet do odbywania tego szkolenia może nastąpić do końca roku kalendarzowego, w którym kończą dwadzieścia cztery lata życia.**

Art. 147.

1. **Szef Obrony Cywilnej Kraju może skrócić czas trwania zasadniczej służby lub szkolenia w obronie cywilnej.**

2. Osoby, które odbyły zasadniczą służbę lub szkolenie w obronie cywilnej, wojskowy komendant uzupełnień przenosi do rezerwy.>

Art. 164.

[1. W zakresie uprawnień poborowych odbywających zasadniczą służbę w obronie cywilnej i członków ich rodzin stosuje się odpowiednio przepisy art. 118, art. 119 ust. 1 pkt 1 i ust. 4, art. 120-122, 124-126, 128-132 i 136.]

<1. W zakresie uprawnień osób odbywających zasadniczą służbę w obronie cywilnej i członków ich rodzin stosuje się odpowiednio przepisy art. 118, art. 119 ust. 1 pkt 1 i ust. 4, art. 120-122, 124-126, 128-132 i 136.>

2. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, przyznać osobom odbywającym służbę w obronie cywilnej oraz członkom ich rodzin inne uprawnienia oprócz przewidzianych w art. 159-162, określając zasady i warunki korzystania z nich.

Art. 169.

1. Obowiązkowi szkolenia nie podlegają:

- 1) osoby, które ukończyły sześćdziesiąt lat życia;
- 2) osoby uznane za stale lub długotrwale niezdolne do pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników lub za całkowicie niezdolne do pracy oraz samodzielnej egzystencji albo całkowicie niezdolne do pracy na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub zaliczone do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności albo umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 3) kobiety w ciąży oraz w okresie sześciu miesięcy po odbyciu porodu;
- 4) osoby sprawujące opiekę nad dziećmi do lat ośmiu;
- 5) osoby sprawujące opiekę nad:
 - a) dziećmi od lat ośmiu do szesnastu,
 - b) osobami obłożnie chorymi,
 - c) osobami, wobec których orzeczono stałą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników,
 - d) osobami, wobec których orzeczono całkowitą niezdolność do pracy oraz samodzielnej egzystencji na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
 - e) osobami zaliczonymi do znacznego stopnia niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,jeżeli osoby te wspólnie z nimi zamieszkują i opieki tej nie można powierzyć innym osobom;
- 6) osoby pobierające naukę lub odbywające studia w szkołach wszystkich typów;

[7) osoby odbywające zasadniczą służbę lub szkolenie poborowych w obronie cywilnej oraz służbę zastępczą;]

<7) osoby odbywające zasadniczą służbę lub szkolenie w obronie cywilnej oraz służbę zastępczą;>

- 8) żołnierze w czynnej służbie wojskowej oraz funkcjonariusze Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Służby Więziennej i Państwowej Straży Pożarnej.
2. Od obowiązku odbywania szkolenia mogą być zwolnieni:
 - 1) żołnierze rezerwy posiadający karty mobilizacyjne do jednostek Sił Zbrojnych;
 - 2) osoby posiadające karty przydziału do jednostek zmilitaryzowanych;
 - 3) osoby posiadające karty przydziału do służby w obronie cywilnej.
 3. Zwolnienie od obowiązku szkolenia w formie ćwiczeń praktycznych polegających na udziale w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków nie dotyczy osób, o których mowa w ust. 1 pkt 6 i 7.

Art. 175.

1. Do służby w jednostkach zmilitaryzowanych mogą być przeznaczone osoby spełniające wymagania określone w ust. 3, o ile nie spełniają przesłanek wskazanych w ust. 4.
2. Przeznaczenie osób do służby w jednostkach zmilitaryzowanych następuje w drodze nadania im przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych do tych jednostek. Przydziały nadaje się również po objęciu militaryzacją ustalonych jednostek organizacyjnych.
3. W czasie pokoju przydziały organizacyjno-mobilizacyjne mogą być nadawane mężczyznom, którzy nie ukończyli sześćdziesięciu lat życia, i kobietom, które nie ukończyły pięćdziesięciu lat życia. Po objęciu militaryzacją ustalonych jednostek organizacyjnych przydziały do tych jednostek nadaje się również osobom, które nie osiągnęły wieku określonego w odpowiednich przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym.
4. Przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych nie nadaje się osobom, które:
 - 1) przekroczyły wiek określony w ust. 3;
 - 2) nie ukończyły osiemnastu lat życia;

[3) są przedpoborowymi lub poborowymi;]

<3) są osobami o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej;>

- 4) mają nadane przydziały mobilizacyjne albo pracownicze przydziały mobilizacyjne do jednostek wojskowych;
- 5) są funkcjonariuszami Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Służby Więziennej, Straży Ochrony Kolei i Państwowej Straży Pożarnej, jeżeli osoby te na mocy odrębnych przepisów mogą pełnić służbę w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny i są przeznaczone do pełnienia tej służby;
- 6) zostały uznane za stale lub długotrwale niezdolne do pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników lub za całkowicie niezdolne do pracy oraz samodzielnej egzystencji albo całkowicie niezdolne do pracy na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub zaliczone do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności albo umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

5. Osobom zatrudnionym w istniejących jednostkach przewidzianych do militaryzacji oraz jednostkach organizacyjnych stanowiących bazę formowania specjalnie tworzonych jednostek przewidzianych do militaryzacji, przydziały organizacyjno-mobilizacyjne nadaje się w formie zbiorowej listy imiennej. Pozostałym osobom, o których mowa w ust. 1, przydziały organizacyjno-mobilizacyjne nadaje się w formie kart przydziału.
6. Przydziały organizacyjno-mobilizacyjne nadają:
 - 1) kierownicy istniejących jednostek przewidzianych do militaryzacji oraz jednostek organizacyjnych stanowiących bazę formowania specjalnie tworzonych jednostek przewidzianych do militaryzacji, a także kierownicy jednostek zmilitaryzowanych - osobom zatrudnionym w tych jednostkach, z tym że osobom będącym żołnierzami rezerwy przydziały nadaje się w uzgodnieniu z wojskowym komendantem uzupełnień właściwym ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) osoby, której ma być nadany przydział;
 - 2) wojskowi komendanci uzupełnień właściwi ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) - pozostałym osobom, na wniosek kierownika jednostki przewidzianej do militaryzacji.
7. Przydział organizacyjno-mobilizacyjny nadany w czasie pokoju podlega unieważnieniu, jeżeli osoba, której nadano przydział:
 - 1) otrzymała kartę mobilizacyjną do jednostki wojskowej;
 - 2) została powołana do czynnej służby wojskowej;
 - 3) utraciła obywatelstwo polskie;
 - 4) zamieszkała na stałe poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 5) osiągnęła wiek określony w ust. 3 albo spełniła przesłanki określone w ust. 4 pkt 5 lub 6;
 - 6) odbyła karę pozbawienia wolności;
 - 7) rozwiązała stosunek pracy lub służby z pracodawcą, który nadał przydział organizacyjno-mobilizacyjny.
8. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania związanego z nadawaniem przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych, a także wzory zbiorowej listy imiennej oraz karty przydziału, o których mowa w ust. 5, z uwzględnieniem we wzorach danych osobowych i danych o miejscu pełnienia służby oraz poświadczenia przyjęcia do wiadomości faktu przeznaczenia do służby w jednostce zmilitaryzowanej. W rozporządzeniu należy uwzględnić także sposób kwalifikowania osób, którym przewiduje się nadać przydział organizacyjno-mobilizacyjny do jednostek zmilitaryzowanych oraz sporządzania zapotrzebowania na uzupełnienie potrzeb specjalnie tworzonych jednostek przewidzianych do militaryzacji żołnierzami rezerwy, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb jednostek podległych Ministrowi Obrony Narodowej, Ministrowi Sprawiedliwości oraz ministrom właściwym do spraw wewnętrznych i transportu.

Art. 206a.

1. Obowiązkowi świadczeń osobistych nie podlegają, z zastrzeżeniem ust. 2:
 - 1) osoby wybrane do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej lub organów samorządu terytorialnego na czas pełnienia mandatu;

2) żołnierze pełniący czynną służbę wojskową oraz osoby, którym doręczono kartę powołania do tej służby, jeżeli termin stawienia się do służby koliduje z terminem wykonania świadczenia;

[3) poborowi odbywający zasadniczą służbę w obronie cywilnej lub służbę zastępczą;]

<3) osoby odbywające zasadniczą służbę w obronie cywilnej lub służbę zastępczą;>

4) osoby, wobec których orzeczono stałą lub długotrwałą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, osoby uznane za całkowicie niezdolne do pracy oraz samodzielnej egzystencji albo całkowicie niezdolne do pracy na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak również osoby zaliczone do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności albo umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;

5) sędziowie, prokuratorzy, funkcjonariusze Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Biura Ochrony Rządu, Straży Granicznej, Służby Więziennej, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Ochrony Kolei oraz pracownicy specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w jednostkach organizacyjnych podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez ministrów, kierowników urzędów centralnych, wojewodów, Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Krajową Radę Radiofonii i Telewizji;

6) kobiety w ciąży i w okresie sześciu miesięcy po odbyciu porodu oraz osoby sprawujące opiekę nad dziećmi do lat ośmiu;

7) osoby sprawujące opiekę nad wspólnie z nimi zamieszkałymi dziećmi od lat ośmiu do szesnastu, osobami, wobec których orzeczono stałą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym lub uznanymi za całkowicie niezdolne do pracy oraz samodzielnej egzystencji albo zaliczonymi do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności na podstawie ustaw, o których mowa w pkt 4, a także osobami obłożnie chorymi, jeżeli opieki tej nie można powierzyć innym osobom;

8) osoby zatrudnione na stanowiskach kierowników publicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz na stanowiskach w opiece społecznej i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

2. Zwolnienie osób, o których mowa w ust. 1, od obowiązku świadczeń osobistych następuje na podstawie dokumentów potwierdzających przyczynę zwolnienia i przedstawionych wójtowi lub burmistrzowi (prezydentowi miasta) przez zainteresowane osoby.

Art. 208.

1. Na urzędy i instytucje państwowe oraz przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne, a także osoby fizyczne może być nałożony obowiązek świadczeń rzeczowych, polegających na oddaniu do używania posiadanych nieruchomości i rzeczy ruchomych na cele przygotowania obrony Państwa.
2. Świadczenia rzeczowe mogą być wykonywane na rzecz Sił Zbrojnych, jednostek organizacyjnych stanowiących bazy formowania specjalnie tworzonych jednostek zmilitaryzowanych, jednostek organizacyjnych obrony cywilnej oraz jednostek

organizacyjnych wykonujących zadania na potrzeby obrony państwa albo zwalczania klęsk żywiołowych i likwidacji ich skutków.

2a. Jednostkami organizacyjnymi wykonującymi zadania na potrzeby obrony państwa są jednostki organizacyjne Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej, jednostki organizacyjne podległe i nadzorowane przez Ministra Obrony Narodowej, nie wchodzące w skład Sił Zbrojnych, a także państwowe jednostki organizacyjne, o których mowa w art. 221 ust. 1 i 2.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do zakwaterowania przejściowego Sił Zbrojnych.

4. Przedmiotem świadczeń rzeczowych nie mogą być:

1) tereny, pomieszczenia, środki transportowe, maszyny i inny sprzęt, znajdujące się w posiadaniu:

a) jednostek organizacyjnych służących bezpośrednio działalności Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ministerstw i urzędów wojewódzkich oraz Narodowego Banku Polskiego i banków, a także Państwowej Wytwórni Papierów Wartościowych i Mennicy Państwowej,

b) jednostek organizacyjnych podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych odpowiednio przez Ministra Obrony Narodowej, Ministra Sprawiedliwości, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu oraz Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego,

c) przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych oraz innych przedstawicielstw i instytucji zrównanych z nimi w zakresie przywilejów i immunitetów na mocy ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, jak również członków tych przedstawicielstw, urzędów i instytucji oraz członków ich rodzin, a także innych osób zrównanych z nimi w zakresie przywilejów i immunitetów, jeżeli nie posiadają obywatelstwa polskiego;

2) biblioteki, muzea, archiwa i zabytki uznane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej za pomniki historii oraz dobra kulturalne, o których mowa w art. 218 ustawy, oraz obiekty wpisane na "listę dziedzictwa światowego" na podstawie Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjętej w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. (Dz. U. z 1976 r. Nr 32, poz. 190 i 191);

3) zbiory naukowe i artystyczne mające charakter publiczny;

4) świątynie, domy modlitwy oraz pomieszczenia kościołów i innych związków wyznaniowych mających osobowość prawną, wraz ze znajdującymi się w nich przedmiotami przeznaczonymi do wykonywania kultu religijnego;

5) przedmioty wyłączone spod egzekucji stosownie do przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2002 r. Nr 110, poz. 968, z późn. zm.), z wyjątkiem narzędzi prostych oraz środków transportowych;

6) parki narodowe i rezerваты przyrody;

7) przedszkola, domy dziecka, zakłady opiekuńczo-wychowawcze, szkoły specjalne i internaty tych szkół, specjalne ośrodki wychowawcze i szkolno-wychowawcze oraz poradnie psychologiczno-pedagogiczne;

8) urzędnicy i sieci telekomunikacyjne:

a) ujęte w planach działania operatorów publicznych na wypadek sytuacji szczególnych zagrożeń, sporządzonych w trybie określonym w art. 64 ust. 3 ustawy z dnia 21 lipca 2000 r. - Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 73, poz. 852, z późn. zm.), przewidziane do użycia na potrzeby jednostek organizacyjnych, o których mowa w ust. 2,

b) niezbędne do wykonania decyzji nałożonych na operatorów telekomunikacyjnych przez ministra właściwego do spraw łączności w trybie określonym w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 21 lipca 2000 r. - Prawo telekomunikacyjne;

9) pojazdy samochodowe niedopuszczone do ruchu po drogach publicznych oraz używane wyłącznie do przewozu wewnątrz zakładu, po przedstawieniu przez posiadacza odpowiednich dokumentów.

[5. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, dla wykonania niezbędnych świadczeń rzeczowych:

1) rodzaj i liczbę nieruchomości, które mogą być w tym celu w użytkowaniu w danym roku kalendarzowym,

2) rodzaj i liczbę rzeczy ruchomych, jakie w danym roku kalendarzowym mogą być w tym celu pobrane,

uwzględniając w szczególności potrzeby związane z prowadzeniem poboru, przeprowadzaniem ćwiczeń wojskowych, w tym organizowanych z zastosowaniem natychmiastowego stawiennictwa żołnierzy rezerwy i sprawdzaniem gotowości mobilizacyjnej Sił Zbrojnych.]

<5. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, dla wykonania niezbędnych świadczeń rzeczowych:

1) rodzaj i liczbę nieruchomości, które mogą być w tym celu w użytkowaniu w danym roku kalendarzowym;

2) rodzaj i liczbę rzeczy ruchomych, które w danym roku kalendarzowym mogą być w tym celu pobrane,

uwzględniając w szczególności potrzeby związane z prowadzeniem kwalifikacji wojskowej, przeprowadzaniem ćwiczeń wojskowych, w tym organizowanych z zastosowaniem natychmiastowego stawiennictwa żołnierzy rezerwy i sprawdzaniem gotowości mobilizacyjnej Sił Zbrojnych.>

Art. 209.

1. Czas wykonywania świadczeń rzeczowych nie może przekraczać jednorazowo w przypadku pobrania przedmiotu świadczenia:

1) w celu sprawdzenia gotowości mobilizacyjnej Sił Zbrojnych - czterdziestu ośmiu godzin;

2) w związku z ćwiczeniami wojskowymi lub ćwiczeniami w jednostkach przewidzianych do militaryzacji - siedmiu dni;

- 3) w związku z ćwiczeniami w obronie cywilnej lub ćwiczeniami praktycznymi w zakresie powszechnej samoobrony - dwudziestu czterech godzin.
2. Nałożenie obowiązku świadczenia rzeczowego może nastąpić najwyżej trzy razy w roku, z tym że w wymiarze określonym w ust. 1 pkt 2 - tylko jeden raz.
3. Do czasu wykonywania świadczeń rzeczowych, o którym mowa w ust. 1, wlicza się czas niezbędny do dostarczenia przedmiotu świadczenia do wskazanego miejsca oraz jego powrotu do miejsca postoju (przechowywania), nie więcej jednak niż dwie godziny.
- [4. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy używania nieruchomości udostępnianych na czas przeprowadzenia rejestracji przedpoborowych oraz poboru.]*
- <4. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy używania nieruchomości udostępnianych na czas przeprowadzenia rejestracji oraz kwalifikacji wojskowej.>**
5. Ograniczeń, o których mowa w ust. 1 i 2 oraz w art. 210 i 211, nie stosuje się do używania nieruchomości i rzeczy ruchomych udostępnionych w celu zwalczania klęsk żywiołowych i likwidacji ich skutków.

Art. 210.

1. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) wydaje decyzję administracyjną o przeznaczeniu nieruchomości lub rzeczy ruchomej na cele świadczeń rzeczowych, w tym planowanych do wykonania w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny, na wniosek organów i kierowników jednostek organizacyjnych, o których mowa w art. 202 ust. 1.
- <1a. Wniosek o wydanie decyzji, o której mowa w ust. 1, o przeznaczeniu nieruchomości lub rzeczy ruchomej na cele świadczeń w związku z użyciem ich w czasie kwalifikacji wojskowej składa odpowiednio do zadań wojewoda lub starosta.>**
- 1a. Wniosek o wydanie decyzji, o której mowa w ust. 1, na cele świadczeń w związku z użyciem ich w czasie poboru składa odpowiednio do zadań wojewoda lub starosta.
2. Decyzję, o której mowa w ust. 1, doręcza się posiadaczowi nieruchomości lub rzeczy ruchomej oraz wnioskodawcy na piśmie wraz z uzasadnieniem.
3. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje posiadaczowi nieruchomości lub rzeczy ruchomej oraz wnioskodawcy odwołanie do wojewody, w terminie czternastu dni od dnia doręczenia decyzji. Decyzja ta może być zmieniona przez wojewodę również z urzędu, jeżeli została wydana z naruszeniem przepisów prawa.
4. W decyzji, o której mowa w ust. 1, można zobowiązać posiadaczy nieruchomości lub rzeczy ruchomych do wykonania tych świadczeń bez odrębnego wezwania.

Art. 224.

Kto wbrew obowiązkom wynikającym z ustawy lub przepisów wydanych na jej podstawie:

[1) nie zgłasza się do rejestracji albo nie stawia się do poboru przed wójtem lub burmistrzem (prezydentem miasta), właściwą komisją lekarską lub wojskowym komendantem uzupełnień w określonym terminie i miejscu, nie stawia się do wojskowej pracowni psychologicznej albo nie przedstawia dokumentów, których przedstawienie zostało nakazane,]

<1) nie stawia się do kwalifikacji wojskowej przed wójtem lub burmistrzem (prezydentem miasta), właściwą komisją lekarską lub wojskowym komendantem uzupełnień w określonym terminie i miejscu albo nie przedstawia dokumentów, których przedstawienie zostało nakazane,>

- 2) nie zgłasza się w celu uregulowania stosunku do powszechnego obowiązku obrony,
 - 3) nie zgłasza się w określonym terminie i miejscu na wezwanie właściwych organów w sprawach dotyczących powszechnego obowiązku obrony oraz odmawia poddania się badaniom lekarskim,
 - 3a) nie zawiadamia wojskowego komendanta uzupełnień właściwego ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące pracownika o jego zatrudnieniu i zwolnieniu oraz o kwalifikacjach i zajmowanym stanowisku,
 - 3b) nie zawiadamia wojskowego komendanta uzupełnień właściwego ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące studenta (ucznia) o przyjęciu go do szkoły, skreśleniu z listy studentów (uczniów), wydaleniu, udzieleniu mu urlopu w nauce oraz o ukończeniu przez niego studiów (nauki),
 - 4) nie dopełnia w określonym terminie wojskowego obowiązku meldunkowego,
 - 5) zmienia miejsce pobytu bez uzyskania zezwolenia dowódcy jednostki wojskowej,
 - 6) opuszcza terytorium Państwa lub przebywa za granicą bez zezwolenia organów wojskowych,
- podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Art. 225.

1. Kto bez usprawiedliwionej przyczyny:

- 1) będąc żołnierzem rezerwy nie zgłasza się w określonym terminie i miejscu na ćwiczenia wojskowe trwające do dwudziestu czterech godzin,
[2) będąc przeznaczony do szkolenia poborowych lub ćwiczeń w obronie cywilnej nie zgłasza się w określonym terminie i miejscu do tej służby.]
- <2) będąc przeznaczony do szkolenia lub ćwiczeń w obronie cywilnej nie zgłasza się w określonym terminie i miejscu do tej służby;>**
- 3) posiadając przydział organizacyjno-mobilizacyjny do jednostki przewidzianej do militaryzacji nie zgłasza się w określonym terminie i miejscu do odbycia ćwiczeń w tej jednostce,

podlega karze aresztu do 30 dni albo karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto:

- [1) uporczywie uchyla się od wykonywania poleceń służbowych w czasie odbywania szkolenia poborowych lub ćwiczeń w obronie cywilnej albo w czasie odbywania ćwiczeń w jednostkach przewidzianych do militaryzacji;]*
- <1) uporczywie uchyla się od wykonywania poleceń służbowych w czasie odbywania szkolenia lub ćwiczeń w obronie cywilnej albo w czasie odbywania ćwiczeń w jednostkach przewidzianych do militaryzacji;>**
- 2) w czasie odbywania ćwiczeń w jednostce przewidzianej do militaryzacji samowolnie opuszcza wyznaczone miejsce przebywania.

[Art. 236.

Kto będąc przeznaczony do szkolenia poborowych lub ćwiczeń w obronie cywilnej uchyla się od ich odbywania,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.]

<Art. 236.

Kto będąc przeznaczony do szkolenia lub ćwiczeń w obronie cywilnej uchyła się od ich odbywania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.>

Art. 241.

1. Kto w czasie mobilizacji lub wojny w celu trwałego uchylenia się od obowiązku służby wojskowej:

[1) nie zgłasza się do rejestracji albo nie stawia się do poboru w określonym terminie i miejscu albo nie przedstawia dokumentów, których przedstawienie zostało nakazane,]

<1) nie zgłasza się do rejestracji będąc zobowiązanym do tego zgłoszenia lub nie stawia się do kwalifikacji wojskowej w określonym terminie i miejscu albo nie przedstawia dokumentów, których przedstawienie zostało nakazane,>

- 2) nie zgłasza się w celu uregulowania stosunku do powszechnego obowiązku obrony,
- 3) nie zgłasza się w określonym terminie i miejscu na wezwanie właściwych organów w sprawach dotyczących powszechnego obowiązku obrony,
- 4) nie dopełnia w określonym terminie wojskowego obowiązku meldunkowego,
- 5) zmienia miejsce pobytu bez uzyskania zezwolenia dowódcy jednostki wojskowej,
- 6) opuszcza terytorium Państwa lub przebywa za granicą bez zezwolenia organów wojskowych,
- 7) powoduje u siebie lub dopuszcza, by kto inny spowodował u niego, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia,
- 8) wprowadza w błąd właściwy organ,
- 9) będąc powołany do czynnej służby wojskowej nie zgłasza się do tej służby w określonym terminie i miejscu,

podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 5.

2. Tej samej karze podlega, kto w czasie mobilizacji lub wojny powoduje u innej osoby uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia albo wprowadza w błąd właściwy organ w celu uzyskania dla niej zwolnienia od obowiązku służby wojskowej lub odroczenia tej służby.

USTAWA z dnia 10 kwietnia 1974 r. O EWIDENCJI LUDNOŚCI I DOWODACH OSOBISTYCH (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993, z późn. zm.)

Art. 9.

1. Przy dopełnianiu obowiązku meldunkowego należy przedstawić dowód osobisty, a w uzasadnionych przypadkach - inny dokument pozwalający na ustalenie tożsamości.
2. (utracił moc).

- 2a. Przy zameldowaniu na pobyt stały lub czasowy trwający ponad 3 miesiące należy przedstawić potwierdzenie pobytu w lokalu osoby zgłaszającej pobyt stały lub czasowy trwający ponad 3 miesiące, dokonane przez właściciela lub inny podmiot dysponujący tytułem prawnym do lokalu, oraz, do wglądu, dokument potwierdzający tytuł prawny do lokalu tego podmiotu. Dokumentem potwierdzającym tytuł prawny do lokalu może być umowa cywilno-prawna, wypis z księgi wieczystej, decyzja administracyjna, orzeczenie sądu lub inny dokument poświadczający tytuł prawny do lokalu.
- 2b. Zameldowanie w lokalu służy wyłącznie celom ewidencyjnym i ma na celu potwierdzenie faktu pobytu w tym lokalu.
3. Osoba niepełnoletnia nieposiadająca dokumentu stwierdzającego tożsamość przedstawia odpis skrócony aktu urodzenia.
- [4. Osoby podlegające powszechnemu obowiązkowi obrony przedstawiają wojskowy dokument osobisty (potwierdzenie zgłoszenia się do rejestracji przedpoborowych) w celu zamieszczenia w nim stosownych wpisów dotyczących obowiązku meldunkowego.]*
- <4. Osoby, którym wydano wojskowy dokument osobisty, przedstawiają ten dokument w celu zamieszczenia w nim stosownych wpisów dotyczących obowiązku meldunkowego.>**

Art. 11.

1. Osoba zobowiązana do zameldowania się na pobyt stały przedstawia organowi gminy właściwemu ze względu na nowe miejsce jej pobytu stałego zaświadczenie o wymeldowaniu się z poprzedniego miejsca pobytu stałego oraz zgłasza następujące dane osobowe:
- 1) nazwisko i imiona;
 - 2) nazwisko rodowe;
 - 3) nazwiska i imiona poprzednie;
 - 4) imiona rodziców;
 - 5) nazwiska rodowe rodziców;
 - 6) stan cywilny;
 - 7) imię i nazwisko małżonka oraz jego nazwisko rodowe;
 - 8) płeć;
 - 9) datę i miejsce urodzenia;
 - 10) obywatelstwo;
 - 11) numer PESEL;
- [12) dotyczące obowiązku wojskowego, w tym stopień wojskowy, nazwę, serię i numer wojskowego dokumentu osobistego z oznaczeniem wojskowej komendy uzupełnień lub poświadczenie o zgłoszeniu się do rejestracji przedpoborowych;]*
- <12) dotyczące obowiązku wojskowego, w tym stopień wojskowy, nazwę, serię i numer wojskowego dokumentu osobistego z oznaczeniem wojskowej komendy uzupełnień;>**
- 13) adres poprzedniego miejsca pobytu stałego;
 - 14) adres nowego miejsca pobytu stałego;
 - 15) rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości;

- 16) o wykształceniu.
2. W zastępstwie osoby obowiązanej do zameldowania się czynności zgłoszenia danych może dokonać członek rodziny, opiekun ustawowy lub faktyczny albo inna osoba.

Art. 15.

1. Osoba, która opuszcza miejsce pobytu stałego lub czasowego trwającego ponad 3 miesiące, jest obowiązana wymeldować się w organie gminy, właściwym ze względu na dotychczasowe miejsce jej pobytu, najpóźniej w dniu opuszczenia tego miejsca.
- 1a. Osoba zobowiązana do wymeldowania się zgłasza organowi gminy właściwemu ze względu na dotychczasowe miejsce jej pobytu stałego lub czasowego trwającego ponad 3 miesiące następujące dane osobowe:
- 1) nazwisko i imiona;
 - 2) nazwisko rodowe;
 - 3) nazwiska i imiona poprzednie;
 - 4) imiona rodziców;
 - 5) nazwiska rodowe rodziców;
 - 6) stan cywilny;
 - 7) imię i nazwisko małżonka oraz jego nazwisko rodowe;
 - 8) płeć;
 - 9) datę i miejsce urodzenia;
 - 10) obywatelstwo;
 - 11) numer PESEL;
- [12) dotyczące obowiązku wojskowego, w tym stopień wojskowy, nazwę, serię i numer wojskowego dokumentu osobistego z oznaczeniem wojskowej komendy uzupełnień lub poświadczenie o zgłoszeniu się do rejestracji przedpoborowych;]*
- <12) dotyczące obowiązku wojskowego, w tym stopień wojskowy, nazwę, serię i numer wojskowego dokumentu osobistego z oznaczeniem wojskowej komendy uzupełnień;>**
- 13) adres dotychczasowego miejsca pobytu stałego lub czasowego trwającego ponad 2 miesiące;
 - 14) rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości;
 - 15) o wykształceniu.
2. Organ gminy wydaje na wniosek strony lub z urzędu decyzję w sprawie wymeldowania osoby, która opuściła miejsce pobytu stałego lub czasowego trwającego ponad 3 miesiące i nie dopełniła obowiązku wymeldowania się.
3. Osoba, która wyjeżdża za granicę na okres dłuższy niż 3 miesiące, jest obowiązana zgłosić swój wyjazd oraz powrót właściwemu ze względu na miejsce pobytu stałego organowi wymienionemu w ust. 1. Zgłoszenia wyjazdu dokonuje się najpóźniej w dniu opuszczenia dotychczasowego miejsca pobytu, a zgłoszenia powrotu - najpóźniej przed upływem czwartej doby, licząc od dnia powrotu.
- <3a. Obowiązek określony w ust. 3 nie dotyczy żołnierzy w czynnej służbie wojskowej wyjeżdżających w celach służbowych za granicę. Zameldowanie i wymeldowanie tych żołnierzy prowadzi się w sposób określony na podstawie art. 51 ust. 2.>**

4. Jeżeli okres pobytu czasowego trwającego ponad 3 miesiące odpowiada okresowi zgłoszonemu przy zameldowaniu, osoba opuszczająca miejsce tego pobytu jest zwolniona od obowiązku wymeldowania się.
5. Osobie, o której mowa w ust. 1, organ gminy wydaje zaświadczenie stwierdzające dopełnienie obowiązku wymeldowania się.

Art. 44a.

1. Ewidencję ludności prowadzi się w systemie teleinformatycznym na podstawie danych osobowych zgłoszonych przy wykonywaniu obowiązku meldunkowego oraz zgłoszeń, o których mowa w art. 14 oraz w art. 17, w formie:
 - 1) zbiorów meldunkowych jako:
 - a) zbioru danych stałych mieszkańców,
 - b) zbioru danych byłych mieszkańców,
 - c) zbioru danych obywateli polskich i cudzoziemców zameldowanych na pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące,
 - d) zbioru danych obywateli polskich i cudzoziemców zameldowanych na pobyt czasowy trwający do 3 miesięcy,
 - 2) zbioru danych osobowych PESEL, zwanego dalej "zbiorem PESEL", uzyskanych w związku z nadawaniem numeru PESEL na podstawie zbiorów meldunkowych, o których mowa w pkt 1 lit. a-c.
2. W zbiorze danych stałych mieszkańców gromadzone są następujące ich dane:
 - 1) nazwisko i imiona;
 - 2) nazwisko rodowe;
 - 3) nazwiska i imiona poprzednie;
 - 4) imiona i nazwiska rodowe rodziców;
 - 5) data i miejsce urodzenia;
 - 6) stan cywilny;
 - 7) numer aktu urodzenia i oznaczenie urzędu stanu cywilnego, który ten akt sporządził;
 - 8) płeć;
 - 9) numer PESEL;
 - 10) obywatelstwo (data nabycia obywatelstwa polskiego, data utraty obywatelstwa polskiego);
 - 11) imię i nazwisko rodowe małżonka oraz jego numer PESEL;
 - 12) data zawarcia związku małżeńskiego, numer aktu małżeństwa i oznaczenie urzędu stanu cywilnego, który ten akt sporządził, data rozwiązania związku małżeńskiego, sygnatura akt i oznaczenie sądu, który rozwiązał małżeństwo, data zgonu małżonka, numer aktu zgonu i oznaczenie urzędu stanu cywilnego, który ten akt sporządził;
 - 13) adres i data zameldowania na pobyt stały;
 - 14) poprzednie adresy zameldowania na pobyt stały wraz z określeniem okresu zameldowania;
 - 15) adres zameldowania na pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące wraz z określeniem okresu zameldowania;
 - 16) tryb wymeldowania;

[17) stopień wojskowy, nazwa, seria i numer wojskowego dokumentu osobistego oraz oznaczenie wojskowej komendy uzupełnień, w której ewidencji osoba pozostaje, lub potwierdzenie zgłoszenia się do rejestracji przedpoborowych;]

<17) stopień wojskowy, nazwa, seria i numer wojskowego dokumentu osobistego oraz oznaczenie wojskowej komendy uzupełnień, w której ewidencji osoba pozostaje;>

- 18) seria i numer aktualnego dowodu osobistego oraz serie i numery poprzednich dowodów osobistych, daty ich wydania i daty ważności oraz oznaczenie organów wydających;
 - 19) seria i numer karty pobytu wydanej w związku z udzieleniem zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, ochrony uzupełniającej, zgody na pobyt tolerowany lub nadaniem statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, data jej wydania, data ważności oraz oznaczenie organu, który ją wydał;
 - 20) seria i numer dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu, data wydania, data ważności oraz oznaczenie organu, który go wydał,
 - 21) seria i numer karty stałego pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej, data wydania, data ważności oraz oznaczenie organu, który ją wydał.
3. W zbiorze danych byłych mieszkańców gromadzone są:
- 1) ich dane, o których mowa w ust. 2;
 - 2) data wymeldowania;
 - 3) data zgonu oraz numer aktu zgonu i oznaczenie urzędu stanu cywilnego, który akt sporządził.
4. W zbiorze danych osób, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. c, gromadzone są:
- 1) dane, o których mowa w ust. 2 pkt 1-6, 9-11, 13, 15 i 17-21;
 - 2) seria i numer karty pobytu wydanej w związku z udzieleniem zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, data jej wydania, data ważności oraz oznaczenie organu, który ją wydał;
 - 3) data wydania, seria i numer zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela Unii Europejskiej oraz oznaczenie organu, który je wydał,
 - 4) seria i numer karty pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej, data wydania, data ważności oraz oznaczenie organu, który ją wydał,
 - 5) seria i numer tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca, data jego wydania, data ważności oraz oznaczenie organu, który je wydał.
5. W zbiorze danych, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. d, gromadzone są:
- 1) dane, o których mowa w ust. 2 pkt 1, 5, 13, 18, 19-21 i w ust. 4 pkt 2-5;
 - 2) adres pobytu czasowego oraz zamierzony czas jego trwania.
6. W zbiorze meldunkowym, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. d, zamieszcza się także datę przekroczenia granicy zgłoszoną przez cudzoziemca przy dopełnianiu obowiązku meldunkowego.
7. W zbiorze PESEL gromadzone są dane, o których mowa w ust. 2, ust. 3 pkt 3 i ust. 4 pkt 2-5.

USTAWA z dnia 6 kwietnia 1990 r. O POLICJI (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277, z późn. zm.)

Art. 30.

[1. Poborowego skierowanego za jego zgodą do służby w oddziałach prewencji Policji mianuje się policjantem w służbie kandydackiej na okres, o którym mowa w art. 56 ust. 1a ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416, z późn. zm.).]

<1. Osobę podlegającą kwalifikacji wojskowej skierowaną za jej zgodą do służby w oddziałach prewencji Policji mianuje się policjantem w służbie kandydackiej na okres, o którym mowa w art. 56 ust. 1a ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416, z późn. zm.).>

2. Policjant w służbie kandydackiej pełni służbę w systemie skoszarowanym.
3. Policjanci w służbie kandydackiej wykonują jedynie czynności administracyjno-porządkowe.
4. Okres służby kandydackiej zalicza się do okresu służby przygotowawczej, jeżeli przerwa pomiędzy służbą kandydacką a podjęciem służby przygotowawczej nie przekracza 3 miesięcy.

USTAWA z dnia 12 października 1990 r. O STRAŻY GRANICZNEJ (Dz. U. z 2005 r. Nr 234, poz. 1997, z późn. zm.)

Art. 34.

1. Stosunek służbowy funkcjonariusza powstaje w drodze mianowania na podstawie dobrowolnego zgłoszenia się do służby.
2. Początek służby liczy się od dnia określonego w rozkazie personalnym o mianowaniu funkcjonariusza.
3. Mianowanie może nastąpić po odbyciu zasadniczej służby wojskowej albo po przeniesieniu do rezerwy.

[4. Warunku, o którym mowa w ust. 3, nie stosuje się do kobiet, poborowych skierowanych do służby kandydackiej za zgodą organów wojskowych oraz absolwentów szkół wyższych.]

<4. Warunku, o którym mowa w ust. 3, nie stosuje się do kobiet, osób podlegających kwalifikacji wojskowej skierowanych do służby kandydackiej za zgodą organów wojskowych oraz absolwentów szkół wyższych.>

5. (uchylony).

Art. 153.

[1. Poborowego skierowanego za jego zgodą do służby w Straży Granicznej mianuje się funkcjonariuszem w służbie kandydackiej na okres, o którym mowa w art. 56 ust. 1a ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416 i Nr 277, poz. 2742 oraz z 2005 r. Nr 180, poz. 1496).]

- <1. Osobę podlegającą kwalifikacji wojskowej skierowaną za jej zgodą do służby w Straży Granicznej mianuje się funkcjonariuszem w służbie kandydackiej na okres, o którym mowa w art. 56 ust. 1a ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416, z późn. zm.).>**
2. Funkcjonariusze w służbie kandydackiej mogą pełnić służbę graniczną, prowadzić działania graniczne i wykonywać czynności administracyjno-porządkowe. Funkcjonariusze ci pełnią służbę w systemie skoszarowanym.
 3. W przypadku wyrażenia zgody na pełnienie służby przygotowawczej w Straży Granicznej przez funkcjonariusza pełniącego służbę kandydacką, Komendant Główny Straży Granicznej na wniosek komendanta oddziału Straży Granicznej może skrócić okres służby kandydackiej o jedną trzecią.
 4. Okres służby kandydackiej zalicza się do okresu służby przygotowawczej, jeżeli przerwa pomiędzy służbą kandydacką a podjęciem służby przygotowawczej nie przekracza trzech miesięcy.
 5. Przepisy rozdziałów 8, 10, 11, 13 i 14, dotyczące funkcjonariuszy w służbie przygotowawczej, stosuje się również do funkcjonariuszy w służbie kandydackiej, z wyjątkiem przepisów art. 72, 77 ust. 6, art. 86, 87 ust. 4, art. 112 ust. 1, art. 117, 118, 119 ust. 4 i art. 124.
 6. Funkcjonariuszowi w służbie kandydackiej przysługuje w okresie tej służby prawo do płatnego urlopu wypoczynkowego w wymiarze łącznie 20 dni kalendarzowych.
 7. Funkcjonariuszowi w służbie kandydackiej przysługuje zwrot kosztów podróży na trasie od stałego miejsca pełnienia służby do miejscowości stanowiącej cel podróży i z powrotem.
- 7a. Funkcjonariusz w służbie kandydackiej, na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ma prawo wyboru:
- 1) lekarza i pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej,
 - 2) świadczeniodawcy udzielającego ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych,
 - 3) lekarza dentysty,
 - 4) szpitala
- spośród świadczeniodawców, którzy zawarli umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, mających siedzibę w terytorialnym zasięgu działania jednostki organizacyjnej Straży Granicznej.
- 7b. W przypadku gdy funkcjonariusze, o których mowa w ust. 7a, nie mogą uzyskać świadczenia opieki zdrowotnej u świadczeniodawcy określonego w tym przepisie, mają prawo wyboru innego świadczeniodawcy spośród świadczeniodawców, którzy zawarli umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

8. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki zwrotu kosztów podróży, o których mowa w ust. 7. Rozporządzenie powinno określić rodzaje środków transportu, którymi przejazd uprawnia do zwrotu kosztów podróży, podstawę obliczania należności z tego tytułu oraz terminy ich wypłaty.
9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, organizację służby w systemie skoszarowanym oraz sposoby jej pełnienia. Rozporządzenie powinno określić podmioty właściwe w sprawach organizacji służby w systemie skoszarowanym, dzienny tok służby oraz rodzaje przepustek przysługujących funkcjonariuszom.

USTAWA z dnia 5 grudnia 1996 r. O ZAWODACH LEKARZA I LEKARZA DENTYSTY
(Dz. U. z 2008 r. Nr 136, poz. 857)

Art. 49.

[1. Lekarz wykonujący zawód ma obowiązek uczestniczenia w pracach komisji lekarskich, określających zdolność poborowych do czynnej służby wojskowej, na zasadach określonych w odrębnych przepisach.]

<1. Lekarz wykonujący zawód ma obowiązek uczestniczenia w pracach komisji lekarskich, określających zdolność osób podlegających kwalifikacji wojskowej do czynnej służby wojskowej, na zasadach określonych w odrębnych przepisach.>

2. (uchylony).

USTAWA z dnia 13 października 1998 r. O SYSTEMIE UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
(Dz. U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74, z późn. zm.)

Art. 4.

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

1) ubezpieczeni - osoby fizyczne podlegające chociaż jednemu z ubezpieczeń społecznych, o których mowa w art. 1;

2) płatnik składek:

[a) pracodawca - w stosunku do pracowników i poborowych odbywających służbę zastępczą oraz jednostka organizacyjna lub osoba fizyczna pozostająca z inną osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi, w tym z tytułu przebywania na urlopie wychowawczym albo pobierania zasiłku macierzyńskiego, z wyłączeniem osób, którym zasiłek macierzyński wypłaca Zakład,]

Objaśnienie oznaczeń: *[] kursywa – tekst usunięty przez Sejm*

<> druk pogrubiony – tekst wstawiony przez Sejm

- <a) pracodawca – w stosunku do pracowników i osób odbywających służbę zastępczą oraz jednostka organizacyjna lub osoba fizyczna pozostająca z inną osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi, w tym z tytułu przebywania na urlopie wychowawczym albo pobierania zasiłku macierzyńskiego, z wyłączeniem osób, którym zasiłek macierzyński wypłaca Zakład,>**
- b) jednostka wypłacająca świadczenia socjalne, zasiłki socjalne oraz wynagrodzenia przysługujące w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie - w stosunku do osób pobierających świadczenia socjalne wypłacane w okresie urlopu, osób pobierających zasiłek socjalny wypłacany na czas przekwalifikowania zawodowego i poszukiwania nowego zatrudnienia oraz osób pobierających wynagrodzenie przysługujące w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie,
 - c) podmiot, na którego rzecz wykonywana jest odpłatnie praca w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania - w stosunku do osób, które ją wykonują, na podstawie skierowania do pracy, lub podlegają ubezpieczeniom społecznym z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego, jeżeli zasiłek wypłaca ten podmiot,
 - d) ubezpieczony zobowiązany do opłacenia składek na własne ubezpieczenia społeczne,
 - e) Kancelaria Sejmu w stosunku do posłów i posłów do Parlamentu Europejskiego wybranych w Rzeczypospolitej Polskiej oraz Kancelaria Senatu w stosunku do senatorów,
 - f) duchowny niebędący członkiem zakonu albo przełożony domu zakonnego lub klasztoru w stosunku do członków swych zakonów lub, za zgodą Zakładu, inna zwierzchnia instytucja diecezjalna lub zakonna w stosunku do duchownych objętych tą zgodą,
 - g) jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej - w stosunku do żołnierzy niezawodowych pełniących służbę czynną, z wyłączeniem żołnierzy pełniących służbę wojskową w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego oraz żołnierzy służby okresowej,
 - h) (uchylona),
 - i) (uchylona),
 - j) (uchylona),
 - k) ośrodek pomocy społecznej - w stosunku do osób rezygnujących z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
 - l) (uchylona),
 - ł) powiatowy urząd pracy - w stosunku do osób pobierających zasiłek dla bezrobotnych, świadczenie integracyjne lub stypendium,
 - m) Zakład - w stosunku do osób podlegających ubezpieczeniom społecznym z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego albo zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego, jeżeli zasiłki te wypłaca Zakład,

- n) podmiot wypłacający stypendium sportowe - w stosunku do osób pobierających te stypendia,
- o) minister właściwy do spraw finansów publicznych oraz dyrektor izby celnej - w stosunku do funkcjonariuszy celnych,
- p) Krajowa Szkoła Administracji Publicznej - w stosunku do słuchaczy pobierających stypendium,
- r) osoba prowadząca pozarolniczą działalność - w stosunku do osób współpracujących przy prowadzeniu tej działalności,
- s) Biuro Terenowe Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych - w stosunku do osób, których świadczenia pracownicze finansowane są ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, jeżeli świadczenia te wypłacane są przez to Biuro,
- t) jednostka obsługi ekonomiczno-administracyjnej utworzona przez jednostkę samorządu terytorialnego - jeżeli rozlicza i opłaca składki za ubezpieczonych wykonujących pracę w podlegających jej szkołach, przedszkolach i innych jednostkach organizacyjnych systemu oświaty,
- u) podmiot, w którym jest pełniona służba - w odniesieniu do żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oddelegowanych do pełnienia w nim służby, jeżeli podmiot ten wypłaca im uposażenie,
- w) wójt, burmistrz lub prezydent miasta - w stosunku do osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych,
- z) podmiot, który wypłaca świadczenie szkoleniowe po ustaniu zatrudnienia - w stosunku do osób, którym wypłaca to świadczenie,
- za) inne niż powiatowe urzędy pracy podmioty kierujące - w stosunku do osób pobierających stypendium w okresie szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego - którymi są:
 - jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, z wyjątkiem wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy,
 - Ochotnicze Hufce Pracy,
 - agencje zatrudnienia,
 - instytucje szkoleniowe,
 - instytucje dialogu społecznego,
 - instytucje partnerstwa lokalnego,
 - organizacje pozarządowe działające na rzecz rozwoju zasobów ludzkich i przeciwdziałania bezrobociu,
 - jednostki naukowe,
 - organizacje pracodawców,
 - związki zawodowe,
 - ośrodki doradztwa rolniczego,
 - ośrodki poradnictwa zawodowego i psychologicznego
 - korzystające z publicznych środków wspólnotowych i publicznych środków krajowych na podstawie umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym

Planie Rozwoju (Dz. U. Nr 116, poz. 1206, z późn. zm.) albo ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658 oraz z 2007 r. Nr 140, poz. 984);

- 3) składki - składki na ubezpieczenia społeczne osób wymienionych w pkt 1;
- 4) zasiłki - zasiłki i świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia chorobowego oraz ubezpieczenia wypadkowego;
- 5) deklaracja rozliczeniowa - zestawienie informacji o należnych składkach na fundusze, na które składki pobiera Zakład, kwot rozliczanych w ciężar składek oraz kwot należnych do zapłaty;
- 6) imienny raport miesięczny - informacje o osobie podlegającej ubezpieczeniom społecznym przedkładane Zakładowi przez płatnika składek za dany miesiąc kalendarzowy;
- 7) konto ubezpieczonego - konto, na którym ewidencjonowane są składki oraz informacje dotyczące przebiegu ubezpieczeń społecznych danego ubezpieczonego;
- 8) konto płatnika - konto, na którym ewidencjonowana jest kwota zobowiązań z tytułu składek oraz innych składek danego płatnika zbieranych przez Zakład, kwoty zapłaconych składek, stan rozliczeń oraz inne informacje dotyczące płatnika składek;
- 9) przychód - przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy;
- 10) przychód z tytułu członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub spółdzielni kółek rolniczych - przychody z tytułu pracy w spółdzielni i z tytułu wytwarzania na jej rzecz produktów rolnych;
- 11) otwarty fundusz emerytalny - fundusz wybrany przez ubezpieczonego spośród funduszy emerytalnych, o których mowa w przepisach o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych;
- 12) zakład emerytalny - wybrany przez ubezpieczonego zakład emerytalny, wypłacający emeryturę dożywotnią, działający na podstawie przepisów o zakładach emerytalnych;
- 13) międzybankowy system elektroniczny - system ELIXIR w Krajowej Izbie Rozliczeniowej S.A.;
- 14) (uchylony);
- 15) numer NIP - numer identyfikacji podatkowej nadany przez urząd skarbowy;
- 16) rachunek bankowy - rachunek bankowy lub rachunek w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej przedsiębiorcy będącego jej członkiem.

Art. 16.

1. Składki na ubezpieczenia emerytalne:

- 1) pracowników,
 - 2) osób wykonujących pracę nakładczą,
-

Objaśnienie oznaczeń: *[] kursywa – tekst usunięty przez Sejm*

◊ druk pogrubiony – tekst wstawiony przez Sejm

- 3) członków spółdzielni,
- 4) zleceniobiorców,
- 5) posłów i senatorów,
- 6) stypendystów sportowych,
- 7) pobierających stypendium słuchaczy Krajowej Szkoły Administracji Publicznej,
- 8) osób wykonujących odpłatnie pracę, na podstawie skierowania do pracy, w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania,
- 9) osób współpracujących ze zleceniobiorcami,
- 10) funkcjonariuszy Służby Celnej,

[11) poborowych odbywających służbę zastępczą]

<11) osób odbywających służbę zastępczą >

- finansują z własnych środków, w równych częściach, ubezpieczeni i płatnicy składek.

- 1a. Składki na ubezpieczenia emerytalne osób pobierających świadczenie szkoleniowe po ustaniu zatrudnienia finansują z własnych środków, w równych częściach, ubezpieczeni i płatnicy składek.
- 1b. Składki na ubezpieczenia rentowe osób, o których mowa w ust. 1 i 1a, finansują z własnych środków, w wysokości 1,5 % podstawy wymiaru ubezpieczeni i w wysokości 4,5 % podstawy wymiaru płatnicy składek.
2. Składki na ubezpieczenie chorobowe podlegających temu ubezpieczeniu osób, wymienionych w ust. 1 pkt 1-4, 8, 9 i 11 finansują w całości, z własnych środków, sami ubezpieczeni.
3. Składki na ubezpieczenie wypadkowe osób wymienionych w ust. 1 pkt 1 i 3-10, osób współpracujących z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność, bezrobotnych pobierających stypendium oraz osób pobierających stypendium finansują w całości, z własnych środków, płatnicy składek.
4. Składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe:
 - 1) osób prowadzących pozarolniczą działalność,
 - 2) osób, o których mowa w art. 7 i 10,finansują w całości, z własnych środków, sami ubezpieczeni.
5. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe żołnierzy niezawodowych pełniących czynną służbę, z wyłączeniem żołnierzy pełniących służbę wojskową w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego oraz żołnierzy pełniących okresową służbę wojskową, finansowane są z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.
- 5a. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe osób współpracujących finansuje w całości z własnych środków osoba prowadząca pozarolniczą działalność.
6. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób rezygnujących z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem finansują w całości ośrodki pomocy społecznej.
- 6a. (uchylony).
- 6b. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne finansuje w całości wójt, burmistrz lub prezydent miasta.

Objaśnienie oznaczeń: *[] kursywa – tekst usunięty przez Sejm*

<> druk pogrubiony – tekst wstawiony przez Sejm

7. (uchylony).
- 7a. (uchylony).
8. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób przebywających na urloпах wychowawczych lub pobierających zasiłek macierzyński albo zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego finansuje w całości budżet państwa za pośrednictwem Zakładu.
9. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe bezrobotnych finansują w całości powiatowe urzędy pracy z Funduszu Pracy.
- 9a. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób pobierających stypendium w okresie szkolenia, stażu i przygotowania zawodowego, kierowanych przez podmioty inne niż powiatowe urzędy pracy, finansują w całości, z własnych środków, podmioty kierujące.
10. Składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 10 podlegających obowiązkowo tym ubezpieczeniom, finansują:
- 1) duchowni - w wysokości 20 % składki oraz Fundusz Kościelny - w wysokości 80 % składki;
 - 2) Fundusz Kościelny - w wysokości 100 % składki za członków zakonów kontemplacyjnych klauzurowych, misjonarzy w okresach pracy na terenach misyjnych.
- 10a. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe duchownych, o których mowa w art. 9 ust. 1a, finansuje Fundusz Kościelny, zgodnie z ust. 10 pkt 1, w części obliczonej od różnicy podstawy wymiaru składek określonej w art. 18 ust. 4 pkt 5 i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy.
11. Składki na ubezpieczenia chorobowe, emerytalne i rentowe duchownych podlegających dobrowolnie tym ubezpieczeniom finansują w całości, z własnych środków, ubezpieczeni.
12. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 20, finansuje w całości budżet państwa.
13. (uchylony).
14. (uchylony).

USTAWA z dnia 25 czerwca 1999 r. O ŚWIADCZENIACH PIENIĘŻNYCH Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO W RAZIE CHOROBY I MACIERZYŃSTWA (Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 267, z późn. zm.)

[Art. 52a.

Podstawę wymiaru zasiłku chorobowego dla poborowych odbywających służbę zastępczą stanowi kwota świadczenia pieniężnego, określona w przepisach o służbie zastępczej, w miesiącu, w którym powstała niezdolność do pracy, po odliczeniach, o których mowa w art. 3 pkt 4.]

<Art. 52a.

Podstawę wymiaru zasiłku chorobowego dla osób odbywających służbę zastępczą stanowi kwota świadczenia pieniężnego, określona w przepisach o służbie zastępczej, w miesiącu, w którym powstała niezdolność do pracy, po odliczeniach, o których mowa w art. 3 pkt 4.>

USTAWA z dnia 9 września 2000 r. O PODATKU OD CZYNNOŚCI
CYWILNOPRAWNYCH (Dz. U. z 2007 r. Nr 68, poz. 450 i Nr 176, poz. 1238)

Art. 2.

Nie podlegają podatkowi:

1) czynności cywilnoprawne w sprawach:

a) alimentacyjnych, opieki, kurateli i przysposobienia,

[b) ubezpieczenia społecznego, ubezpieczenia zdrowotnego, opieki społecznej, ulg określonych w przepisach szczególnych dla żołnierzy niezawodowych i poborowych odbywających służbę zastępczą oraz ich rodzin, a także uprawnień dla osób niepełnosprawnych i osób objętych przepisami o szczególnych uprawnieniach dla kombatantów,]

<b) ubezpieczenia społecznego, ubezpieczenia zdrowotnego, opieki społecznej, ulg określonych w przepisach szczególnych dla żołnierzy niezawodowych i osób odbywających służbę zastępczą oraz ich rodzin, a także uprawnień dla osób niepełnosprawnych i osób objętych przepisami o szczególnych uprawnieniach dla kombatantów,>

c) wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborów do Sejmu, Senatu i organów samorządu terytorialnego oraz referendum,

d) powszechnego obowiązku obrony,

e) zatrudnienia, świadczeń socjalnych i wynagrodzeń za pracę,

f) nauki, szkolnictwa i oświaty pozaszkolnej oraz zdrowia,

g) podlegających przepisom o gospodarce nieruchomościami lub przepisom o autostradach płatnych,

h) podlegających przepisom o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg krajowych,

i) (uchylona);

2) umowy sprzedaży nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego zawieranej w związku z realizacją roszczeń wynikających z ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości na podstawie przepisów o ochronie środowiska;

2a) umowy sprzedaży lokali mieszkalnych, których stroną jest Wojskowa Agencja Mieszkaniowa;

3) umowy sprzedaży rzeczy w postępowaniu egzekucyjnym lub upadłościowym;

- 4) czynności cywilnoprawne, jeżeli przynajmniej jedna ze stron z tytułu dokonania tej czynności jest:
- a) opodatkowana podatkiem od towarów i usług,
 - b) zwolniona z podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:
 - umów sprzedaży i zamiany, których przedmiotem jest nieruchomości lub jej część, albo prawo użytkowania wieczystego, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, prawo do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej lub prawo do miejsca postojowego w garażu wielostanowiskowym lub udział w tych prawach,
 - umowy spółki i jej zmiany,
 - umowy sprzedaży udziałów i akcji w spółkach handlowych;
- 5) umowy sprzedaży oraz zamiany rzeczy, które w rozumieniu przepisów prawa celnego stanowią towary:
- a) wprowadzone do wolnego obszaru celnego lub składu wolnocłowego,
 - b) objęte procedurą składu celnego.

USTAWA z dnia 16 marca 2001 r. O BIURZE OCHRONY RZĄDU (Dz. U. z 2004 r. Nr 163, poz. 1712, z późn. zm.)

Art. 21.

1. O zdolności fizycznej i psychicznej do służby w BOR orzekają komisje lekarskie podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, z zastrzeżeniem ust. 2.
- [2. *Przy określaniu zdolności fizycznej i psychicznej poborowego do służby kandydackiej w BOR orzeczenia komisji lekarskich podległych Ministrowi Obrony Narodowej są równoznaczne z orzeczeniami komisji lekarskich podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.*]
- <2. Przy określaniu zdolności fizycznej i psychicznej osoby podlegającej kwalifikacji wojskowej do służby kandydackiej w BOR orzeczenia komisji lekarskich podległych Ministrowi Obrony Narodowej są równoznaczne z orzeczeniami komisji lekarskich podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.>**
3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób dokonywania oceny zdolności fizycznej i psychicznej do służby, a także tryb orzekania o tej zdolności oraz właściwość i tryb postępowania komisji lekarskich podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, zapewniające prawidłowe ustalenie zdolności fizycznej i psychicznej do służby oraz możliwość odwołania się od orzeczeń komisji lekarskich.

Art. 140.

[1. *Poborowego skierowanego za jego zgodą do służby w BOR mianuje się funkcjonariuszem w służbie kandydackiej na okres, o którym mowa w art. 56 ust. 1a*

ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 205, z późn. zm.).]

- <1. Osobę podlegającą kwalifikacji wojskowej skierowaną za jej zgodą do służby w BOR mianuje się funkcjonariuszem w służbie kandydackiej na okres, o którym mowa w art. 56 ust. 1a ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2002 r. Nr 21, poz. 205, z późn. zm.).>**
2. Funkcjonariusze w służbie kandydackiej mogą pełnić służbę ochronną, prowadzić działania ochronne i wykonywać czynności administracyjno-porządkowe. Funkcjonariusze ci pełnią służbę w systemie skoszarowanym.
3. Przepisy rozdziałów 4-6, 8 i 9 dotyczące funkcjonariuszy w służbie przygotowawczej stosuje się również do funkcjonariuszy w służbie kandydackiej, z wyjątkiem art. 27, art. 30a, art. 65, art. 68, art. 102-104 oraz art. 122.
- 3a. Funkcjonariuszowi w służbie kandydackiej przysługuje prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze 15 dni roboczych, po upływie 6 miesięcy służby.
4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, organizację służby, o której mowa w ust. 1, oraz sposób jej pełnienia, z uwzględnieniem czasu pełnienia służby, o której mowa w ust. 1, oraz porządku dnia.

USTAWA z dnia 8 czerwca 2001 r. O ZAWODZIE PSYCHOLOGA I SAMORZĄDZIE ZAWODOWYM PSYCHOLOGÓW (Dz. U. Nr 73, poz. 763 i Nr 154, poz. 1798)

Art. 12.

1. Podjęcie usług psychologicznych następuje za zgodą osoby (klienta) lub grupy osób (klientów) stanowiących podmiot diagnozowania i oddziaływania psychologicznego, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
2. Zgoda nie jest wymagana w przypadkach określonych w przepisach Kodeksu karnego, Kodeksu postępowania karnego oraz w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 113, poz. 731, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 11, poz. 95 oraz z 2000 r. Nr 120, poz. 1268).
- [3. Zgoda na przeprowadzenie badań nie jest wymagana także w stosunku do poborowych, kierowanych do specjalności i funkcji zgodnie z kryteriami doboru poborowych do poszczególnych specjalności wojskowych, oraz osób ubiegających się o przyjęcie do zawodowej służby wojskowej.]*
- <3. Zgoda na przeprowadzenie badań nie jest wymagana także w stosunku do osób podlegających kwalifikacji wojskowej, kierowanych do specjalności i funkcji zgodnie z kryteriami doboru takich osób do poszczególnych specjalności wojskowych, oraz osób ubiegających się o przyjęcie do zawodowej służby wojskowej.>**

USTAWA z dnia 30 października 2002 r. O UBEZPIECZENIU SPOŁECZNYM Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHORÓB ZAWODOWYCH (Dz. U. Nr 199, poz. 1673, z późn. zm.)

Art. 5.

1. Ustalenia okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy, o których mowa w art. 3 ust. 3, dokonuje w karcie wypadku:

- 1) podmiot wypłacający stypendium sportowe - w stosunku do pobierających te stypendia;
- 2) podmiot, na którego rzecz wykonywana jest odpłatnie praca w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania - w stosunku do wykonujących tę pracę na podstawie skierowania do pracy;
- 3) Kancelaria Sejmu w stosunku do posłów i posłów do Parlamentu Europejskiego wybranych w Rzeczypospolitej Polskiej oraz Kancelaria Senatu w stosunku do senatorów;
- 4) pracodawca, u którego osoba pobierająca stypendium odbywa staż, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy lub szkolenie, lub jednostka, w której osoba pobierająca stypendium odbywa szkolenie - w stosunku do osoby pobierającej stypendium w okresie odbywania tego stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy lub szkolenia na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub przez inny podmiot kierujący;
- 5) spółdzielnia produkcyjna, spółdzielnia kółek rolniczych - w stosunku do członków tych spółdzielni oraz innych osób traktowanych na równi z członkiem spółdzielni, w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych, wykonujących pracę na rzecz tych spółdzielni;
- 6) podmiot, na którego rzecz wykonywana jest praca na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia - w stosunku do wykonujących te umowy;
- 7) osoba wykonująca pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia - w stosunku do współpracujących z tą osobą;
- 8) Zakład - w stosunku do prowadzących pozarolniczą działalność oraz współpracujących przy prowadzeniu takiej działalności w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych;
- 9) (uchylony);
- 10) właściwa zwierzchnia instytucja diecezjalna lub zakonna - w stosunku do duchownych;
- [11) *pracodawca, u którego poborowy odbywa służbę zastępczą - w stosunku do odbywających tę służbę;*]

- <11) pracodawca, u którego osoba odbywa służbę zastępczą – w stosunku do odbywających tę służbę;>**
- 12) Krajowa Szkoła Administracji Publicznej - w stosunku do słuchaczy tej szkoły pobierających stypendium;
 - 13) pracodawca - w stosunku do osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, jeżeli umowa taka została zawarta z pracodawcą, z którym osoby te pozostają w stosunku pracy;
 - 14) podmiot, z którym została zawarta umowa agencyjna, umowa zlecenia lub umowa o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowa o dzieło - w stosunku do osób wykonujących umowę, jeżeli w ramach takiej umowy praca jest wykonywana na rzecz pracodawcy, z którym osoby te pozostają w stosunku pracy;
 - 15) podmiot, w którym funkcjonariusz celny pełni służbę - w stosunku do tych funkcjonariuszy.
2. Ustalenie okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy, jakiemu uległ ubezpieczony będący pracownikiem, a także stwierdzenie choroby zawodowej u pracownika następuje w trybie określonym przepisami Kodeksu pracy.
 3. W sprawach zgłaszania i stwierdzania chorób zawodowych do ubezpieczonych wymienionych w art. 3 ust. 3 stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu pracy.
 4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, tryb uznawania zdarzenia, o którym mowa w art. 3 ust. 3, za wypadek przy pracy, kwalifikację prawną zdarzenia, wzór karty wypadku i termin jej sporządzania, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia jednolitości obowiązujących rozwiązań dotyczących ustalania okoliczności i przyczyn tych wypadków.

USTAWA z dnia 24 kwietnia 2003 r. O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO I O WOLONTARIACIE (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.)

[Art. 25.

W organizacji pożytku publicznego mogą wykonywać pracę poborowi skierowani do odbycia służby zastępczej, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach.]

<Art. 25.

W organizacji pożytku publicznego mogą wykonywać pracę osoby skierowane do odbycia służby zastępczej, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach.>

USTAWA z dnia 28 listopada 2003 r. O SŁUŻBIE ZASTĘPCZEJ (Dz. U. Nr 223, poz. 2217 oraz z 2005 r. Nr 180, poz. 1496)

UWAGA: w art. 2 w ust. 4, w art. 4 w ust. 2 i 4, w art. 5 w ust. 1 i 2, w art. 7 w ust. 5 i 7, w art. 8, w art. 9 w zdaniu wprowadzającym do wyliczenia oraz w pkt 1 i 4, w art. 11 w ust. 1, 3 i 4, w art. 12 w ust. 1 i 2, w art. 13 w ust. 1, w art. 16, w art. 17, w tytule rozdziału 4, w art. 18, w art. 19, w art. 20, w art. 21 w ust. 1, 2, 3, 7 i 8, w art. 22 ust. 1 i 2, w art. 23, w art. 24, w art. 25, w art. 26 w ust. 1, w art. 27 ust. 1, 2, 3 i 5, w art. 28, w art. 29 w ust. 1 i 2, w art. 30 w ust. 1, 2, 4 i 6, w art. 31, w art. 32, w art. 33, w tytule rozdziału 6, w art. 34 w ust. 1, 2 i 3, w art. 35, w art. 36 w ust. 1, 2, 3 i 4, oraz w art. 37 w ust. 1 użyty w różnych liczbach i przypadkach wyraz „poborowy” zastępuje się użytym w odpowiednich liczbach i przypadkach wyrazem „osoba **podlegająca kwalifikacji wojskowej**”.

USTAWA z dnia 27 sierpnia 2004 r. O ŚWIADCZENIACH OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027)

Art. 66.

1. Obowiązkwowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają:

- 1) osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi lub ubezpieczeniem społecznym rolników, które są:
 - a) pracownikami w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych,
 - b) rolnikami lub ich domownikami w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników,
 - c) osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą lub osobami z nimi współpracującymi, z wyłączeniem osób, które zawiesiły wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej,
 - d) osobami wykonującymi pracę nakładczą,
 - e) osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, lub osobami z nimi współpracującymi,
 - f) osobami duchownymi,
 - g) członkami rolniczych spółdzielni produkcyjnych, spółdzielni kółek rolniczych lub członkami ich rodzin,

- h) osobami pobierającymi świadczenie socjalne wypłacane w okresie urlopu oraz osobami pobierającymi zasiłek socjalny wypłacany na czas przekwalifikowania zawodowego i poszukiwania nowego zatrudnienia, a także osobami pobierającymi wynagrodzenie przysługujące w okresie korzystania ze świadczenia górniczego albo w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie, wynikające z odrębnych przepisów lub układów zbiorowych pracy,
 - i) osobami pobierającymi świadczenie szkoleniowe wypłacane po ustaniu zatrudnienia;
- 2) żołnierze odbywający zasadniczą służbę wojskową, przeszkolenie wojskowe, ćwiczenia wojskowe, o ile nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia z innego tytułu, oraz pełniący służbę wojskową w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny, a także kandydaci na żołnierzy zawodowych;
- [3) *poborowi odbywający służbę zastępczą;*
- 4) *poborowi pełniący służbę w Policji, Straży Granicznej i Biurze Ochrony Rządu;]*
- <3) osoby odbywające służbę zastępczą;**
- 4) osoby podlegające kwalifikacji wojskowej pełniące służbę w Policji, Straży Granicznej i Biurze Ochrony Rządu;>**
- 5) żołnierze zawodowi oraz żołnierze odbywający nadterminową zasadniczą służbę wojskową i służbę okresową;
 - 6) policjanci;
 - 7) funkcjonariusze Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
 - 8) funkcjonariusze Agencji Wywiadu;
 - 8a) funkcjonariusze Centralnego Biura Antykorupcyjnego;
 - 8b) funkcjonariusze Służby Kontrwywiadu Wojskowego;
 - 8c) funkcjonariusze Służby Wywiadu Wojskowego;
 - 9) funkcjonariusze Biura Ochrony Rządu;
 - 10) funkcjonariusze Straży Granicznej;
 - 11) funkcjonariusze Służby Celnej;
 - 12) funkcjonariusze Służby Więziennej;
 - 13) funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej;
 - 14) posłowie pobierający uposażenia poselskie, posłowie do Parlamentu Europejskiego wybrani w Rzeczypospolitej Polskiej, pobierający z tego tytułu uposażenie oraz senatorowie pobierający uposażenie senatorskie;
 - 15) sędziowie i prokuratorzy;
 - 15a) ławnicy sądowi niepodlegający obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
 - 16) osoby pobierające emeryturę lub rentę, osoby w stanie spoczynku pobierające uposażenie lub uposażenie rodzinne oraz osoby pobierające uposażenie po zwolnieniu ze służby lub świadczenie pieniężne o takim samym charakterze;
 - 17) uczniowie oraz słuchacze zakładów kształcenia nauczycieli w rozumieniu przepisów o systemie oświaty niepodlegający obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;

- 18) dzieci przebywające w placówkach pełniących funkcje resocjalizacyjne, wychowawcze lub opiekuńcze lub w domach pomocy społecznej niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
- 19) dzieci do czasu rozpoczęcia realizacji obowiązku szkolnego nieprzebywające w placówkach, o których mowa w pkt 18, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, z zastrzeżeniem art. 81 ust. 8 pkt 3;
- 20) studenci i uczestnicy studiów doktoranckich niepodlegający obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, z wyłączeniem osób, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 1;
- 21) alumni wyższych seminariów duchownych i teologicznych, postulanci, nowicjusze i junioryści zakonów męskich i żeńskich i ich odpowiedników, z wyłączeniem osób, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 2;
- 22) słuchacze Krajowej Szkoły Administracji Publicznej;
- 23) osoby pobierające stypendium sportowe po ukończeniu 15. roku życia niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
- 24) bezrobotni niepodlegający obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
- 24a) osoby pobierające stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego w miejscu pracy, na które zostały skierowane przez podmiot inny niż powiatowy urząd pracy, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
- 25) osoby pobierające zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne oraz osoby niepobierające zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego z przyczyn określonych w art. 27 ust. 1 pkt 3-6 i ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 514, z późn. zm.) niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
- 26) osoby pobierające zasiłek stały z pomocy społecznej niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
- 27) osoby, które uzyskały w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, objęte indywidualnym programem integracji na podstawie przepisów o pomocy społecznej, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
- 28) osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne lub dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania, przyznane na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
- 29) osoby bezdomne wychodzące z bezdomności niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
- 30) osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
- 31) kombatanci i osoby represjonowane niepodlegający ubezpieczeniom społecznym w Rzeczypospolitej Polskiej lub niepobierający emerytury lub renty;
- 31a) cywilne niewidome ofiary działań wojennych, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;

- 32) osoby korzystające z urlopu wychowawczego niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
 - 33) osoby uprawnione do świadczeń alimentacyjnych na podstawie ugody sądowej lub prawomocnego orzeczenia sądu niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
 - 34) rolnicy i ich domownicy, którzy nie podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, niepodlegający obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego na podstawie pkt 1-33 i 35;
 - 35) członkowie rad nadzorczych posiadający miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 36) aplikanci Krajowego Centrum Szkolenia Kadr Sądów Powszechnych i Prokuratury.
2. Status członka rodziny osoby ubezpieczonej oraz status członka rodziny będącego osobą uprawnioną do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji zwalnia z obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 17-20, 24, 24a, 26-28, 30 i 33.
 2. Status członka rodziny osoby ubezpieczonej oraz status członka rodziny będącego osobą uprawnioną do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji zwalnia z obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 17-20, 26-28, 30 i 33.
 3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do małżonków, wobec których orzeczono separację prawomocnym wyrokiem sądu.

USTAWA z dnia 16 listopada 2006 r. O OPŁACIE SKARBOWEJ (Dz. U. Nr 225, poz. 1635, z późn. zm.)

Art. 2.

1. Nie podlega opłacie skarbowej:

1) dokonanie czynności urzędowej, wydanie zaświadczenia i zezwolenia (pozwolenia, koncesji) albo złożenie dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa lub prokury albo jego odpisu, wypisu lub kopii w sprawach:

a) alimentacyjnych, opieki, kurateli i przysposobienia,

[b) ubezpieczenia społecznego, ubezpieczenia zdrowotnego, rent strukturalnych, ulg określonych w przepisach szczególnych dla żołnierzy niezawodowych i poborowych odbywających służbę zastępczą oraz ich rodzin, a także uprawnień dla osób niepełnosprawnych i osób objętych przepisami o szczególnych uprawnieniach dla kombatantów,]

<b) ubezpieczenia społecznego, ubezpieczenia zdrowotnego, rent strukturalnych, ulg określonych w przepisach szczególnych dla żołnierzy niezawodowych i osób odbywających służbę zastępczą oraz ich rodzin, a

także uprawnień dla osób niepełnosprawnych i osób objętych przepisami o szczególnych uprawnieniach dla kombatantów,>

- c) świadczeń socjalnych oraz w sprawach załatwianych na podstawie przepisów o pomocy społecznej i przepisów o zatrudnieniu socjalnym,
 - d) wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborów do Sejmu, Senatu, Parlamentu Europejskiego i organów samorządu terytorialnego oraz referendum,
 - e) powszechnego obowiązku obrony, z wyjątkiem decyzji w sprawach udzielania zgody obywatelom polskim na służbę w obcym wojsku lub w obcej organizacji wojskowej,
 - f) zatrudnienia, wynagrodzeń za pracę,
 - g) nauki, szkolnictwa i oświaty pozaszkolnej oraz ochrony zdrowia,
 - h) załatwianych na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603, z późn. zm.),
 - i) nabycia obywatelstwa polskiego w drodze repatriacji oraz stwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego nabytego w ten sposób,
 - j) pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego nienależących do Unii Europejskiej lub państw niebędących stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, którzy mogą korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umów zawartych przez te państwa ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, oraz członków ich rodzin,
 - k) o nadanie statusu uchodźcy, udzielenie azylu, zgody na pobyt tolerowany oraz w sprawach ochrony czasowej,
 - l) rekompensat w rozumieniu ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 169, poz. 1418 oraz z 2006 r. Nr 195, poz. 1437);
- 2) dokonanie czynności urzędowej, wydanie zaświadczenia oraz zezwolenia w sprawach budownictwa mieszkaniowego;
- 3) dokonanie czynności urzędowej, wydanie zaświadczenia i zezwolenia przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa albo Agencję Rynku Rolnego w sprawach z zakresu wykonywania przez te agencje zadań w ramach realizacji Wspólnej Polityki Rolnej, w tym w sprawach płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego określonych przepisami Unii Europejskiej, pomocy de minimis w sektorze rolnictwa lub rybołówstwa oraz innych zadań dotyczących organizacji rynków rolnych, z wyłączeniem zadań w zakresie administrowania obrotem z zagranicą towarami rolno-spożywczymi;
- 4) złożenie dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa lub prokury albo jego odpisu, wypisu lub kopii w sprawach określonych w pkt 3;
- 5) wydanie zaświadczenia niezbędnego do uzasadnienia wniosków w sprawach wymienionych w pkt 1-4;
- 6) dokonanie czynności urzędowej i wydanie zaświadczenia w sprawach o zmianę nazwiska i imienia (imion) oraz w sprawach o ustalenie pisowni imienia i nazwiska osób, którym bezprawnie je zmieniono, a także zstępnych i małżonków tych osób;

- 7) wydanie zezwolenia przez ministra właściwego do spraw środowiska lub wojewodę na działania związane z czynną ochroną przyrody.
2. Jeżeli zaświadczenie, którego wydanie nie podlega opłacie skarbowej zostanie użyte w innej sprawie niż wymieniona w ust. 1, wydanie tego zaświadczenia podlega opłacie skarbowej.